

ÁRSFUNDUR STAPA LÍFEYRISSJÓÐS

HOFI 21. MAÍ 2014

DAGSKRÁ FUNDARINS

---

1. Setning ársfundar
2. Skýrsla stjórnar, kynning og afgreiðsla ársreiknings og tryggingafræðilegt mat
3. Gerð grein fyrir fjárfestingarstefnu
4. Breytingar á samþykktum
5. Kosning stjórnar
6. Kosning löggilts endurskoðanda
7. Laun stjórnar
8. Önnur mál

2. SKÝRSLA STJÓRNAR, KYNNING OG AFGREIÐSLA ÁRSREIKNINGS OG TRYGGINGAFRÆÐILEGT MAT

SKÝRSLA STJÓRNAR

BJÖRN SNÆBJÖRNSSON, STJÓRNARFORMAÐUR

2. SKÝRSLA STJÓRNAR, KYNNING OG
AFGREIÐSLA ÁRSREIKNINGS OG
TRYGGINGAFRÆÐILEGT MAT

ÁRSREIKNINGUR 2013

KÁRI ARNÓR KÁRASON, FRAMKVÆMDASTJÓRI

HREIN EIGN TIL GREIÐSLU LÍFEYRIS HÆKKAR UM 9%

Breytingar á hreinni eign til greiðslu lífeyris (m.kr.)

	2013	2012
Iðgjöld	6.729	6.376
Lífeyrir	-3.967	-3.776
Fjárfestingartekjur	9.340	12.152
Fjárfestingargjöld	-79	-68
Rekstrargjöld	-180	-160
Hækkun á hreinni eign	11.845	14.524
Hrein eign frá fyrra ári	131.657	117.132
Hrein eign í árslok	143.501	131.657

IÐGJÖLD

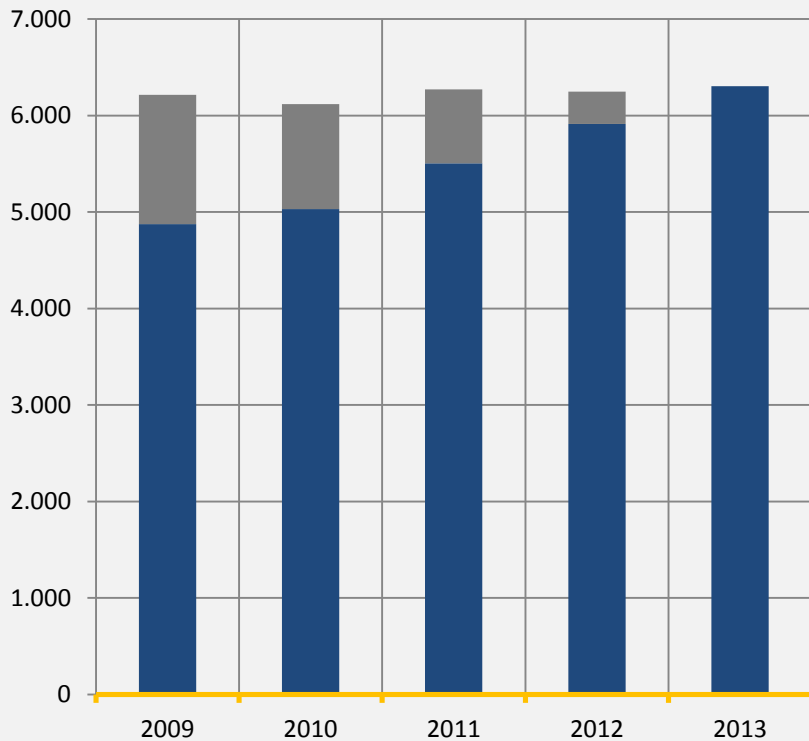

ÞRÓUN IÐGJALDA

Iðgjöld tryggingadeildar standa svo til í stað að raunvirði (+0,9%) en séreignar lækka bæði að nafn- og raunvirði

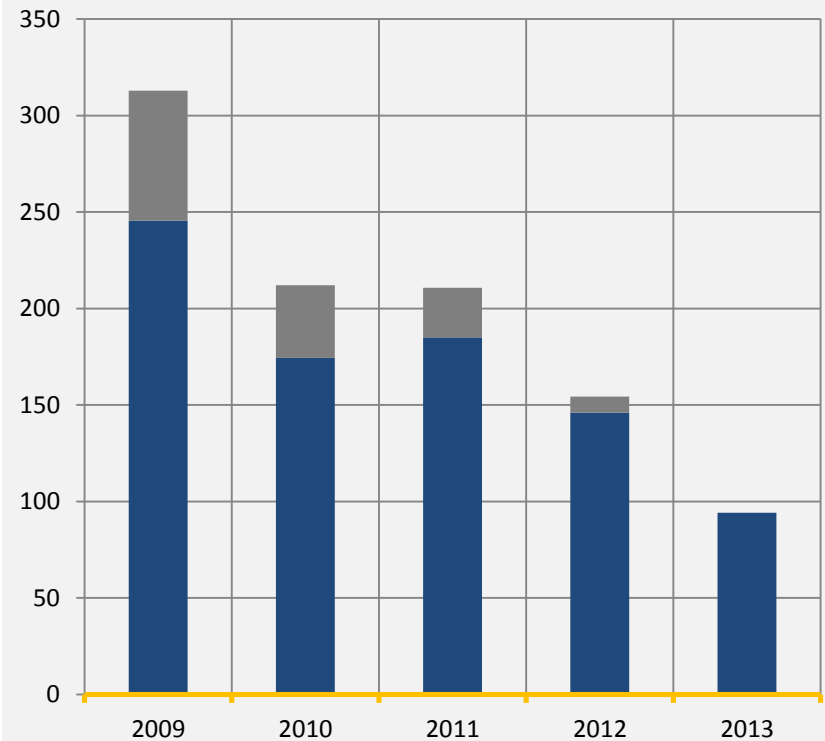
Iðgjöld tryggingadeildar (m.kr.)

■ Á verðlagi hvers árs ■ Á verðlagi ársins 2013 m.v. launavísitölu

Iðgjöld séreignardeildardeildar (m.kr.)

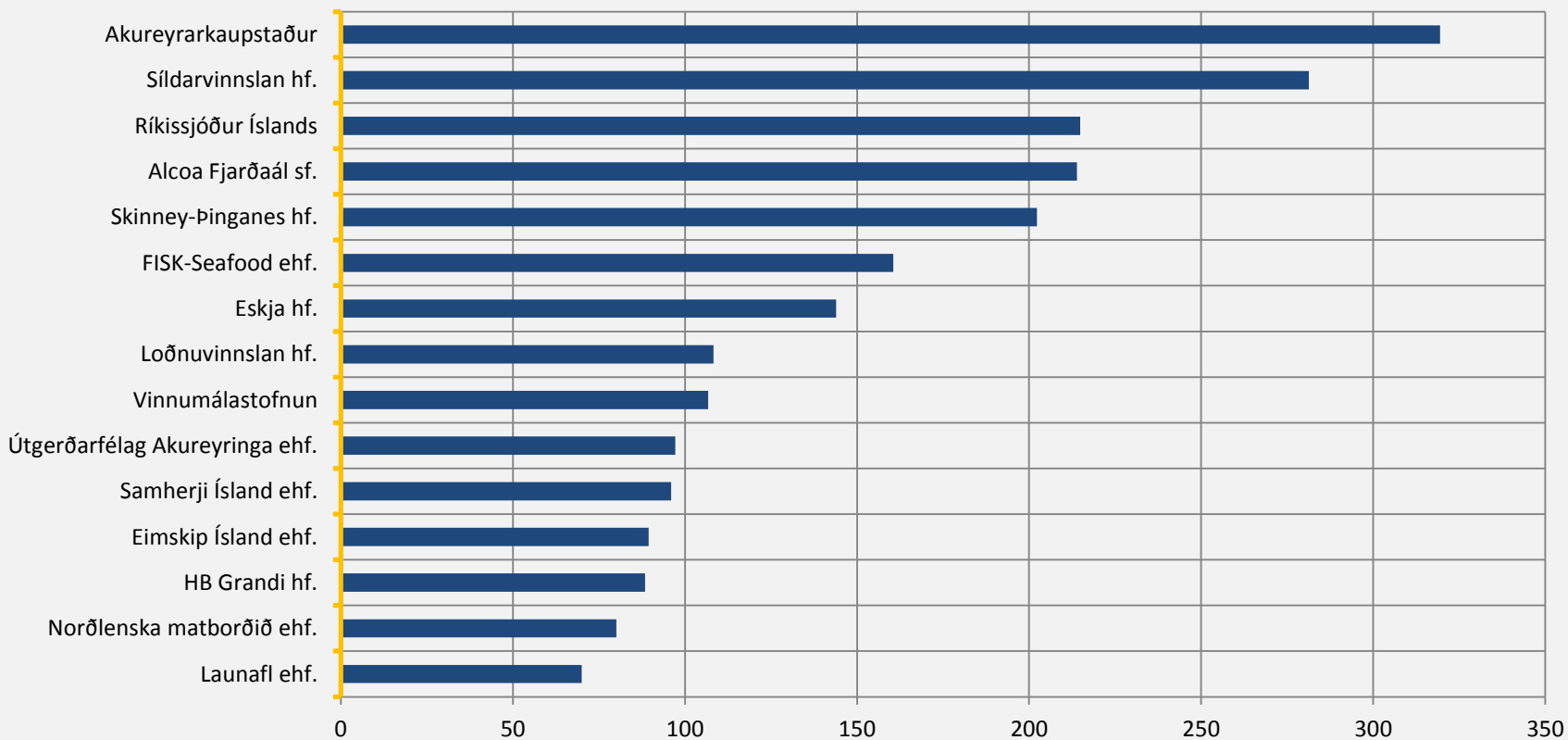
■ Á verðlagi hvers árs ■ Á verðlagi ársins 2013 m.v. launavísitölu

STÆRSTU IÐGJALDAGREIÐENDUR

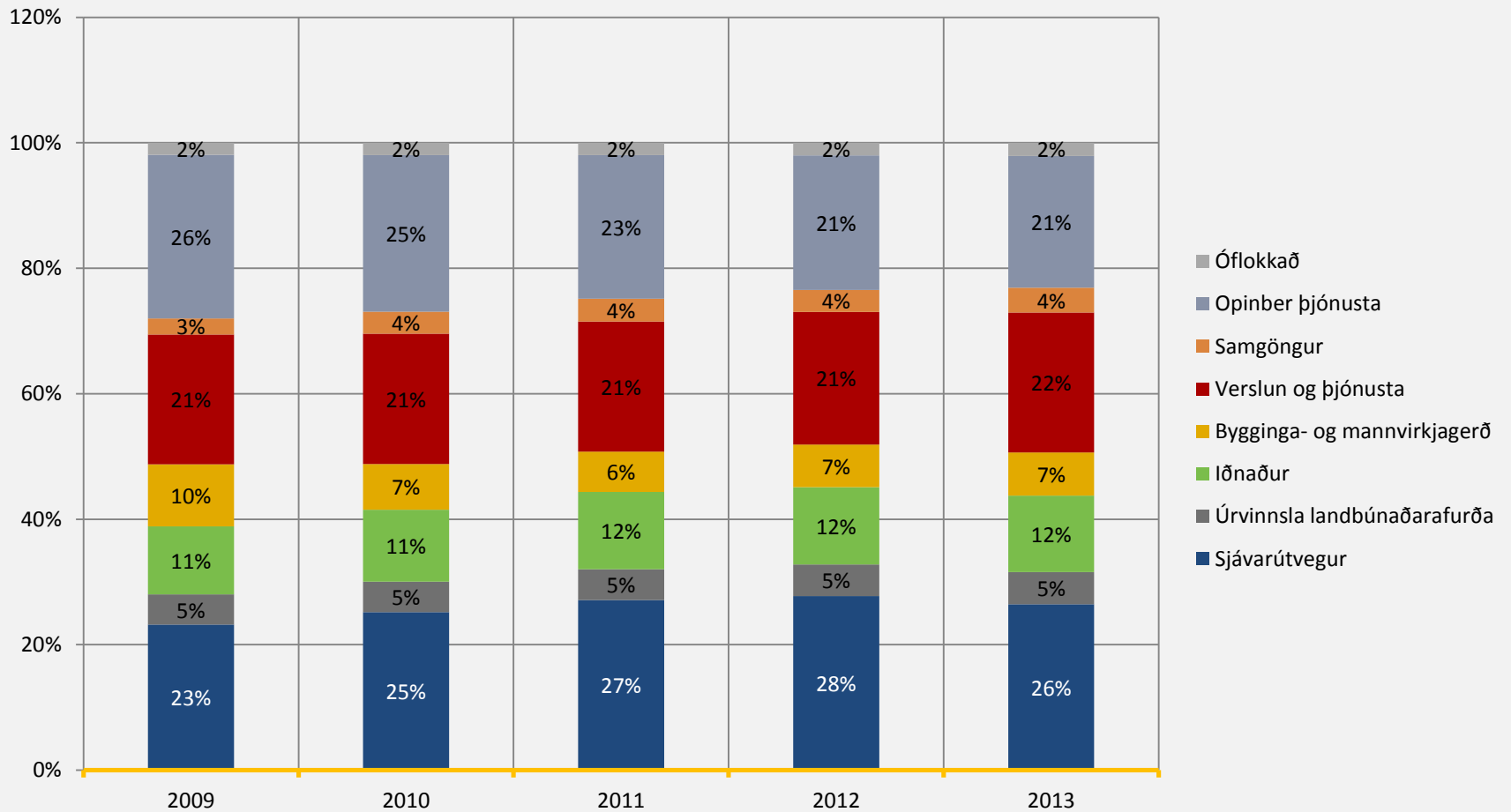
15 stærstu launagreiðendur greiddu 36% iðgjalda Stapa árið 2013

Iðgjöld 15 stærstu launagreiðendanna hjá Stapa (m.kr.)

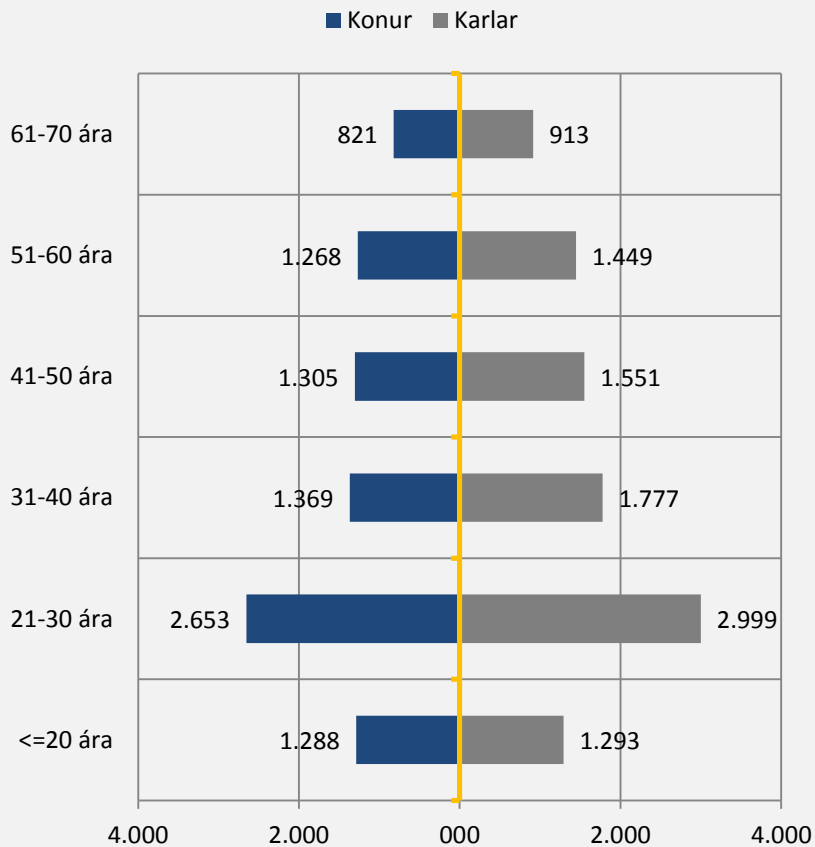

ATVINNUGREINASKIPTING IÐGJALDAGREIÐENDA

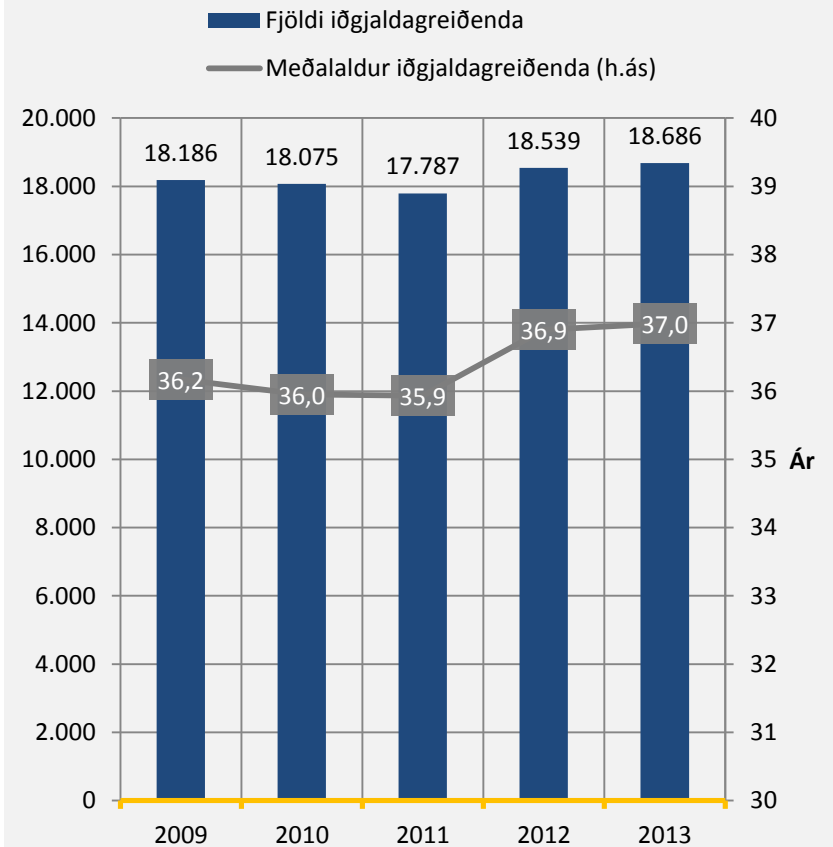

ALDUR GREIÐANDI SJÓÐFÉLAGA

Aldur iðgjaldagreiðenda 2013

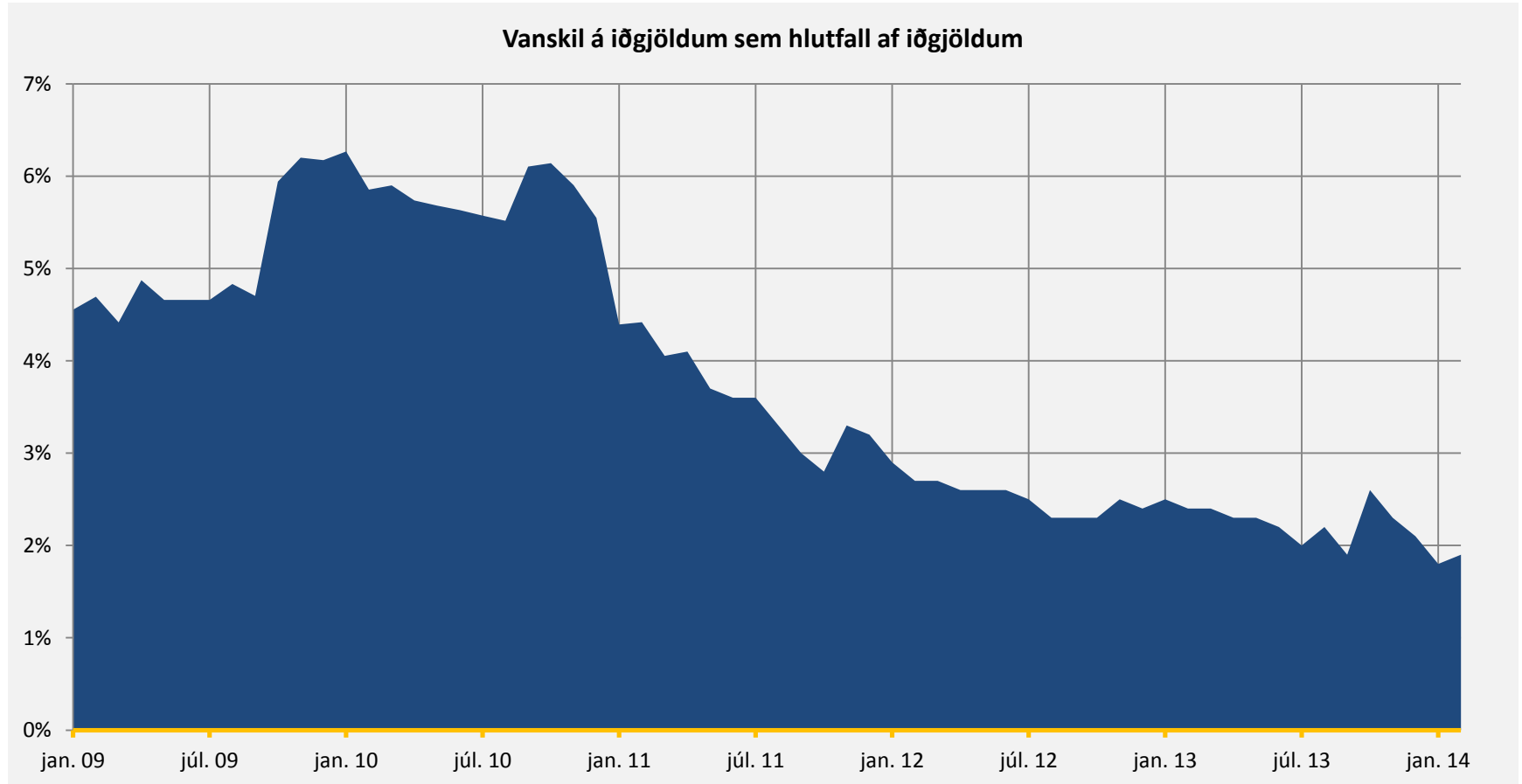

Fjöldi og meðalaldur iðgjaldagreiðenda

VANSKIL MINNKA

Eftir að hafa náð hámarki í kjölfar bankahrunsins hafa vanskil dregist verulega saman og nú hafa verið stöðug um nokkurt skeið

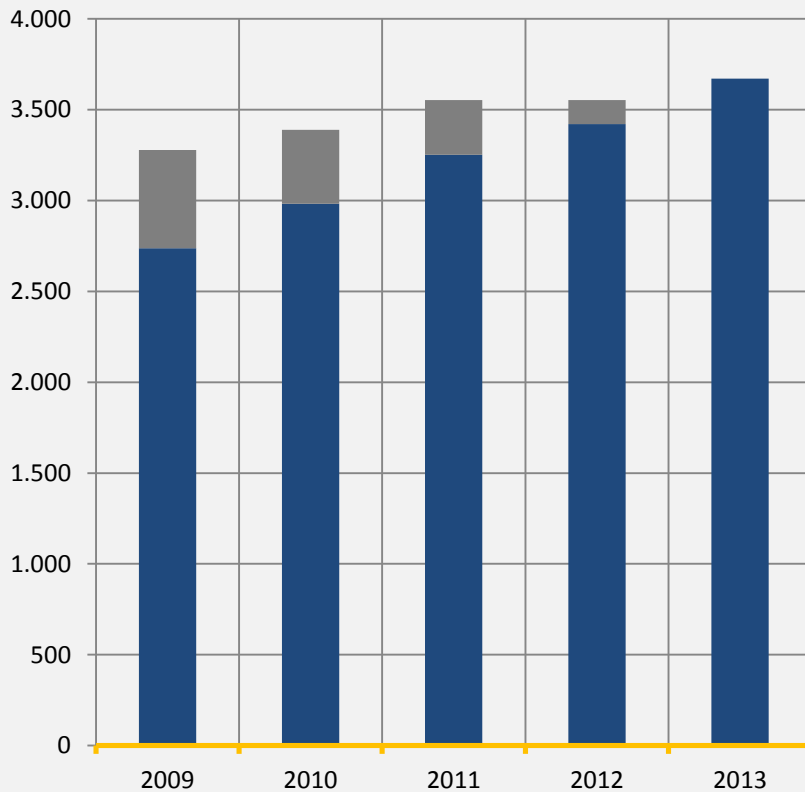
LÍFEYRIR

ÞRÓUN LÍFEYRISGREIÐSLNA

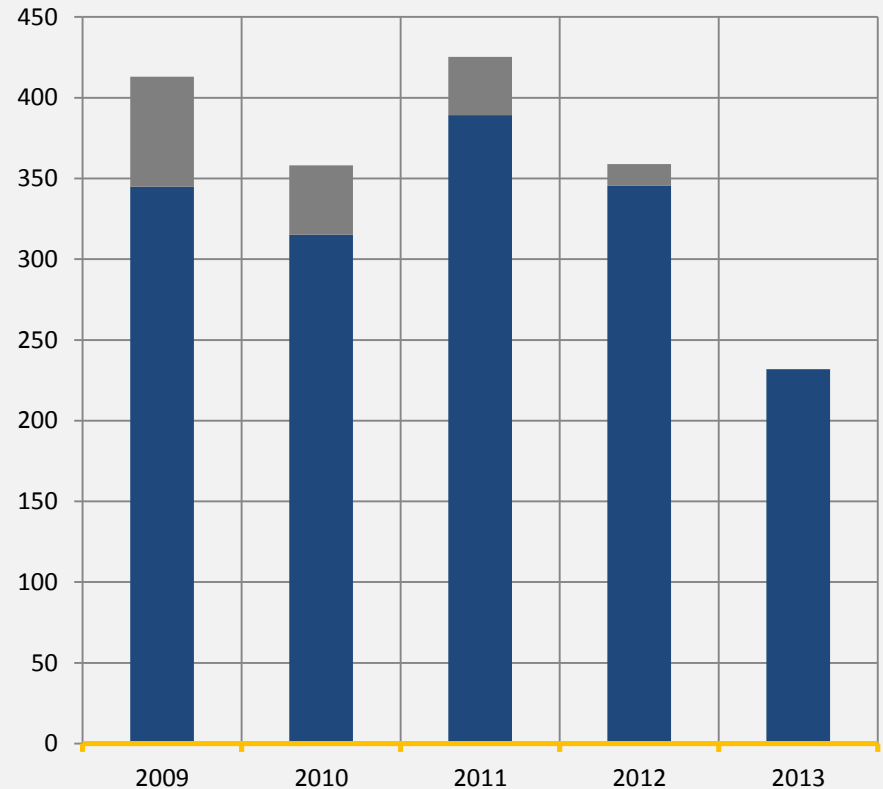
Lífeyrisgreiðslur tryggingadeildar 7,3% (3,3%)

■ Á verðlagi hvers árs ■ Áverðlagi 2013 mv. vísitöllu neysluverðs

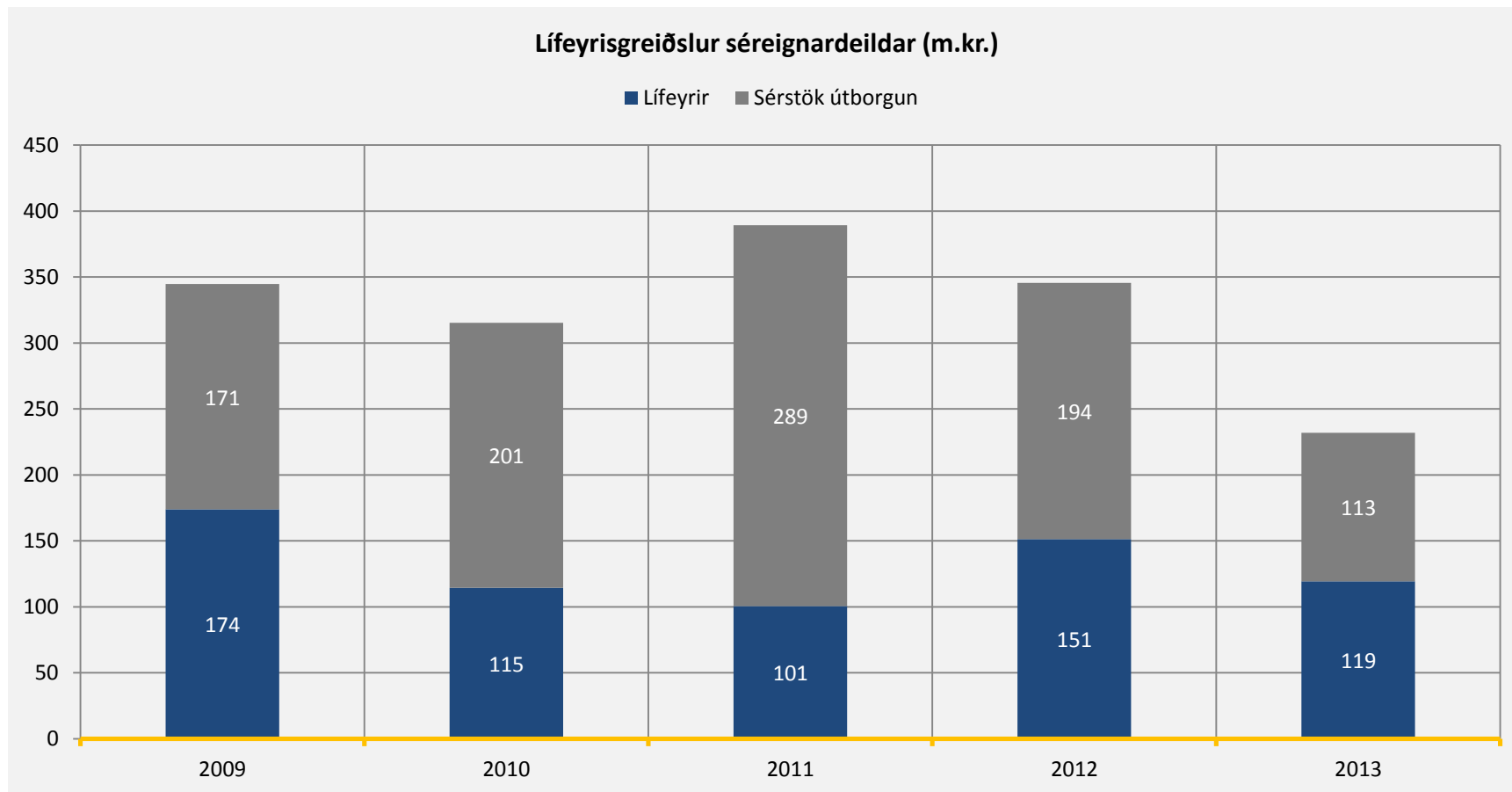
Lífeyrisgreiðslur séreignardeild. (m.kr.) -49% (-51,5%)

■ Á verðlagi hvers árs ■ Á verðlagi 2013 mv. vísitölu neysluverðs

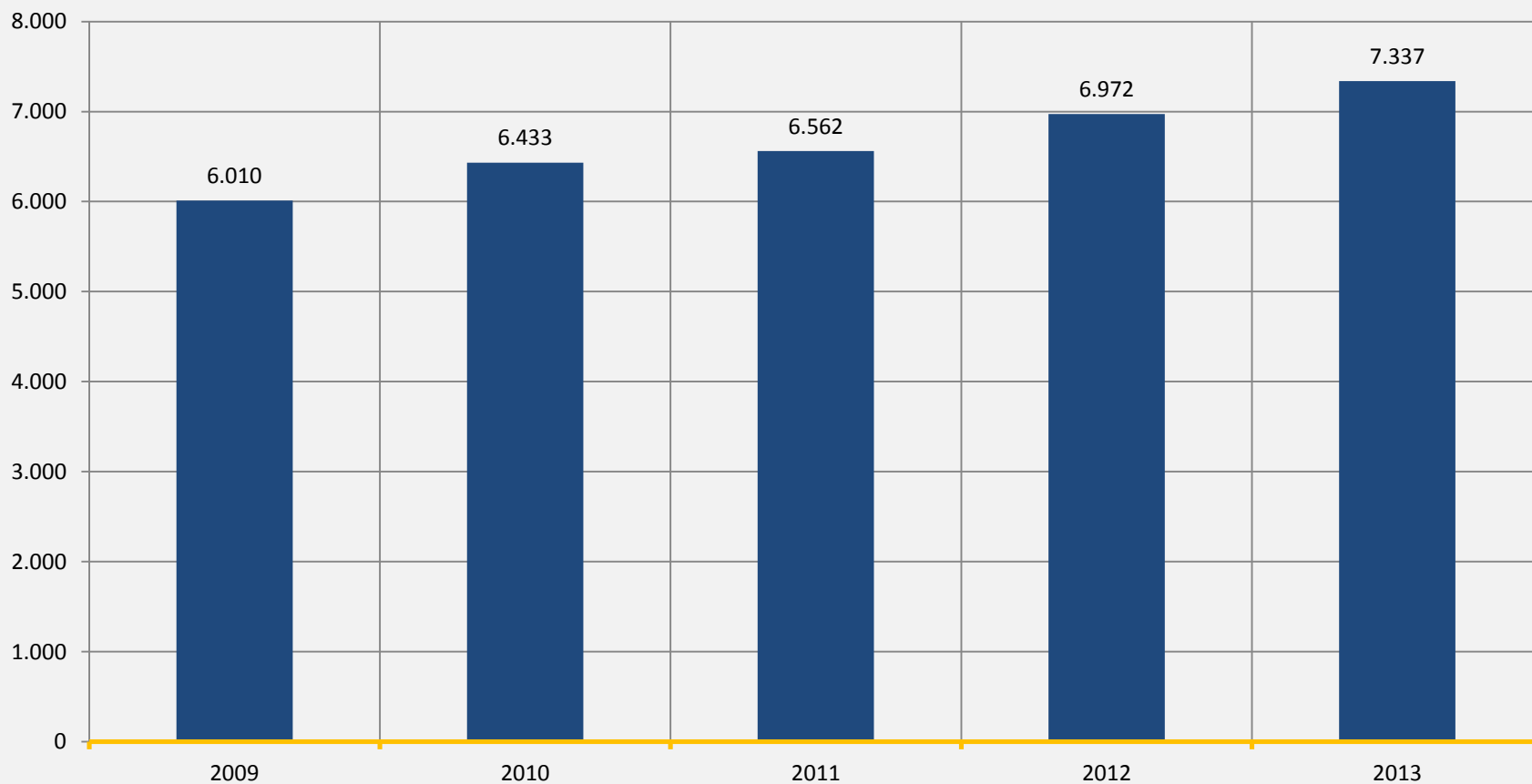
SÉRSTAKAR LÍFEYRISGREIÐSLUR

Sérstakar útborganir hafa aukið verulega útlæði úr séreignardeild – dregið úr þeim í ár

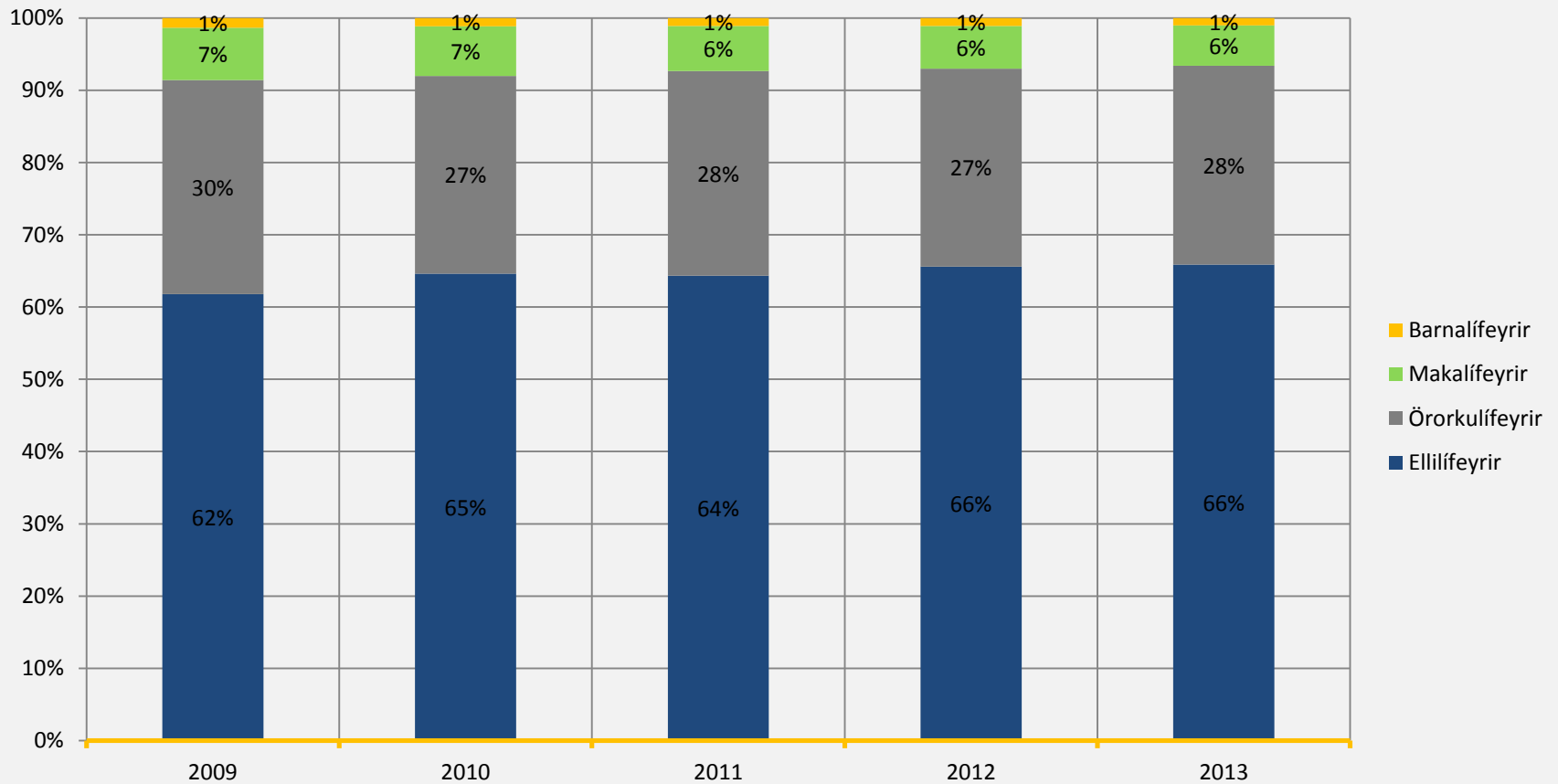
FJÖLDI LÍFEYRISÞEGA – FJÖLGUN UM 365

Fjöldi lífeyrisþega í tryggingadeild

SAMSETNING LÍFEYRISGREIÐSLNA

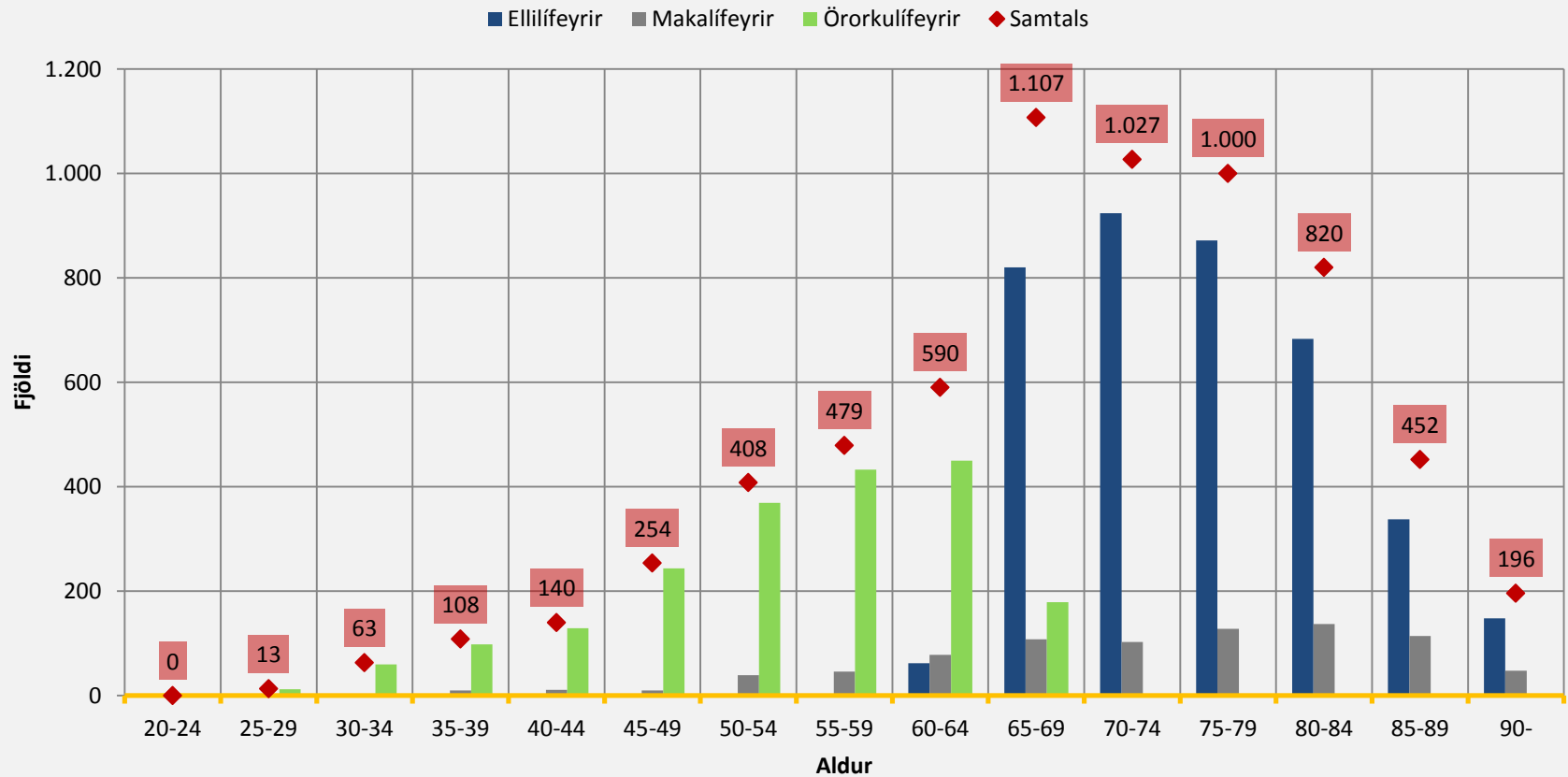
Skipting lífeyrisgreiðslna

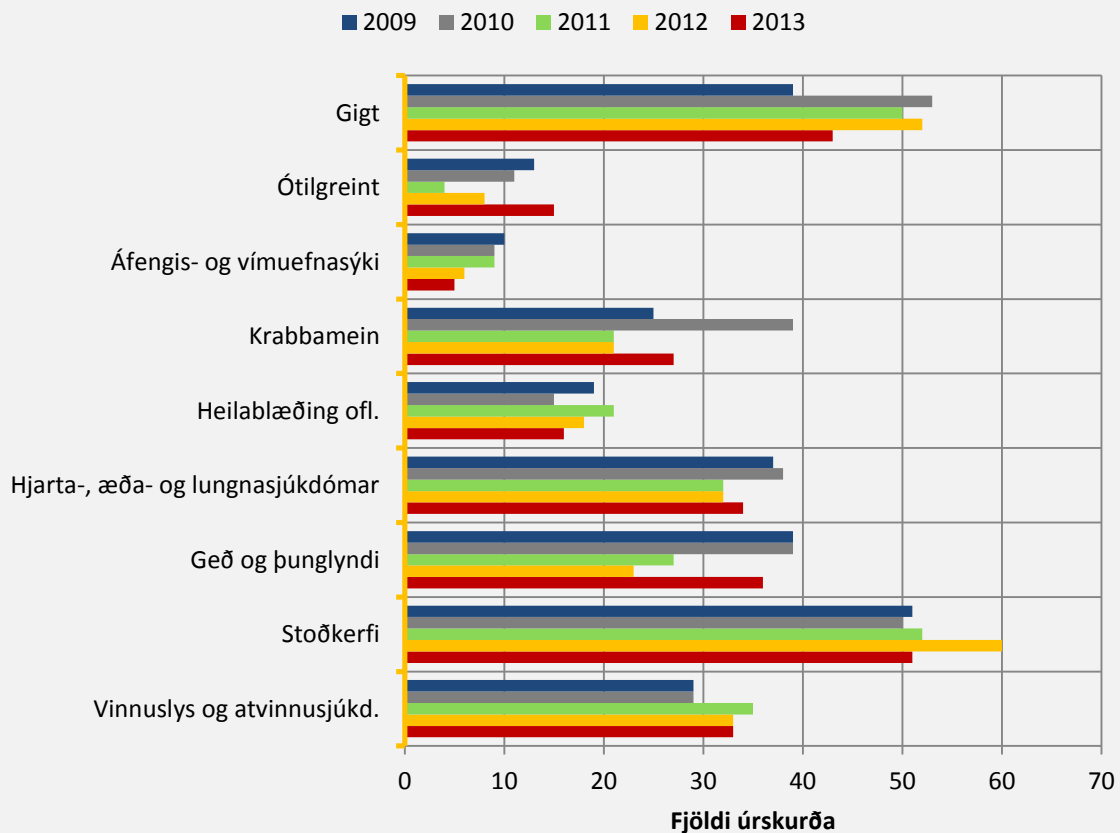
ALDURSDREIFING LÍFEYRISÞEGA

Aldur lífeyrisþega 2013

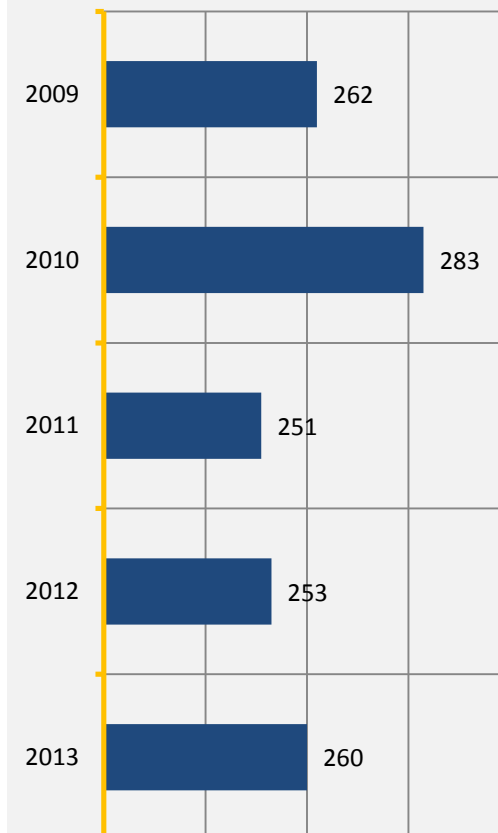

ÁSTÆÐUR ÖRORKU OG FJÖLDI ÚRSKURÐA 1 HVERN VIRKAN DAG

Ástæða örorku

Fjöldi örorkuúrskurða

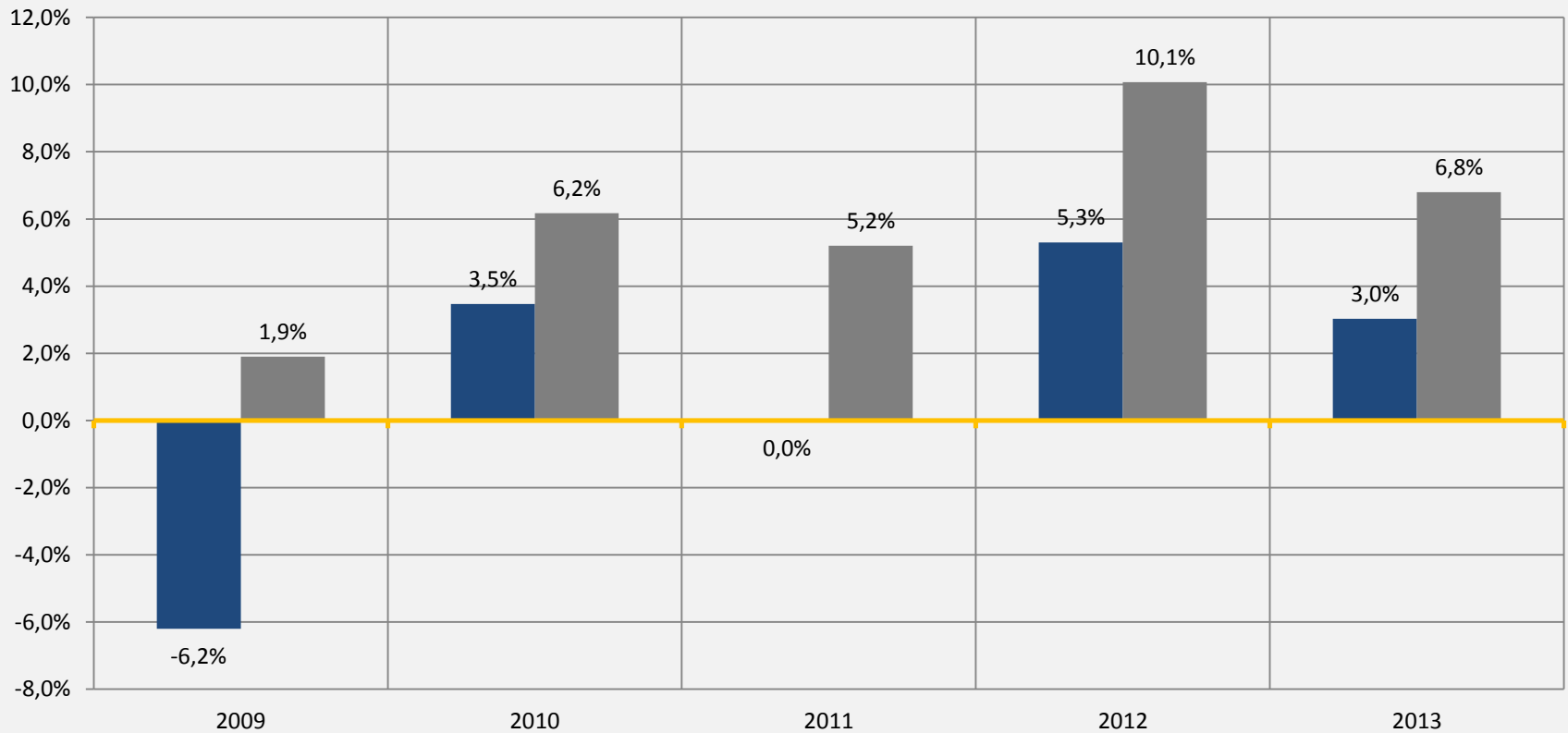
FJÁRFESTINGARTEKJUR

YFIRLIT ÁVÖXTUNAR

Ávöxtun Stapa sl. 5 ár

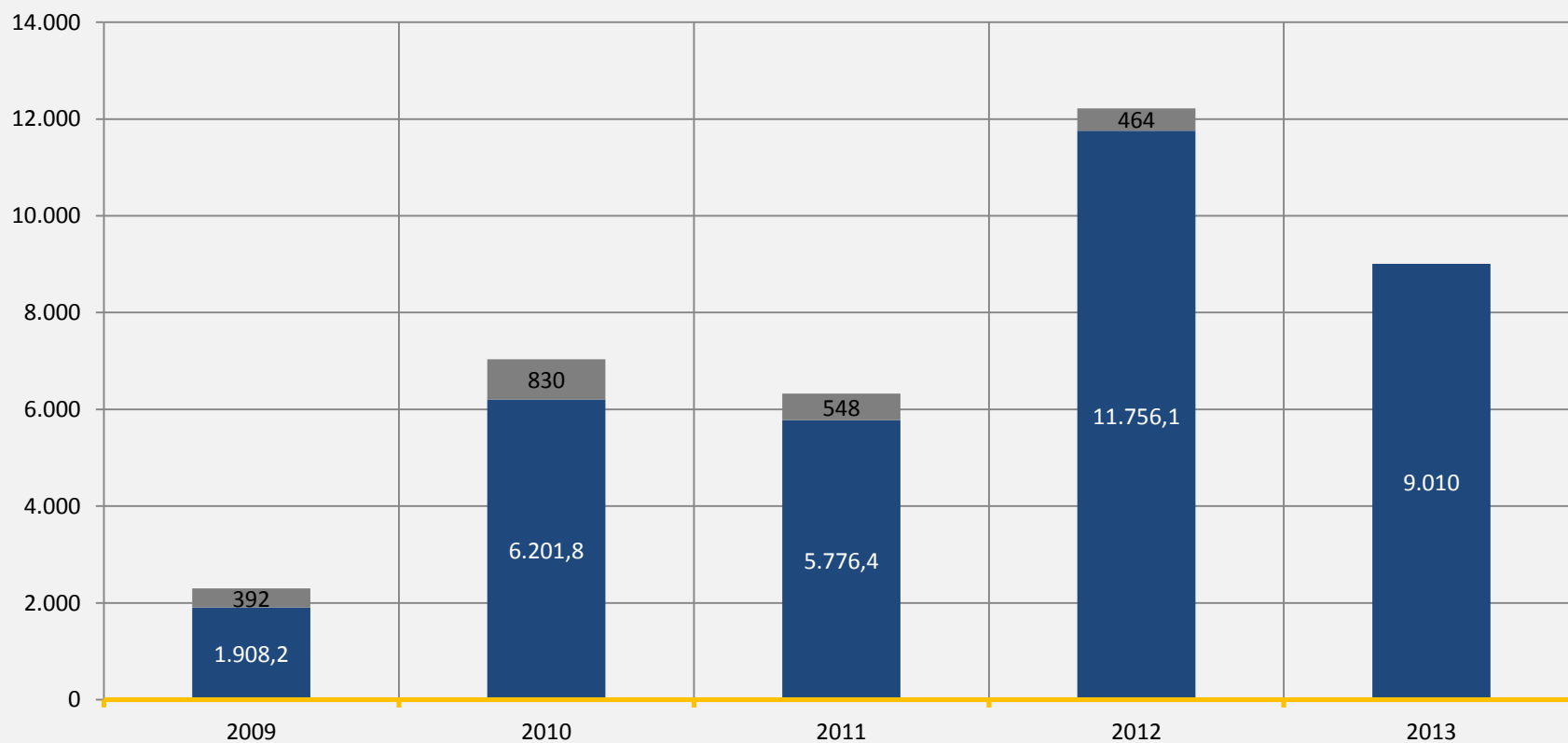
■ Raunávöxtun ■ Nafnávöxtun

FJÁRFESTINGARTEKJUR TRYGGINGAÐEILDAR

Fjárfestingartekjur tryggingaþeildar (m.kr.)

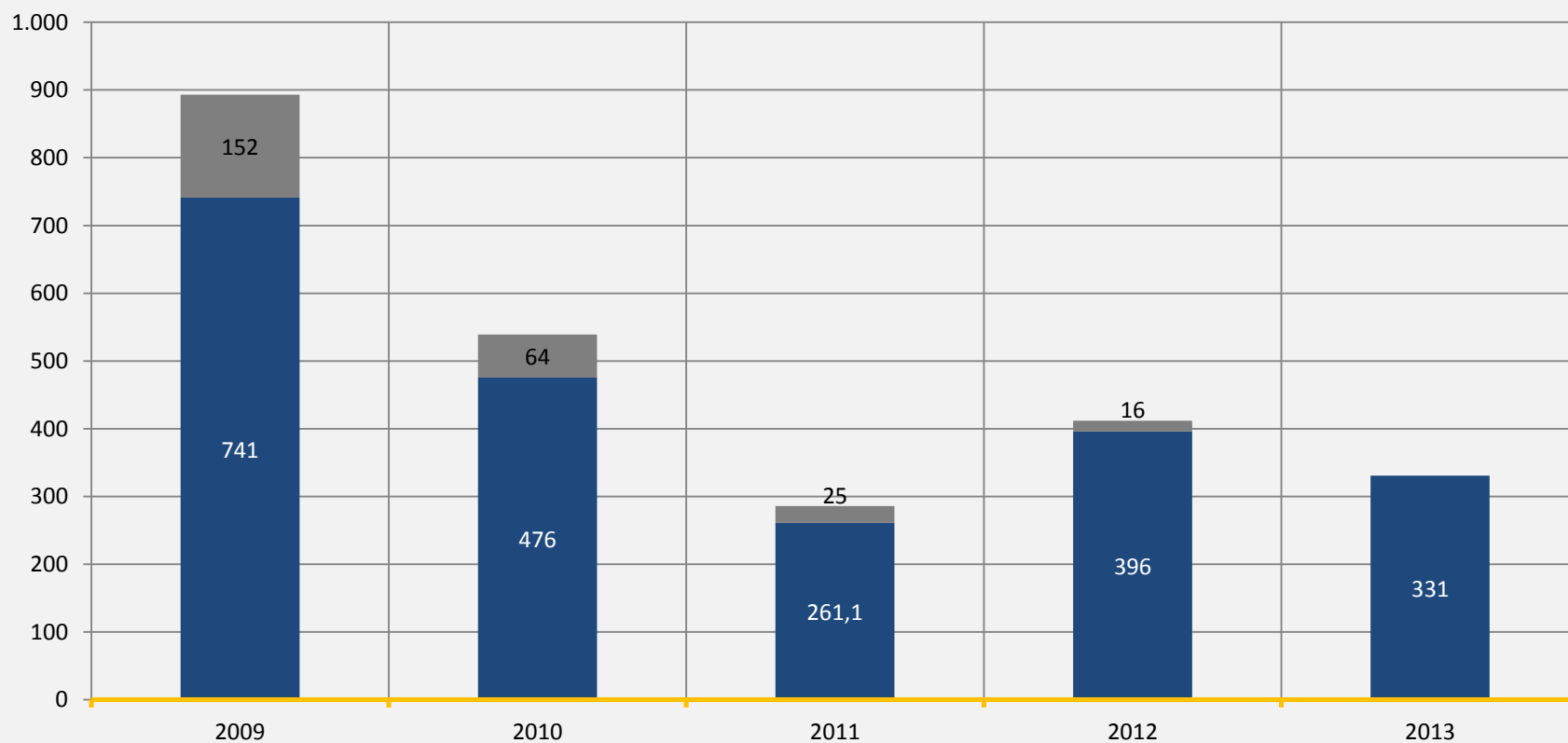
■ Á verðlagi hvers árs   ■ Á verðlagi ársins 2012 m.v. vísitölu neysluverðs

FJÁRFESTINGARTEKJUR SÉREIGNARDEILDAR

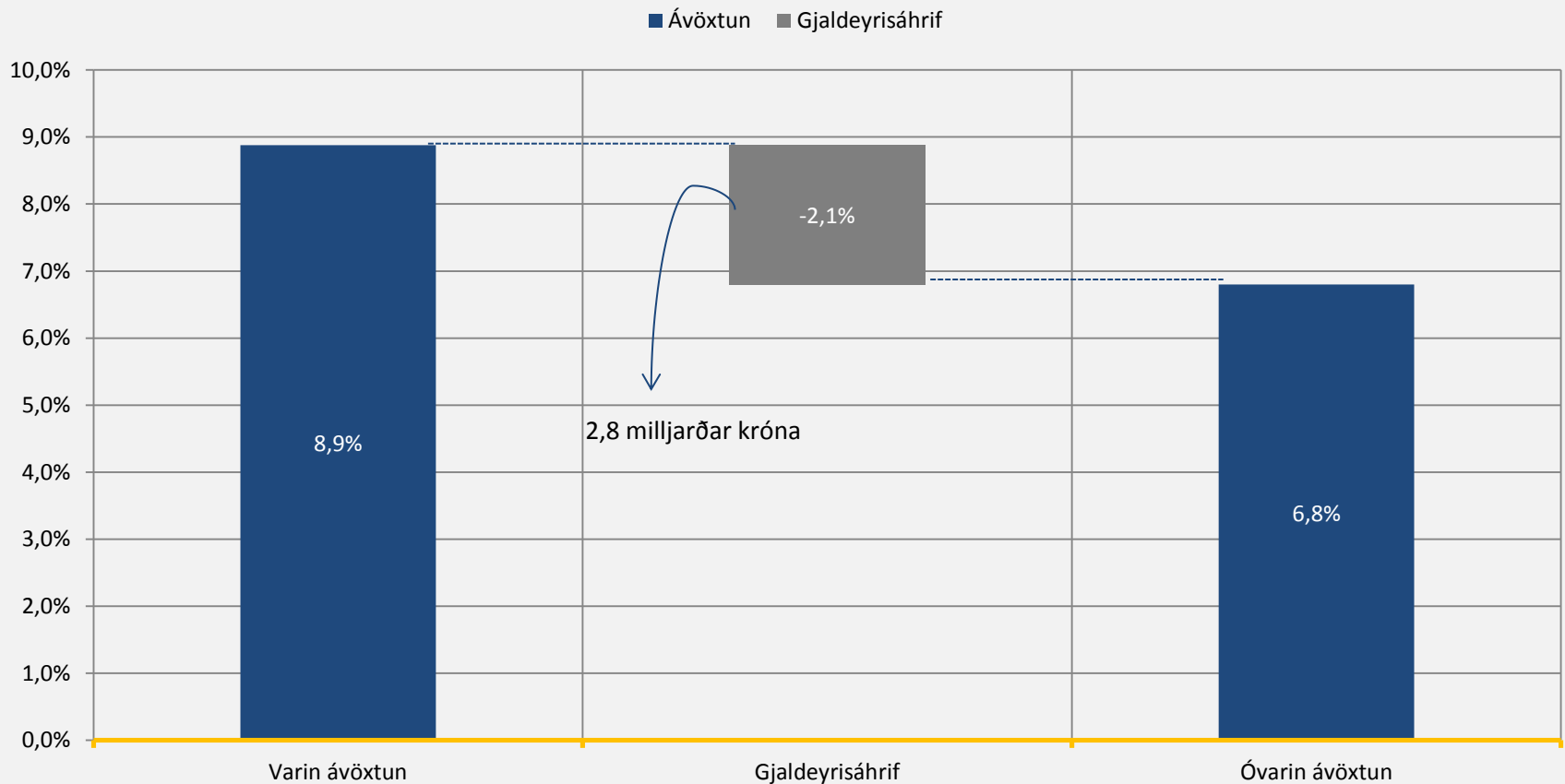
Fjárfestingartekjur séreignardeildar (m.kr.)

■ Á verðlagi hvers árs ■ Á verðlagi 2013 m.v. vísitölu neysluverðs

ÁHRIF GJALDMIÐLA

Áhrif gjaldmiðla á nafnávöxtun 2013 – gengisstyrking lækkar ávöxtun um 2,1%

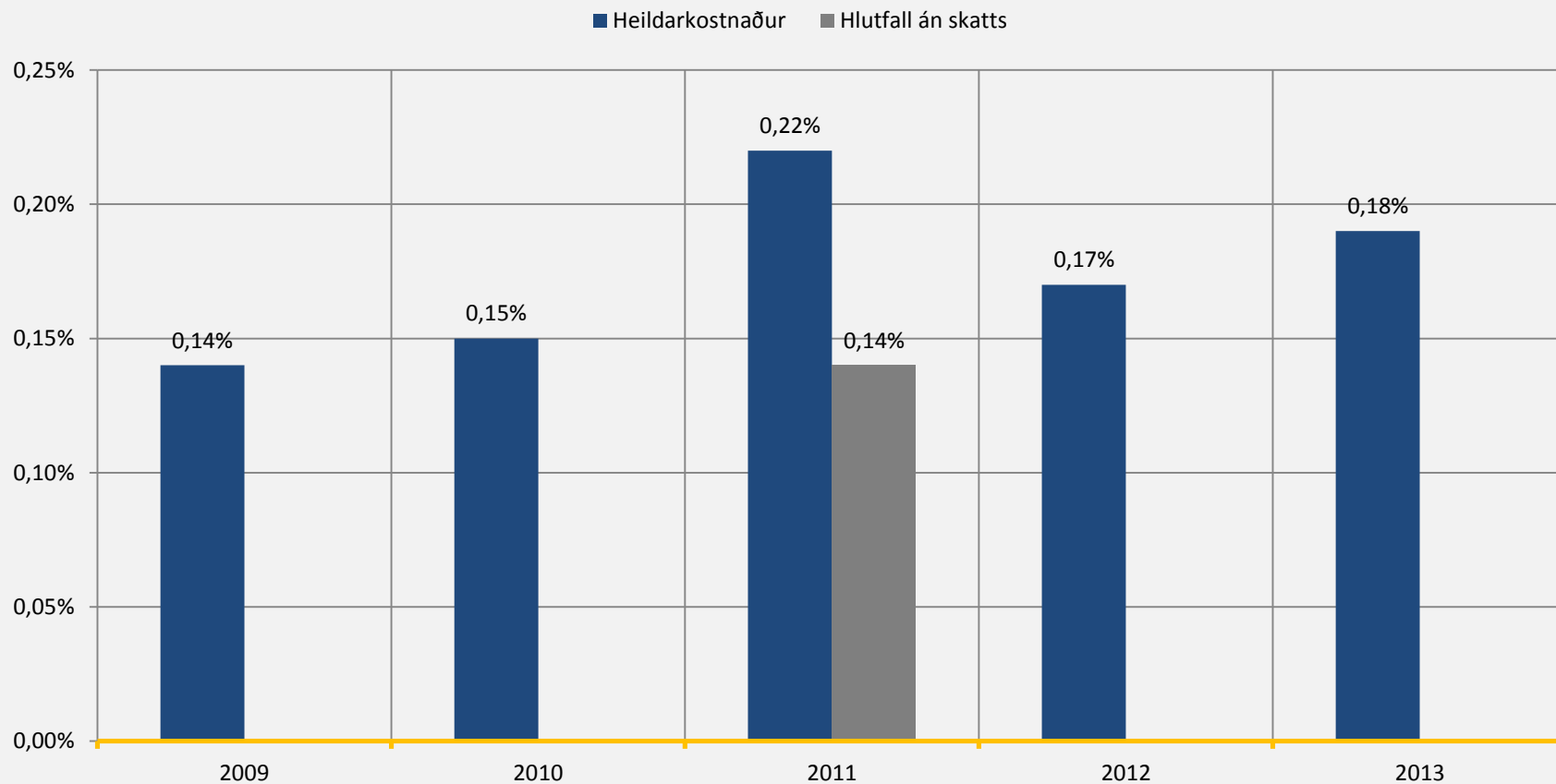
KOSTNAÐUR

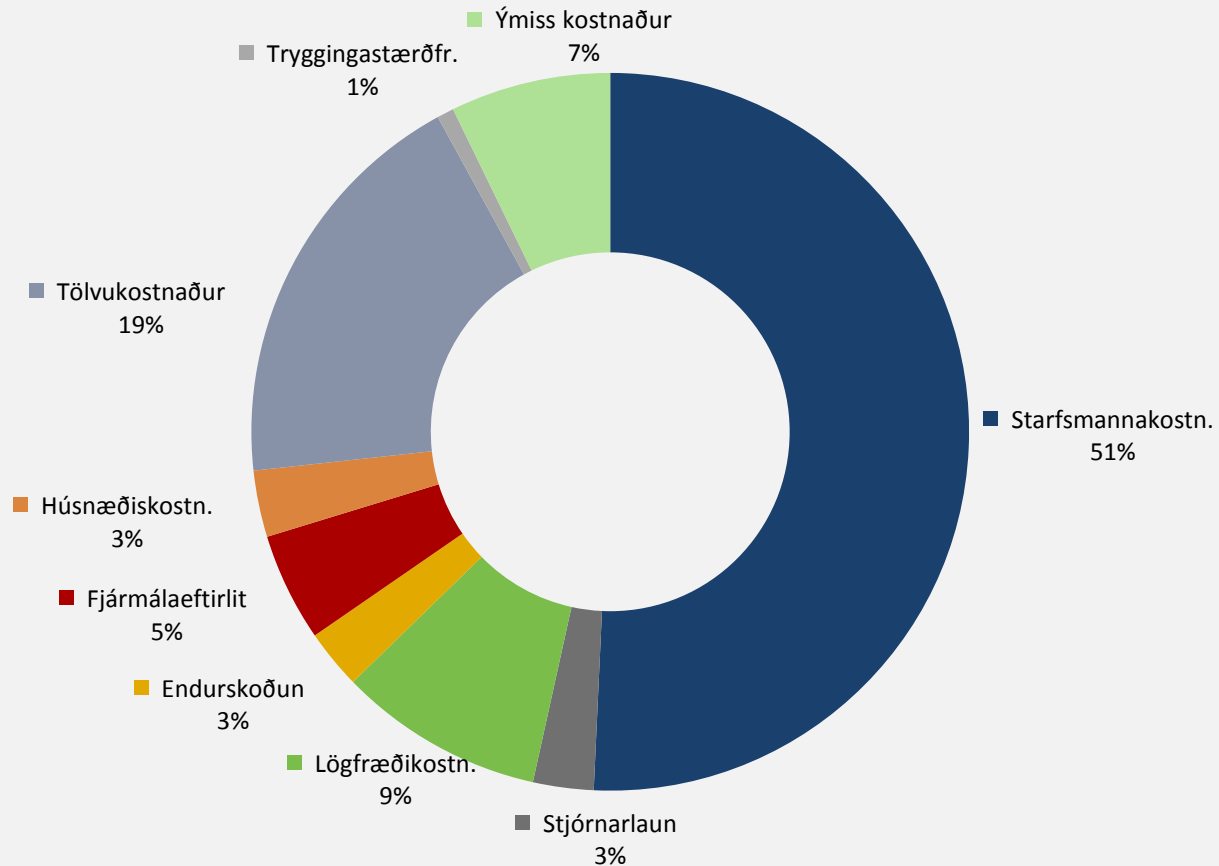
ÞRÓUN KOSTNAÐAR

Kostnaðarhlutfall sem hlutfall af meðalstöðu eigna

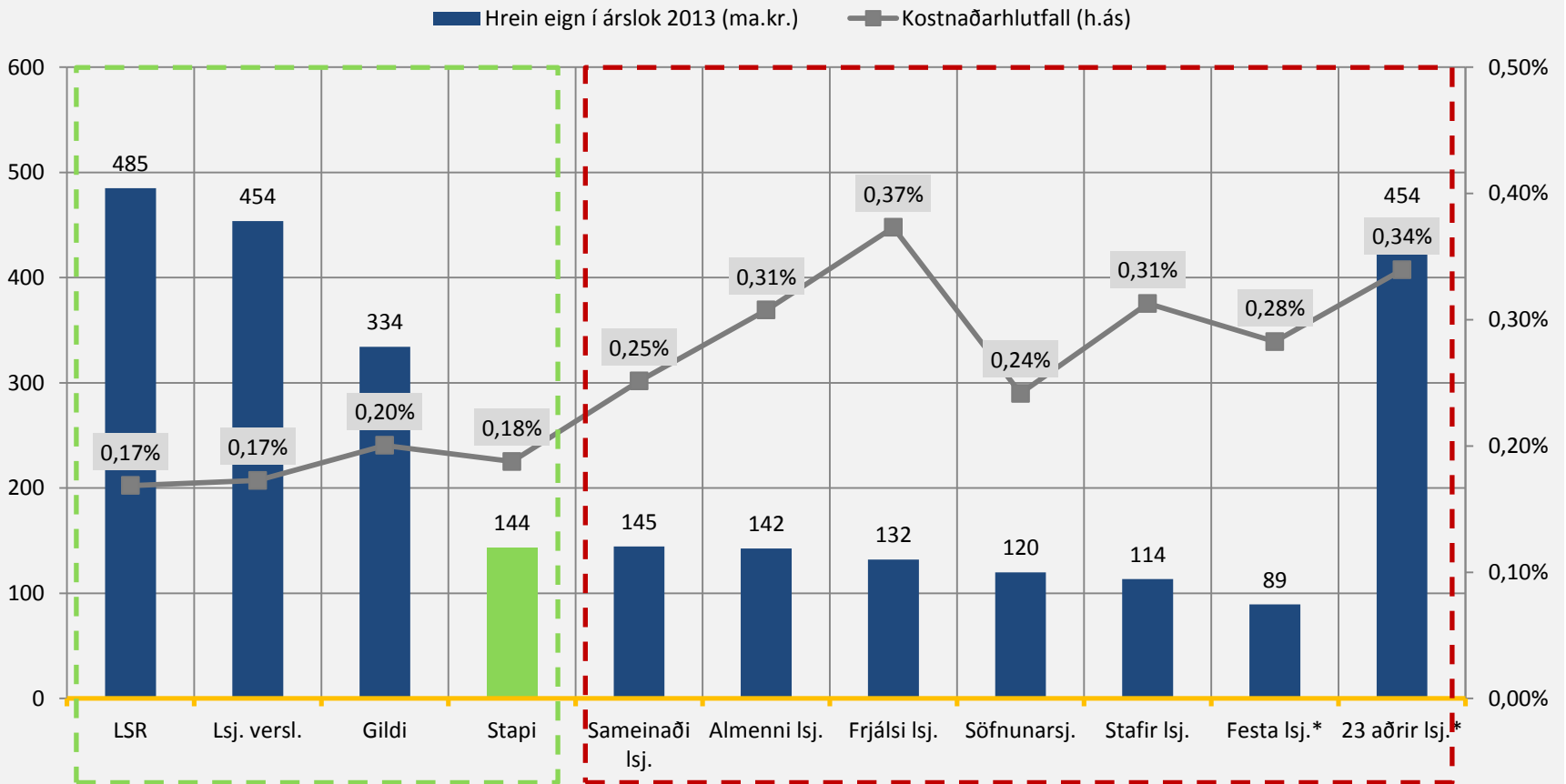
SKIPTING REKSTRARKOSTNAÐAR

Hlutfallsskipting rekstrarkostnaðar 2013

SAMANBURÐUR Á KOSTNAÐARHLUTFALLI

Hrein eign og kostnaðarhlutfall íslenskra lífeyrissjóða árið 2013

*M.v. ársreikning ársins 2012

EIGNASAMSETNING

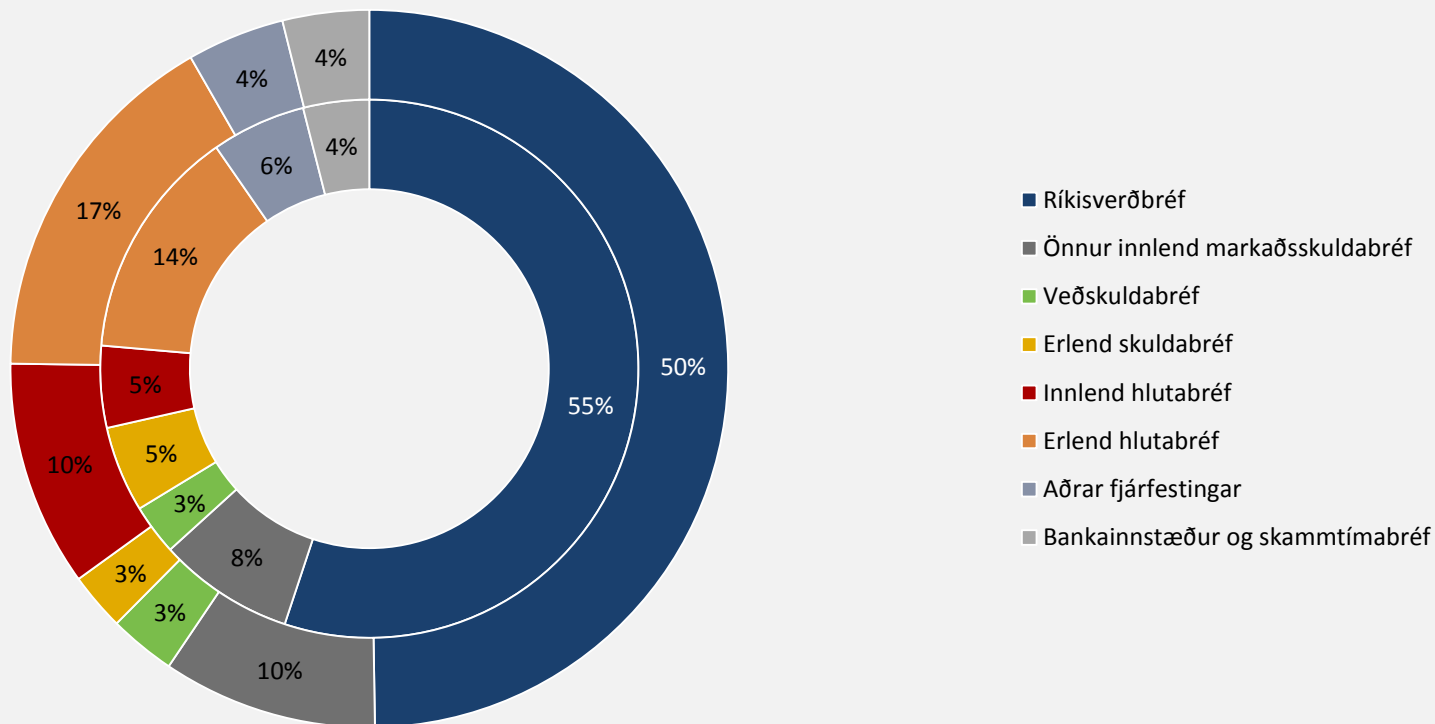
EFNAHAGSREIKNINGUR 31.12.2013

	2013	2012
Húseignir og lóðir	62	64
Verðbréf með breytilegum tekjum	50.209	42.245
Verðbréf með föstum tekjum	85.111	81.237
Veðlán	1.357	1.028
Bundnar bankainnistæður	2.739	2.726
Fullnustueignir	0	0
Kröfur	681	1.319
Aðrar eignir	4.220	4.378
Skuldir	-877	-1.340
Hrein eign til greiðslu lífeyris	143.501	131.657

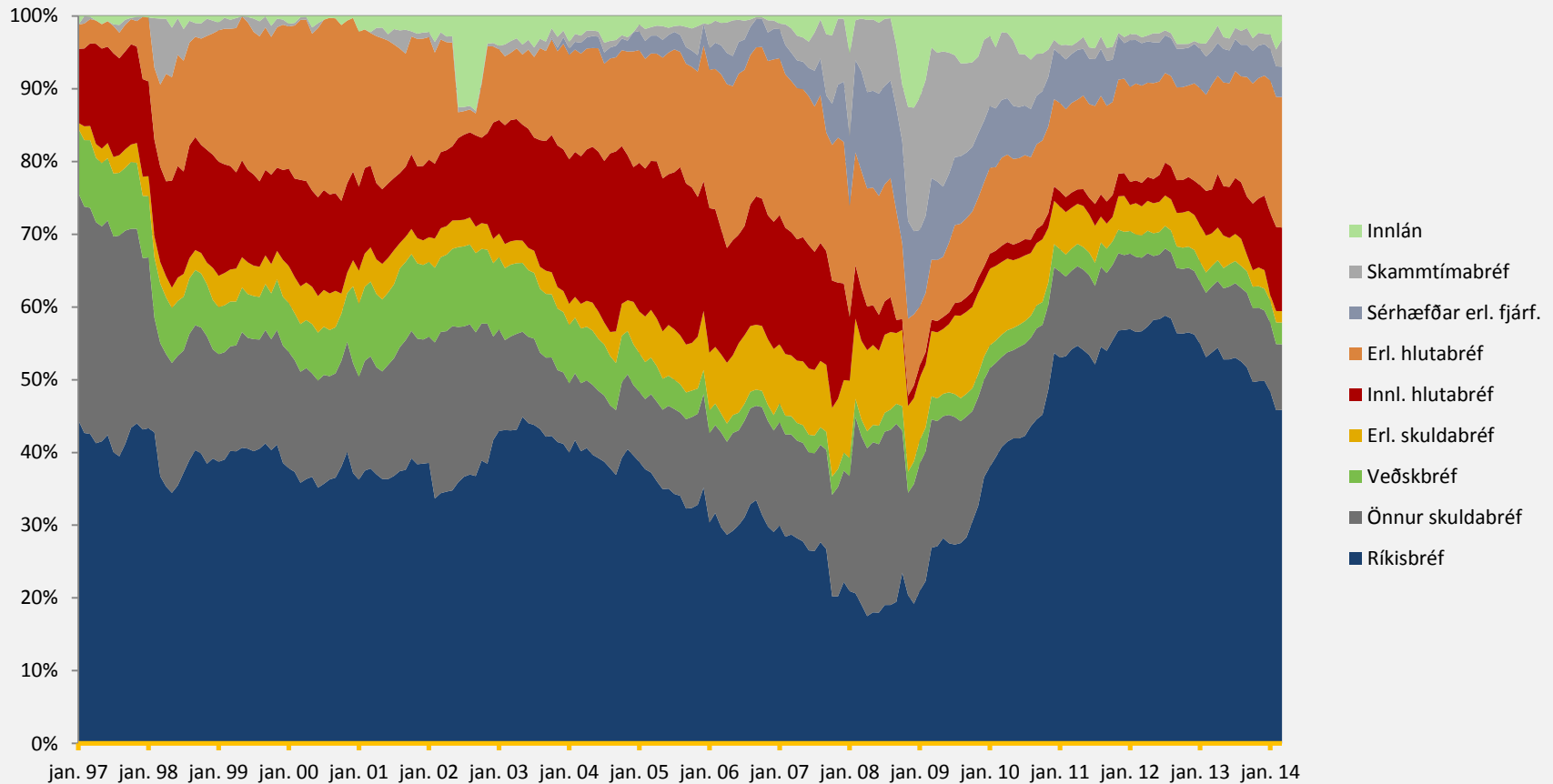
SAMSETNING EIGNA TRYGGINGAÐEILDAR

Eignasamsetning tryggingaþeildar í lok árs 2013 (lok árs 2012 í innri hring)

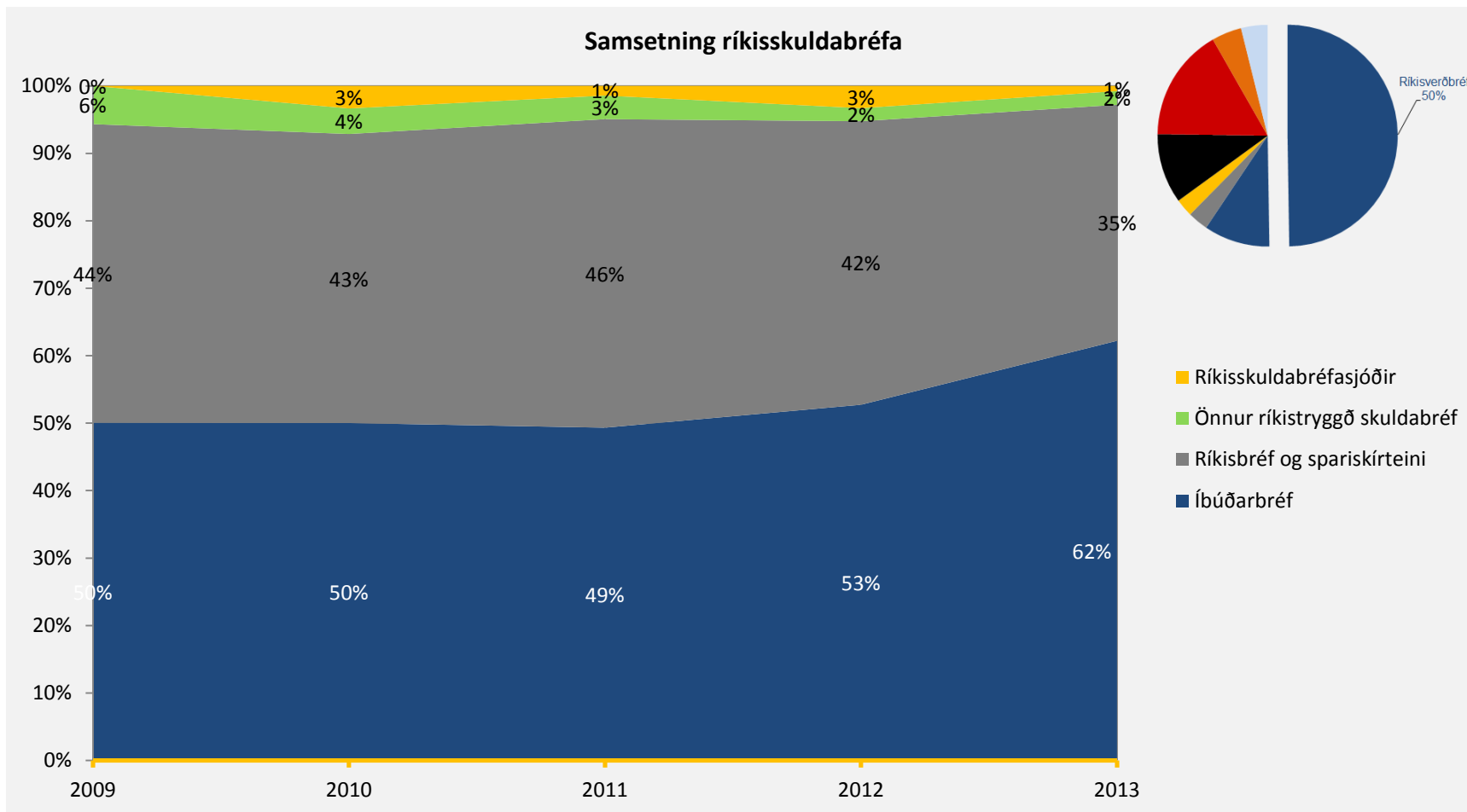

SÖGULEG EIGNASAMSETNING EIGNASAFNS

Mánaðarleg eignasamsetning eignasafns frá janúar 1997

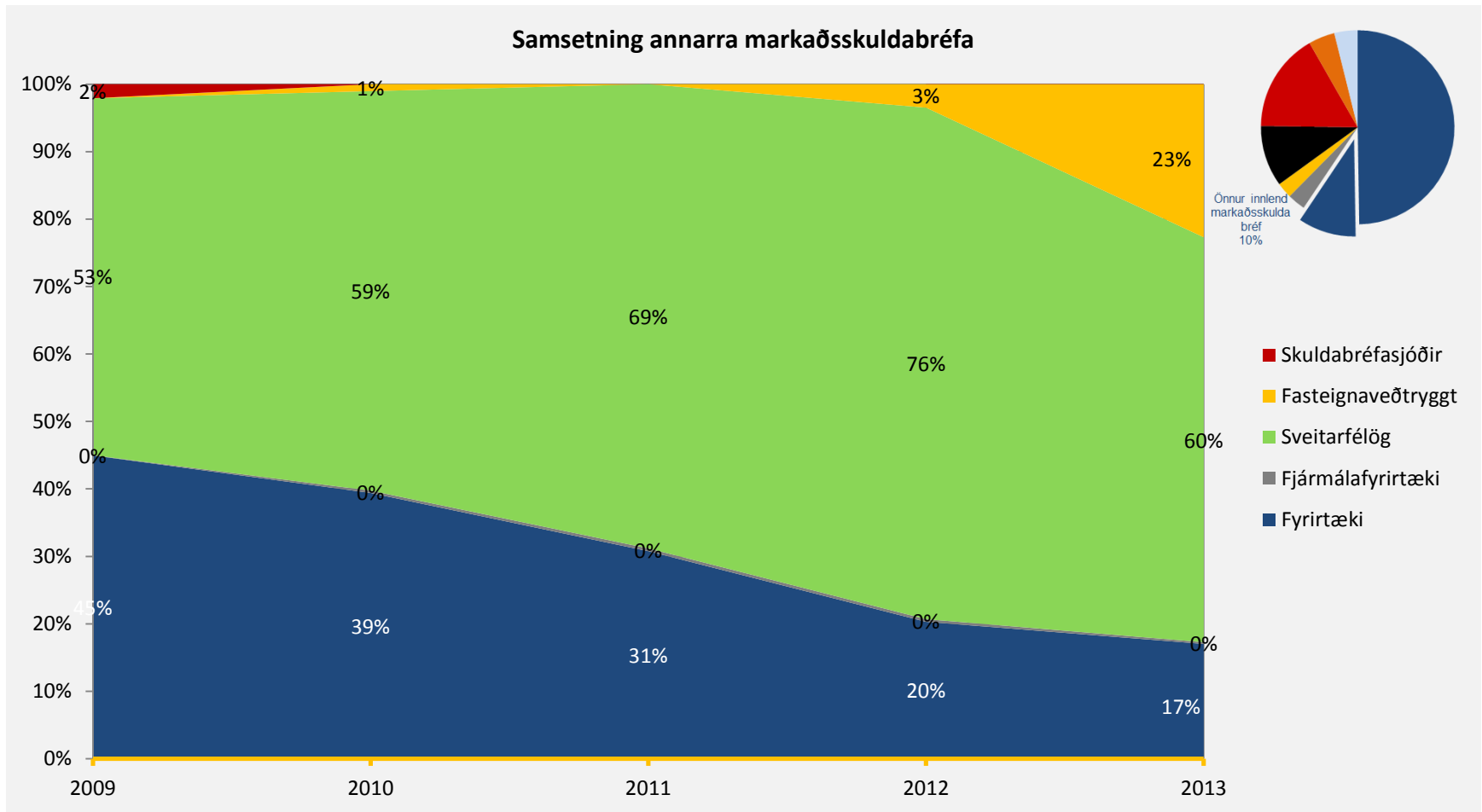

RÍKISSKULDABRÉF – 50%

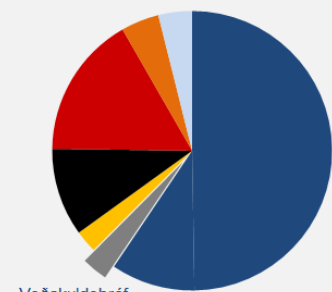
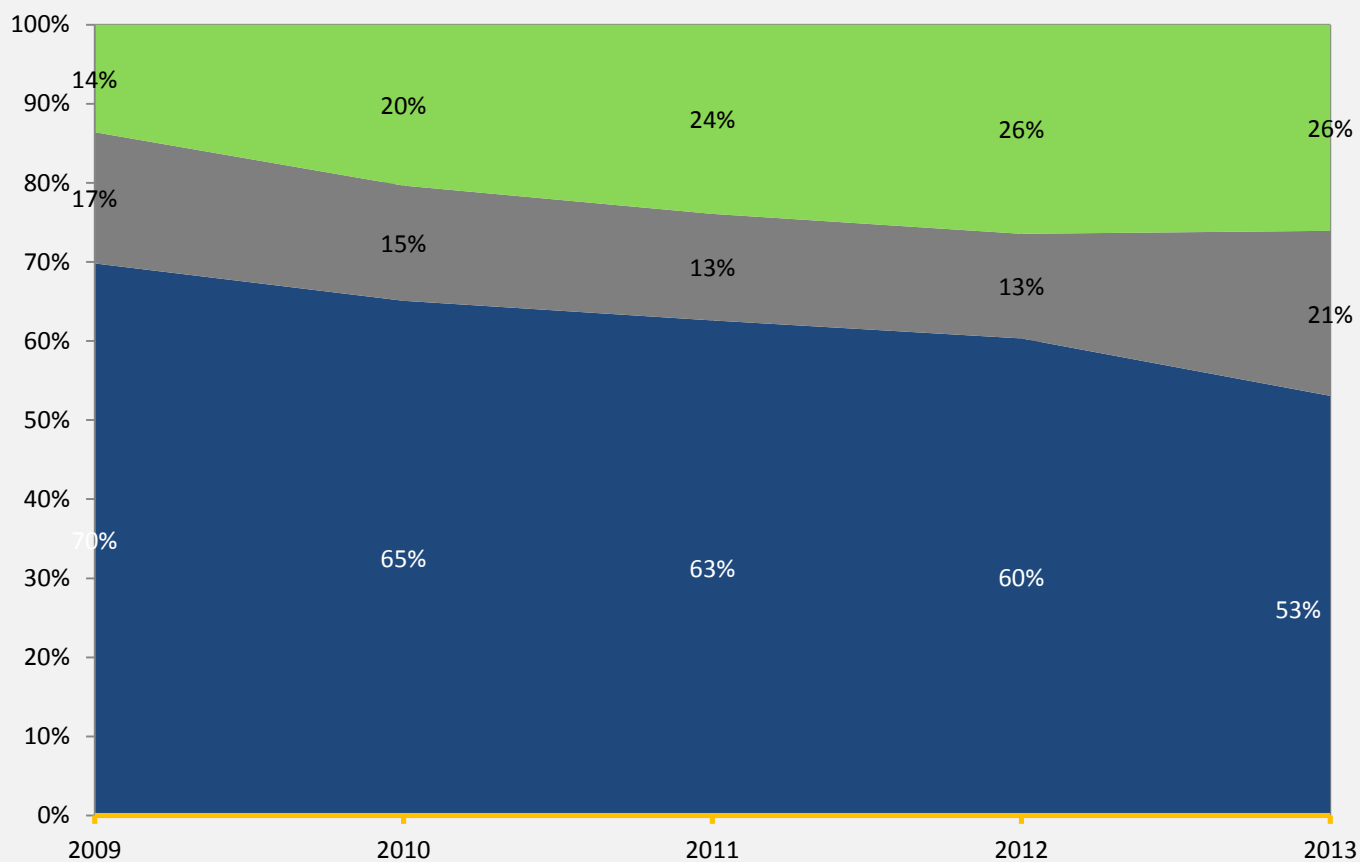

ÖNNUR MARKAÐSSKULDABRÉF – 10%

VEÐSKULDABRÉF – 3%

Samsetning veðskuldabréfa

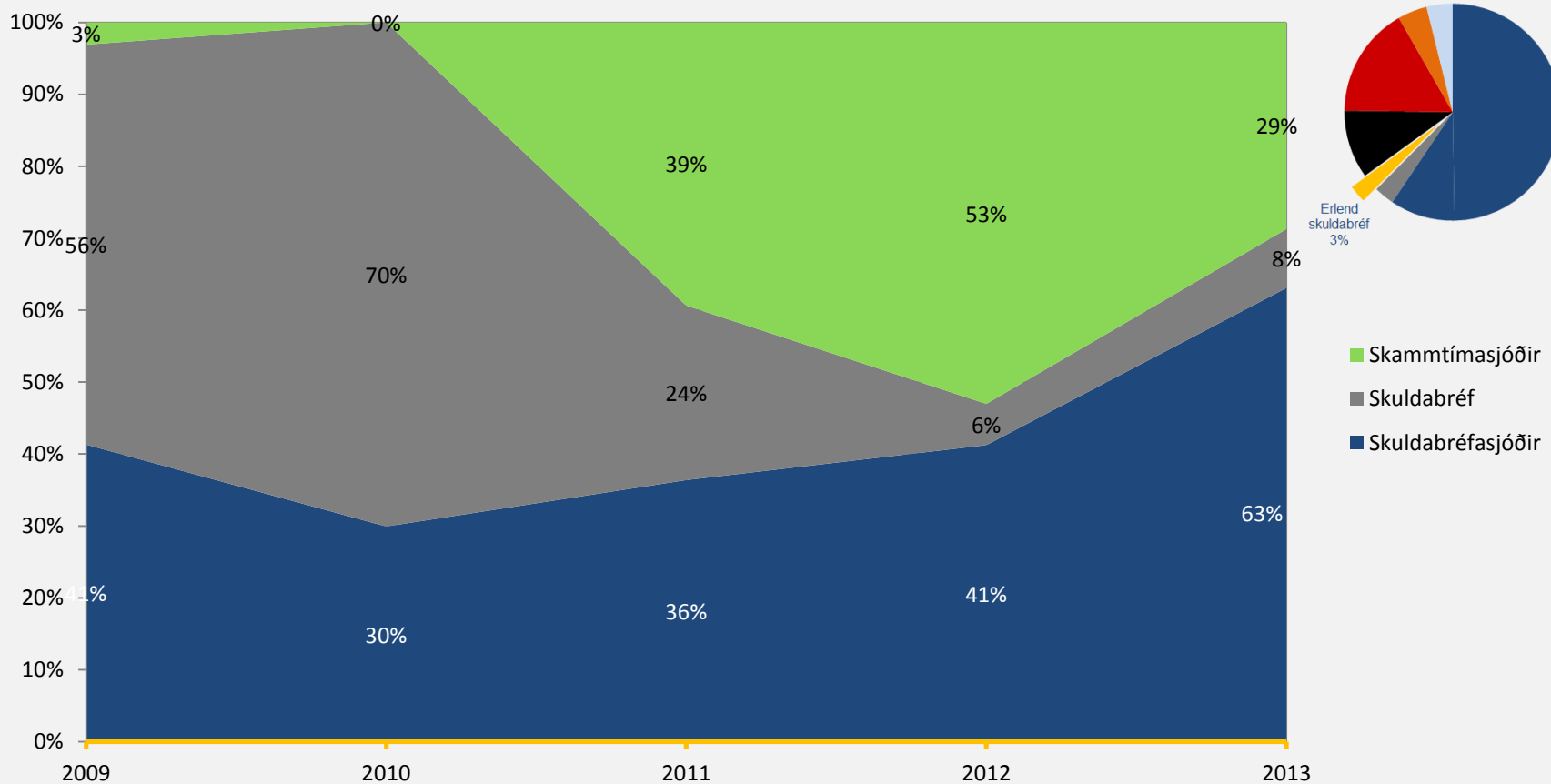

Veðskuldabréf
3%

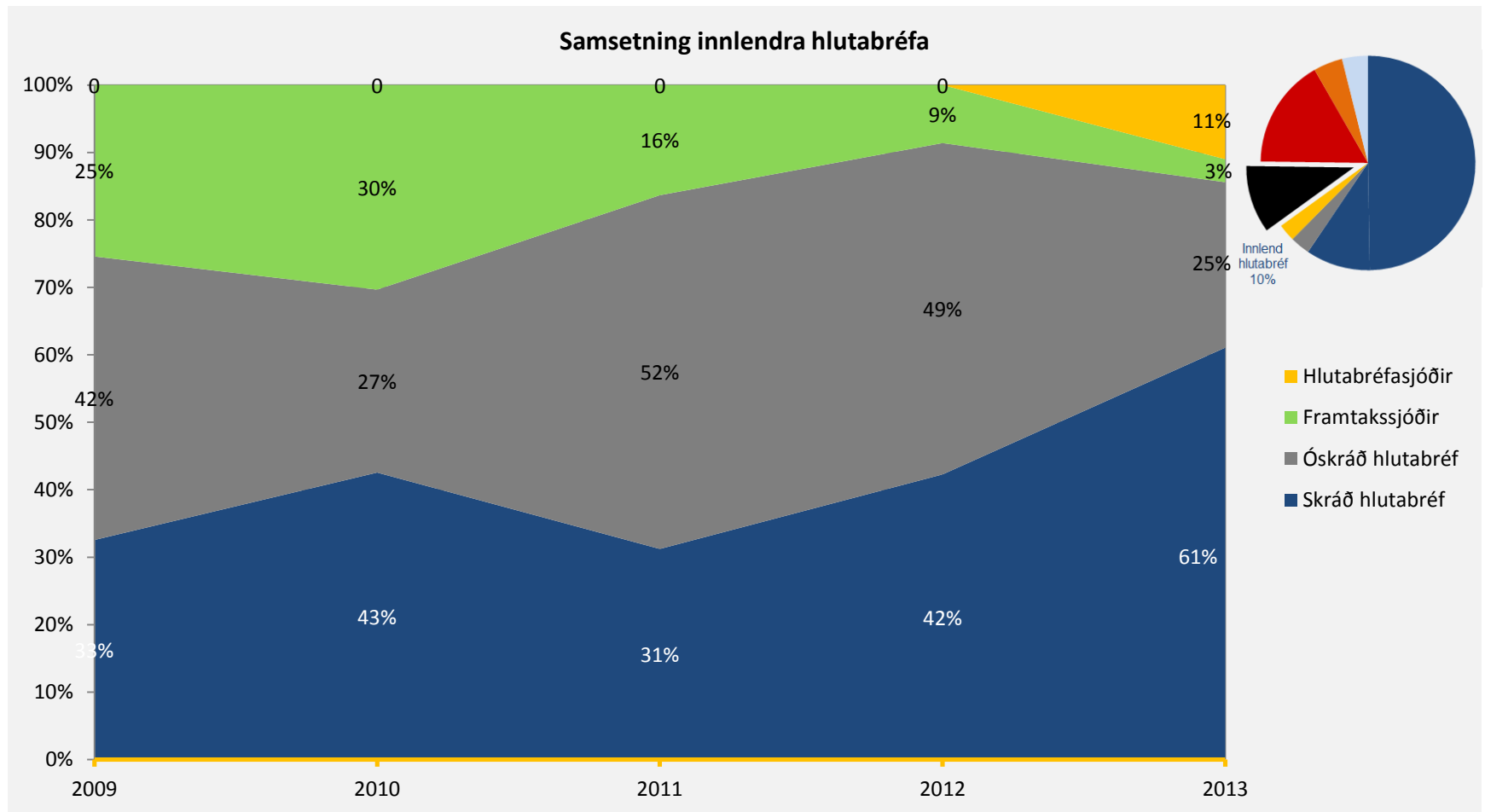
- Veðskuldabréfasjóðir
- Önnur veðskuldabréf
- Veðskuldabréf sjóðfélaga

ERLEND SKULDABRÉF - 3%

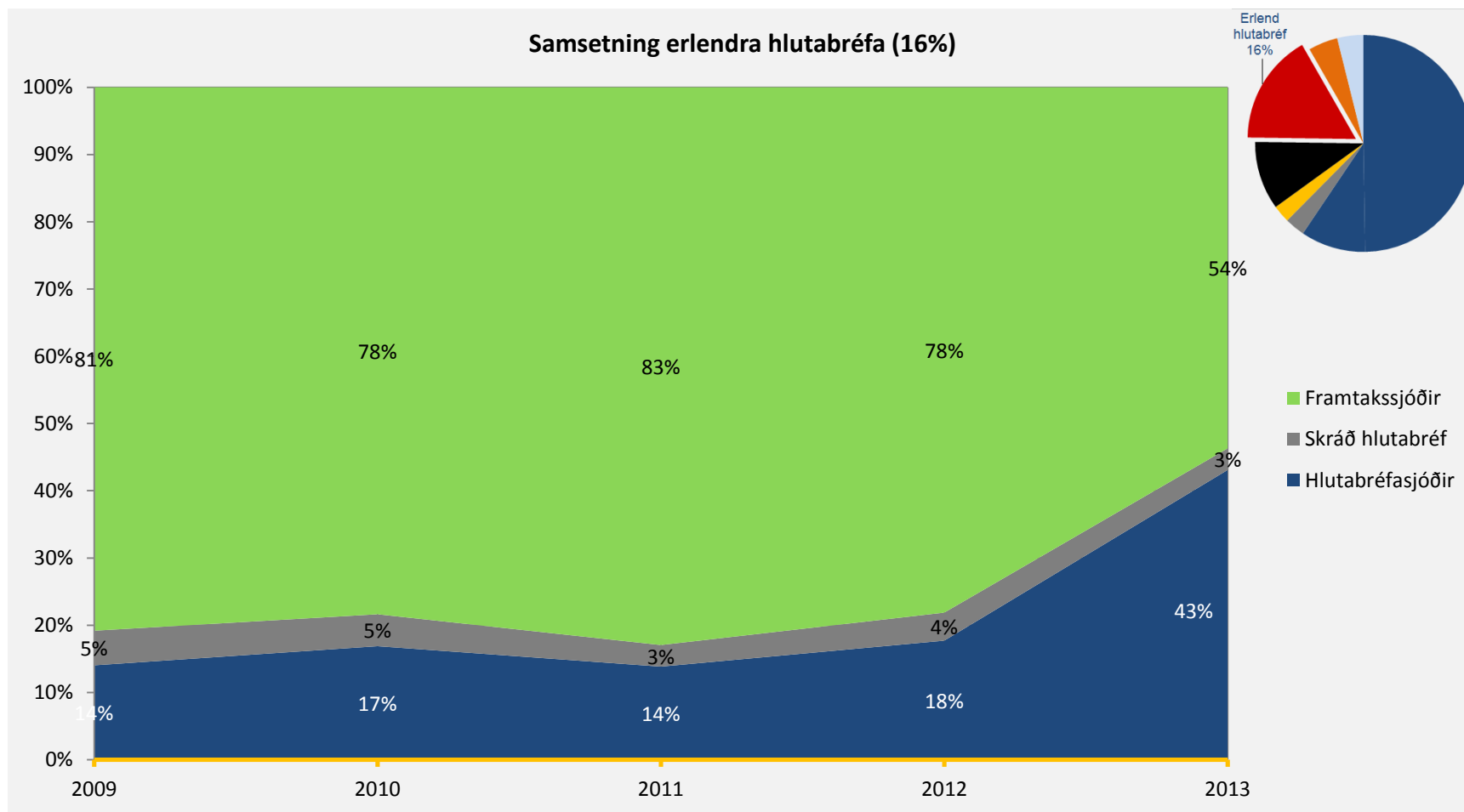
Samsetning erlendra skuldabréfa

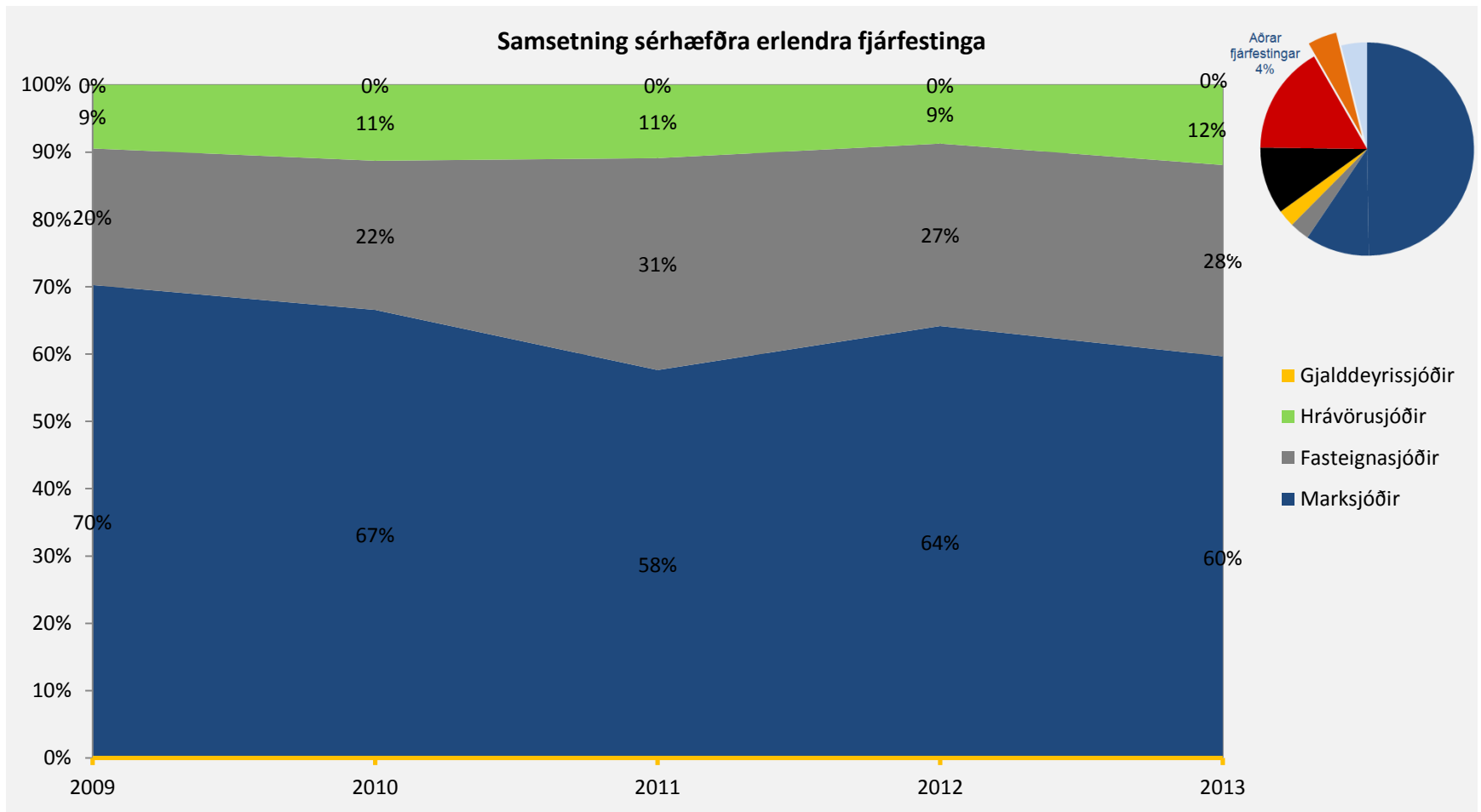
INNLEND HLUTABRÉF – 10%

ERLEND HLUTABRÉF – 16%

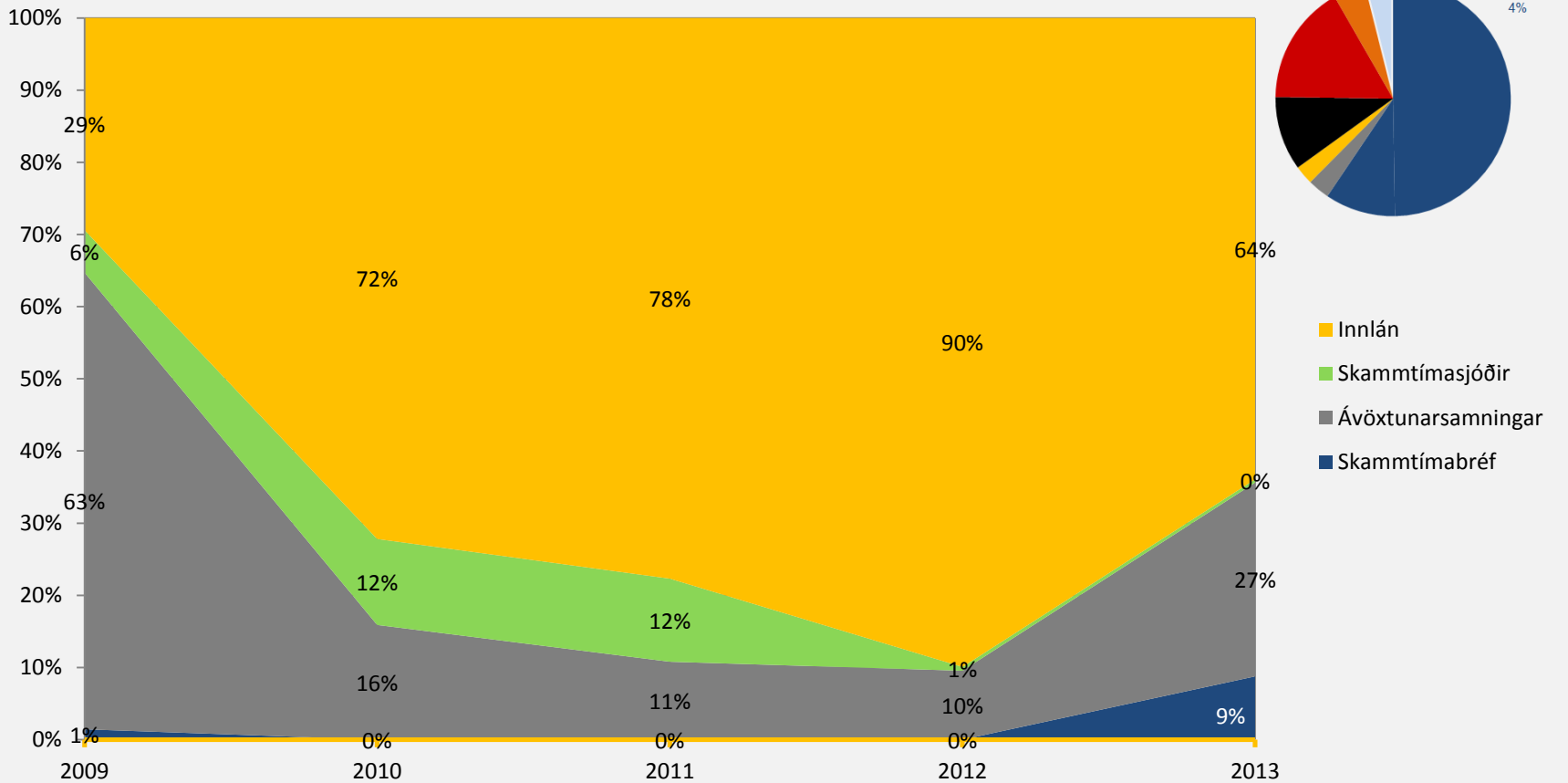

SÉRHÆFÐAR ERLENDAR FJÁRFESTINGAR – 4%

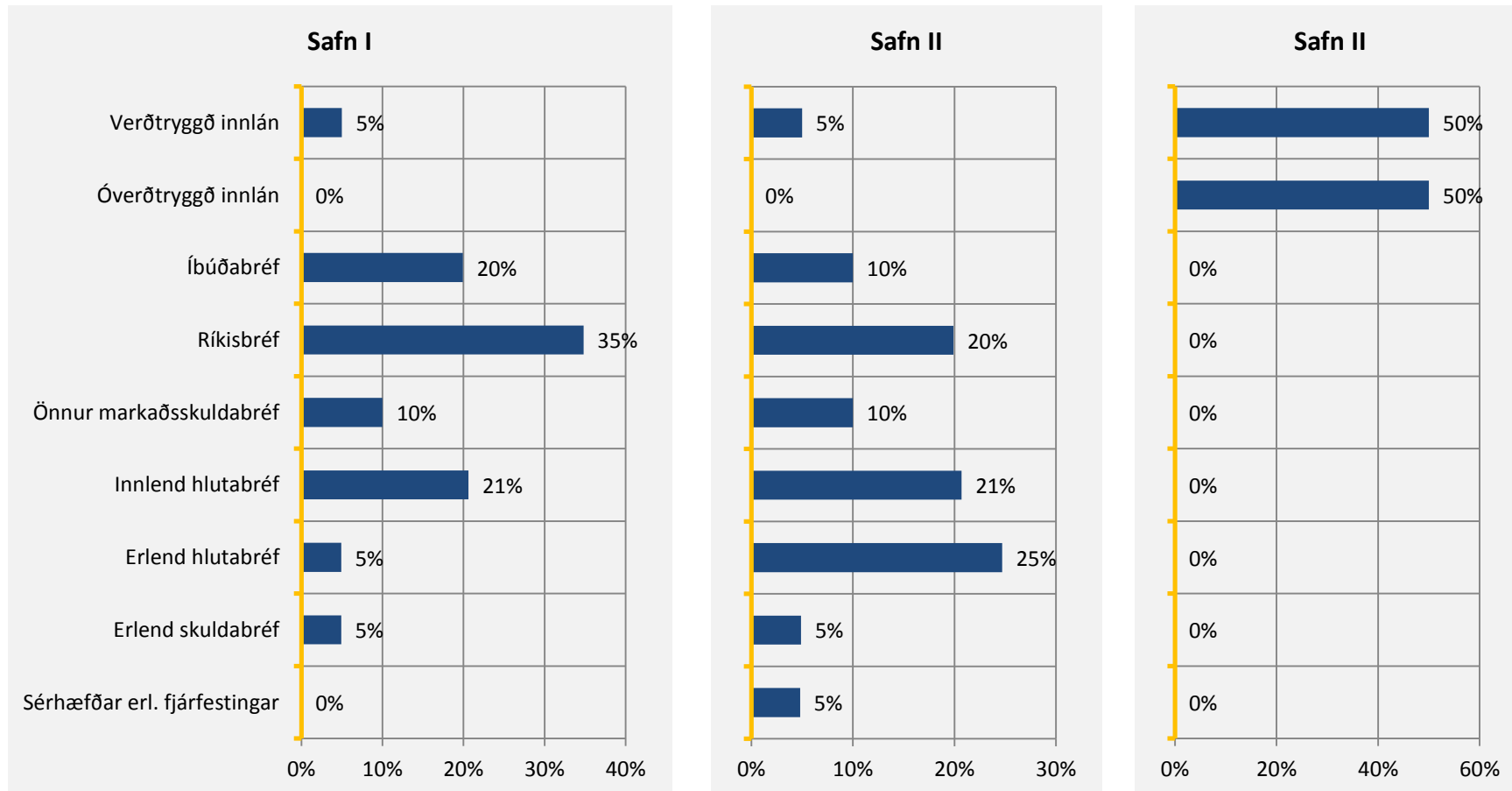
SKAMMTÍMABRÉF OG INNLÁN – 4%

Samsetning skammtímaþréfa og innlána

EIGNASAMSETNING SÉREIGNARSAFNA 31.12.2013

Ólík áhættustig endurspeгла mismunandi eignasamsetningu safna séreignardeildar

2. SKÝRSLA STJÓRNAR, KYNNING OG AFGREIÐSLA ÁRSREIKNINGS OG TRYGGINGAFRÆÐILEGT MAT

TRYGGINGAFRÆÐILEGT MAT

UNNIÐ AF BJARNA GUÐMUNDSSYNI,
TRYGGINGASTÆRÐFRÆÐINGI

TRYGGINGAFRÆÐILEGT MAT – STAPI 2013

- Aðferðafræði og forsendur
- Niðurstaða Stapa 2013
- Breyting ársins 2013
- Sjóðfélagahópur Stapa

AÐFERÐAFRÆÐI OG FORSENDUR

Tilgangur athugunar:

- Kanna hvort eignir sjóðsins muni nægja til að kosta þau lífeyrisréttindi sem samþykktir sjóðsins kveða á um
- Athuginin felst í samanburði eigna og verðmætis iðgjalda við væntanleg útgjöld til greiðslu lífeyris og kostnaðar við rekstur
- Lög 129/1997 kveða á um árlega athugin eftir samræmdum forsendum og aðferðum

AÐFERÐAFRÆÐI OG FORSENDUR

Væntanleg útgjöld fundin:

- Upplýsingar fengnar um lífeyrisréttindi sjóðfélaga [ákvæði samþykkt um réttindaöflun]
- Áætlað hversu margir muni njóta lífeyrisgreiðslna og hve lengi
- Auk lífeyrisgreiðslna er metinn rekstrarkostnaður
- Loks er fundið er núvirði útgjaldanna m.v. 3,5% vexti
- **Mat unnið eingöngu miðað við núverandi sjóðfélaga**

AÐFERÐAFRÆÐI OG FORSENDUR

Mat eigna:

- Metnar eru áætlaðar iðgjaldatekjur með sama hætti og áætlun um útgjöld og fundið núvirði
- Frá dregst kostnaður vegna fjárfestinga
- Eignir sjóðsins koma fram í ársreikningi
  - » Við er bætt endurmati eigna, en þá er tekið tillit til þess ef eignir sjóðsins með fastar tekjur bera hærri vexti en 3,5%
  - » Eignir á markaðsverði lækkaðar ef áramótaverð er hærra en meðaltal 3ja síðustu mánaða

AÐFERÐAFRÆÐI OG FORSENDUR

Framsetning niðurstöðu:

- **Skuldbindingum** (útgjöldum) skipt í **áfallnar-** og **framtíðar**.
  - » **Áfallnar:** vegna réttinda sem sjóðfélagar eru búnir að ávinna sér
  - » **Framtíðar:** áætlaðar vegna réttinda sem núverandi sjóðfélagar eiga eftir að ávinna sér
- **Eignum** er skipt með sama hætti, í núverandi eignir sem mæta áföllnum skuldbindingum og verðmæti iðgjalda sem mætir verðmæti framtíðarskuldbindinga
- **Heildarskuldbindingar** eru samtala áfallinna- og framtíðarskuldbindinga og eru bornar saman við samtölu eigna og verðmætis iðgjalda

AÐFERÐAFRÆÐI OG FORSENDUR

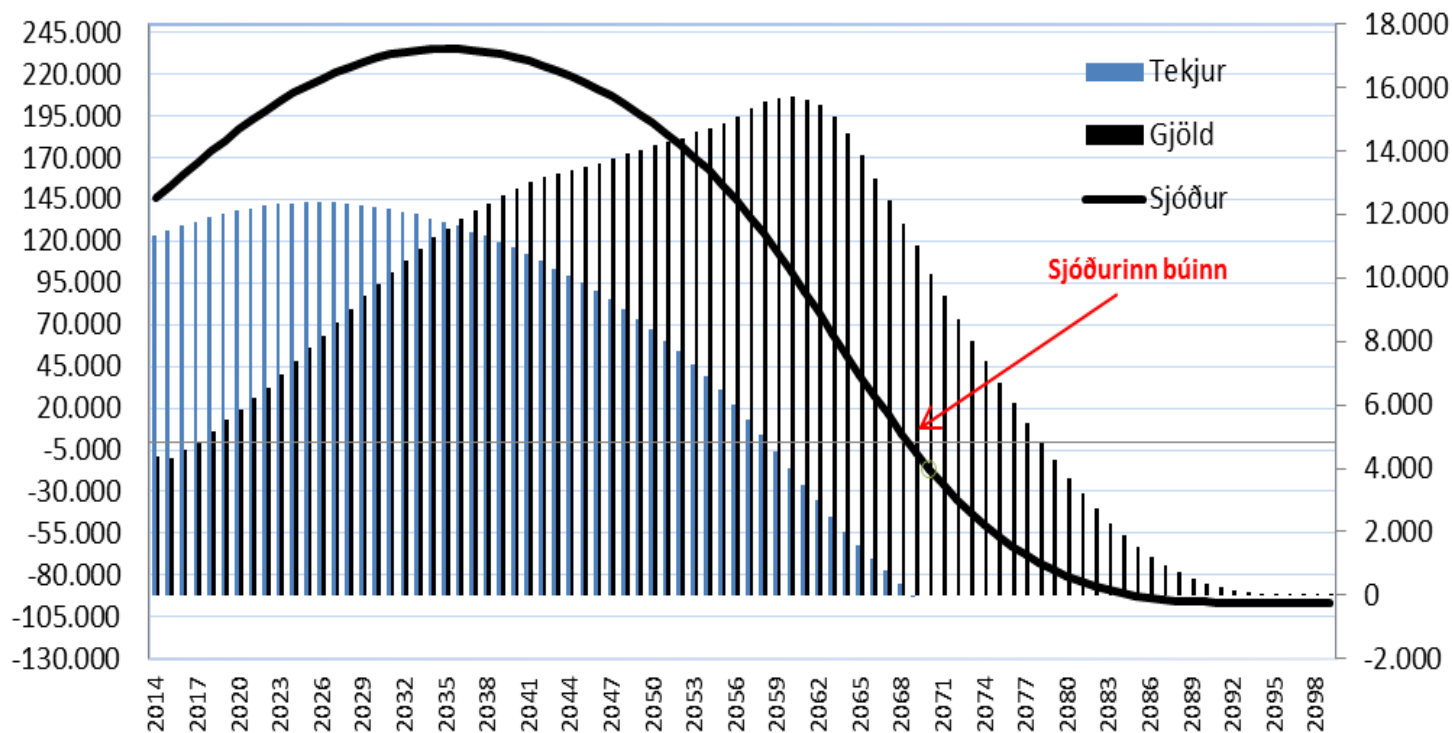

Helstu forsendur 2013:

- Vextir 3,5% umfram hækkun réttinda
- Lífslíkur íslenskar – reynsla árána 2007-2011
- Örorkulíkur íslenskar – reynsla lífeyrissjóða 1998-2002
- Forsendur eru óbreyttar frá síðustu athugun
- Ákveðnar með l. 129/1997 og rg. 391/1998 sem einnig tilgreinir leyfileg vilmörk milli eigna og skuldbindinga

ÁÆTLAÐAR TEKJUR OG GJÖLD

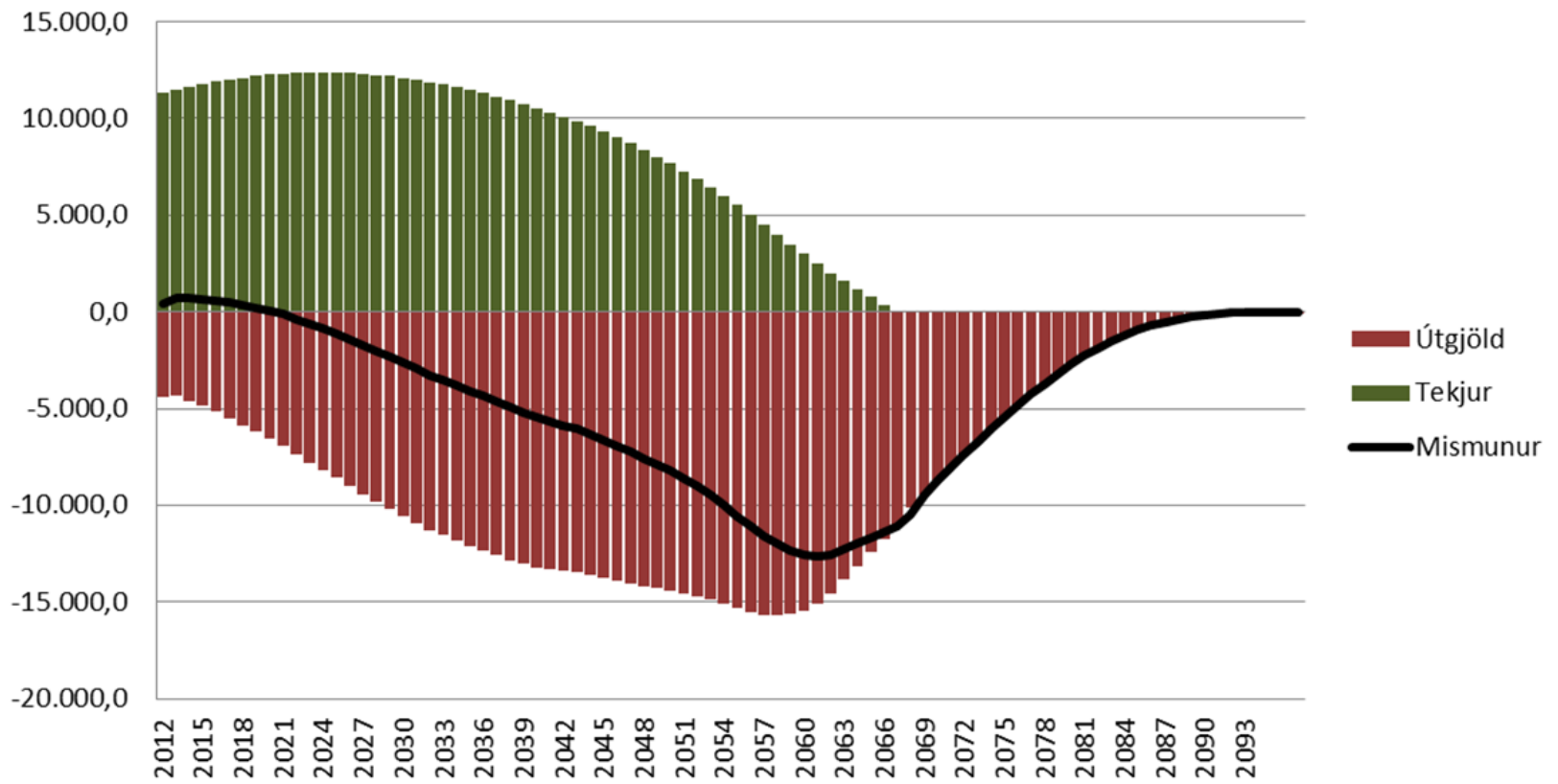
Áætlað sjóðsstreymi Stapa lífeyrissjóðs
Tryggingafræðilegt uppgjör 31.12.2013

ÁÆTLAÐAR TEKJUR OG GJÖLD

Tekjur og gjöld

ÁÆTLAÐAR LÍFEYRISGREIÐSLUR OG IÐGJÖLD

■ Lífeyrisgreiðslur & kostnaður

» Vegna lífeyrisþega	64,0
» Áunnið aðrir	277,6
» Vegna framt.iðgj.	377,2
» Rekstrarkostnaður	11,2
Alls	730,0

■ Eignir og tekjur

» Eign (m.endurmat)	139,0
» Iðgjöld	162,2
» Ávöxtun (3,5%)	332,6
Alls	633,8

NIÐURSTAÐA

TAFLA II. TRYGGINGAFRÆÐILEG STAÐA STAPA LÍFEYRISSJÓÐS 2013 – FJÁRHÆÐIR Í MILLJÓNUM			
Eignir	Áunnið	Framtíð	Heildar
Eignir:	139.352,7		139.352,7
Endurmat:	-1.507,0		-1.507,0
Fjárfestingagjöld:	-316,0		-316,0
Örorkuframlag		5.005,1	5.005,1
Iðgjöld:		94.435,3	94.435,3
Samtals:	137.529,7	99.440,4	236.970,1
Skuldbindingar			
Ellilífeyrir:	119.887,1	74.058,2	193.945,3
Örorkulífeyrir:	19.909,2	17.133,4	37.042,6
Makalífeyrir:	7.972,6	4.333,4	12.306,0
Barnalífeyrir:	175,8	1.397,6	1.573,4
Kostnaður:	1.498,8	1.989,4	3.488,2
Samtals:	149.443,5	98.912,0	248.355,5
Mismunur:	-11.913,8	528,4,	-11.385,4
Hlutf. af skuldb.	-7,97%	0,53%	-4,58%

NIÐURSTAÐA

- Staða sjóðsins er innan almennra marka l.129/1997:
- Ef munur milli eigna og skuldbindinga lífeyrissjóðs er minni en 5% er ekki skylda til að grípa til aðgerða
- Nú eru í gildi bráðabirgðaákvæði um tryggingafræðilega stöðu sem eru enn rýmri

BREYTING FRÁ FYRRA ÁRI

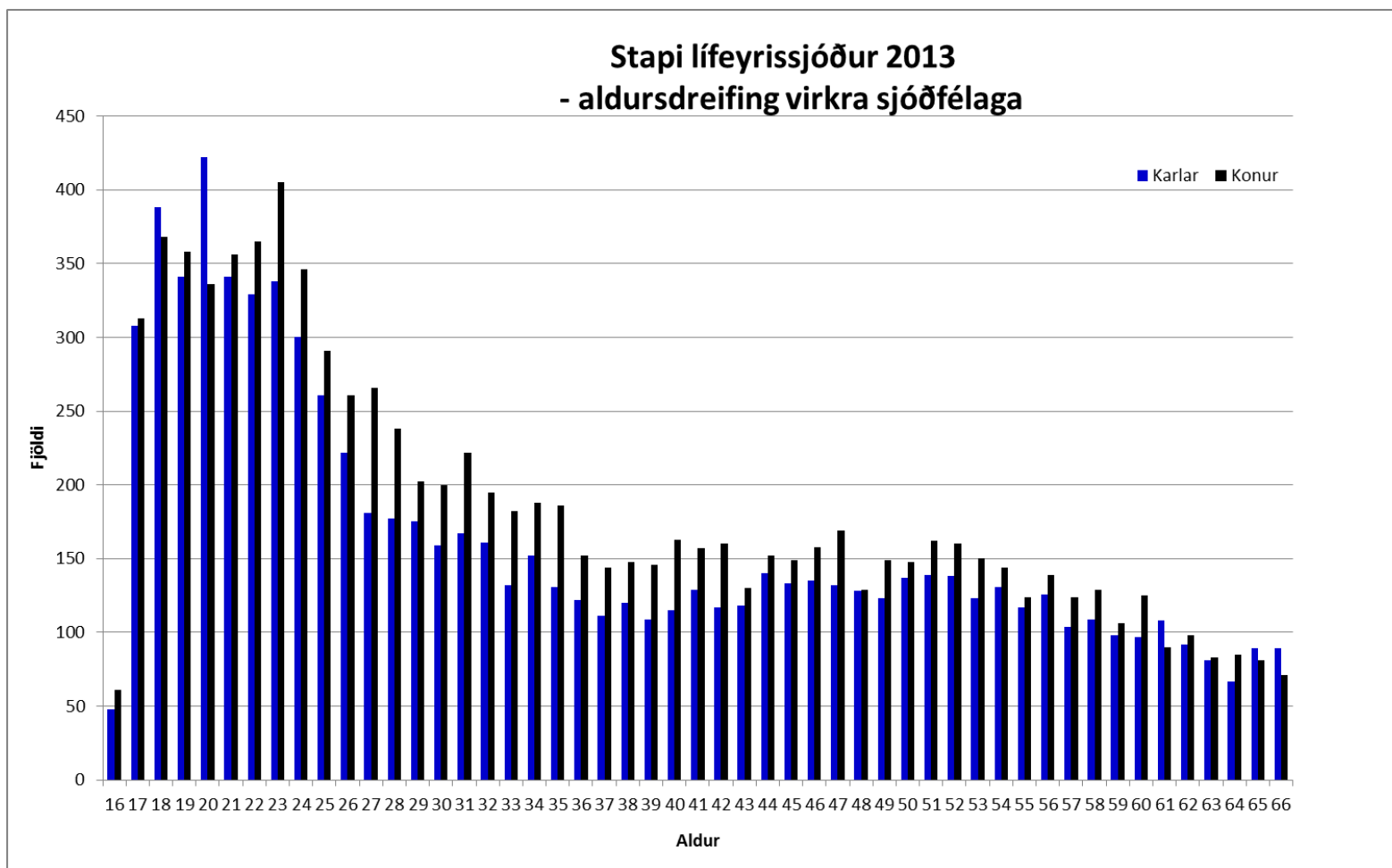
- Tryggingafræðileg staða versnar lítillega frá fyrra ári
- Þá - 4,0%
- Nú - 4,58%

- Til að ná jafnvægi án skerðingar eða nýrra sjóðfélaga þyrftu raunvextir til framtíðar að verða um 3,74%

- Versnandi staða skýrist einkum af því að vextir að teknu tilliti til endurmats voru um 2,0%, nokkru lægra en 3,5% viðmið

BREYTING ÁFALLINNAR SKULDBINDINGAR FRÁ FYRRA ÁRI

■ Lífeyrisskuldbinding 2012	134,9
■ Verðbætur 2013	4,9
■ Vextir, 3,5%	4,9
■ Greiddur lífeyrir	- 3,9
■ Nýjar skuldbindingar	6,8
■ Örorka umfr. fors	0,3
■ Alls lífeyrisskuldb. lok 2013	147,9

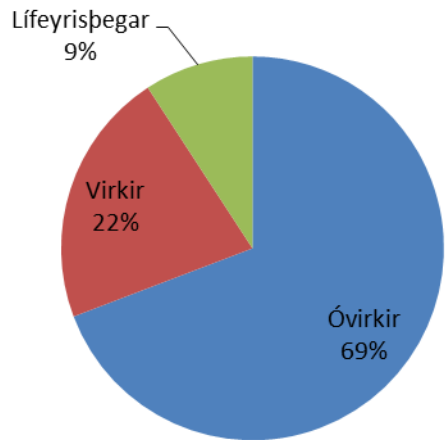
YFIRLIT UM SJÓÐFÉLAGA

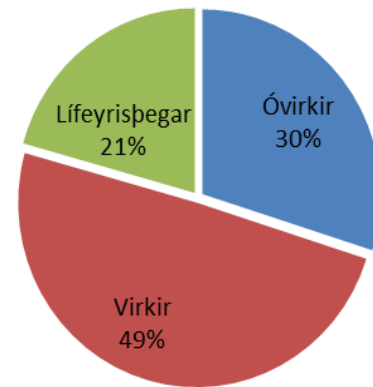
YFIRLIT UM SJÓÐFÉLAGA

Hlutfall fjölda

Hlutfall áunnins réttar

3. GERÐ GREIN FYRIR FJÁRFESTINGARSTEFNU SJÓÐSINS

FJÁRFESTINGASTEFNA OG ÁVÖXTUN
ARNE VAGN OLSEN, FJÁRFESTINGASTJÓRI

FJÁRFESTINGARSTEFNA STAPA 2014

FJÁRFESTINGARMARKMIÐ STAPA

Í fjárfestingarstefnu Stapa eru fjárfestingarmarkmið tryggingadeildar sjóðsins skilgreind:

- » Að ná að ávaxta sjóðinn þannig að hann standi undir skuldbindingum
- » Að ná 1-2% ávöxtun umfram verðbréfragrunn (viðmiðunarvísitölu) á hverju 5 ára tímabili
- » Að ná a.m.k. 0,5-1,0% ávöxtun umfram meðalsjóðinn á hverju 5 ára tímabili

GERÐ FJÁRFESTINGARSTEFNU

- Stjórn Stapa ásamt starfsmönnum vinnur fjárfestingarstefnu sem skal skilað til FME fyrir 1. desember árlega
- Útgangspunktur stefnunnar er tryggingafræðileg staða sjóðsins sem skilgreinir um leið áhættuþol hans
  - » Þegar tryggingafræðileg staða er neikvæð er dregið úr áhættu og öfugt
- Þegar áhættuþol hefur verið skilgreint er sjóðnum sett áhættumarkmið og í framhaldinu fjárfestingarmarkmið
- Fjárfestingarmarkmið verður að fjárfestingarstefnu fyrir komandi ár
  - » Skilgreinir fjárfestingarheimildir ársins

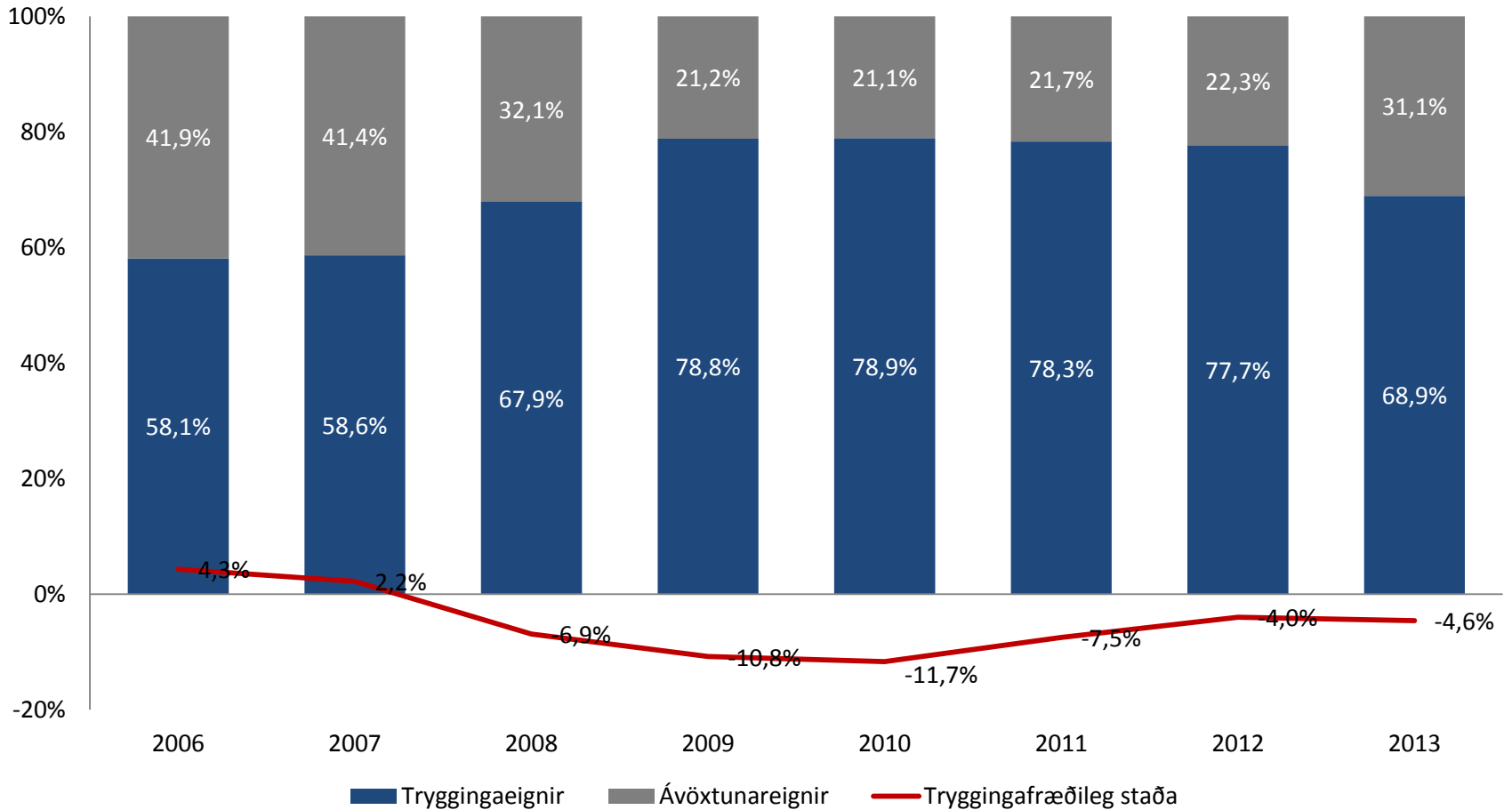
TRYGGINGAEIGNIR OG ÁVÖXTUNAREIGNIR

- Eignum Stapa er skipt í 8 eignaflokka og hver eignaflokkur skilgreindur sem tryggingaeign eða ávöxtunareign
- Tryggingaeignum er ætlað að ná a.m.k. sömu ávöxtun og skuldbindingar við flestar markaðsaðstæður á 1-3 ára tímabili
- Ávöxtunareignum er ætlað að auka ávöxtun umfram vöxt skuldbindinga til lengri tíma litið (+5 ár)

Eignaflokkur	Eðli eignaflokks
Ríkisskuldabréf	Tryggingaeign
Önnur markaðsskuldabréf	Tryggingaeign
Veðskuldabréf	Tryggingaeign
Erlend skuldabréf	Tryggingaeign
Innlend hlutabréf	Ávöxtunareign
Erlend hlutabréf	Ávöxtunareign
Sérhæfðar erl. fjárfestingar	Ávöxtunareign
Skammtímaþréf	Tryggingaeign

HLUTFALL TRYGGINGA- OG ÁVÖXTUNAREIGNA

SÖGULEG SAMSETNING EIGNA

AUKIÐ HLUTFALL ÁVÖXTUNAREIGNA

- Aukið var við hlutfall ávöxtunareigna 2013 þrátt fyrir lakari tryggingafræðilega stöðu á milli ára
- Ástæðan er fyrst og fremst sú að tryggingaeignir hafa ekki ávaxtast í takt við skuldbindingar undanfarin ár
  - » Taldar meiri líkur á að auka ávöxtun með auknu hlutfalli ávöxtunareigna
- Heildaráhætta sjóðs hefur þó ekki aukist með aukningu ávöxtunareigna
  - » Dregið hefur verið úr áhættu í tryggingaeignum með því að auka hlutfall skammtímaeigna

FJÁRFESTINGARHEIMILDIR 2014

Hámark innlendra hlutabréfa aukið úr 10% í 15%, annað óbreytt

Eignaflokkur	Fjárfestingarheimild	Hlutfall eigna í árslok 2013	Hlutfall eigna 1. maí 2014
Ríkisskuldabréf	0-65%	49,8%	46,0%
Önnur markaðsskuldabréf	0-25%	9,7%	9,0%
Veðskuldabréf	0-10%	3,0%	3,0%
Erlend skuldabréf	0-20%	2,6%	0,6%
Innlend hlutabréf	0-15%	10,2%	12,0%
Erlend hlutabréf	0-30%	16,5%	18,4%
Sérhæfðar erlendar fjárfestingar	0-30%	4,4%	4,1%
Skammtímabréf	0-30%	3,9%	6,9%
Samtals		100,0%	100,0%

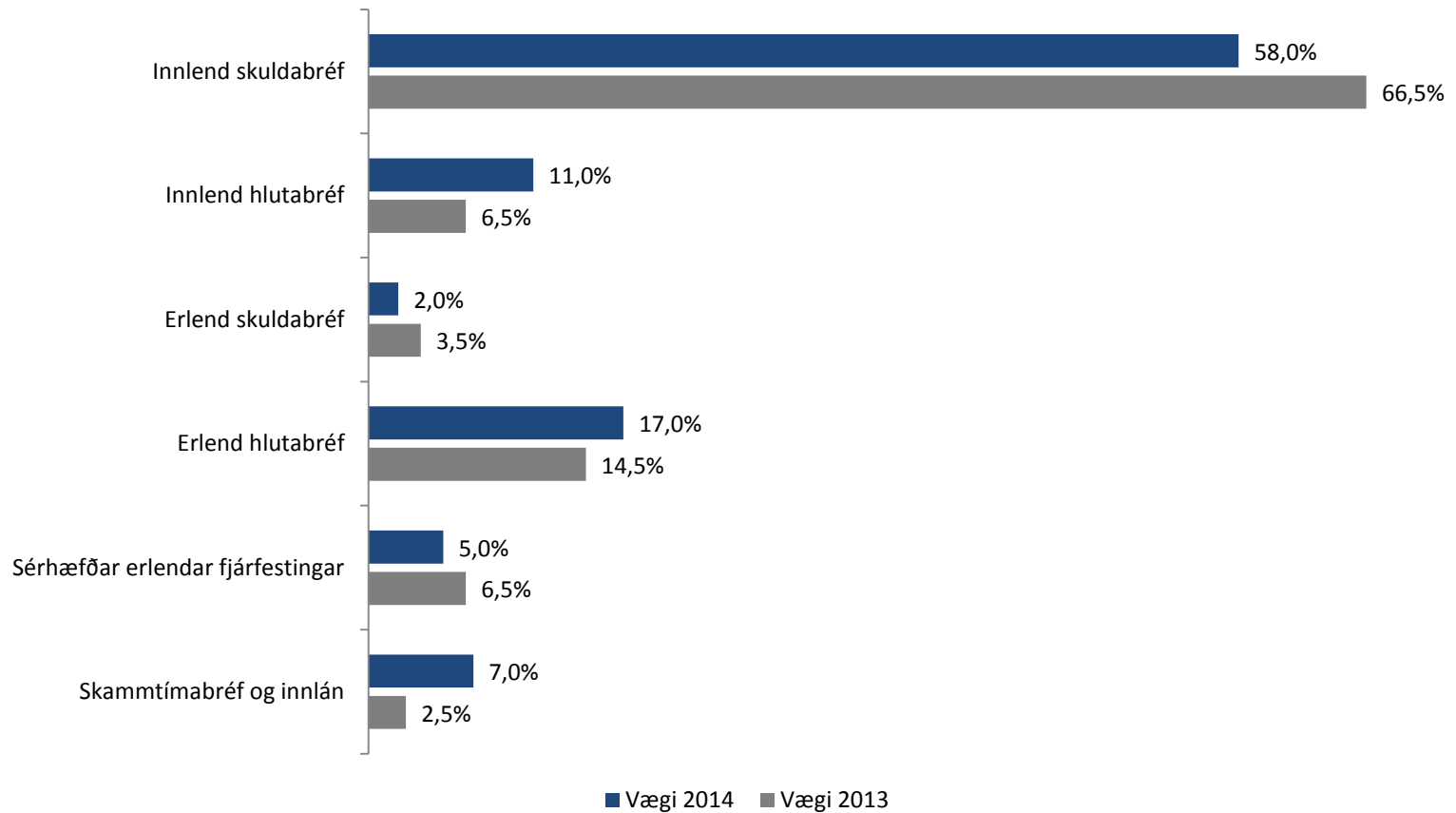

FJÁRFESTINGAMARKMIÐ 2014

Atriði	Markmið	Spábil	Sögulegt meðaltal
Markmiðsávöxtun	4,1%	2-7%	4,3%
Markmiðsáhætta	5,4%	2-9%	6,6%
Markmið í tryggingaeignum	65%	60-75%	71%
Markmið í ávöxtunareignum	35%	25-40%	29%

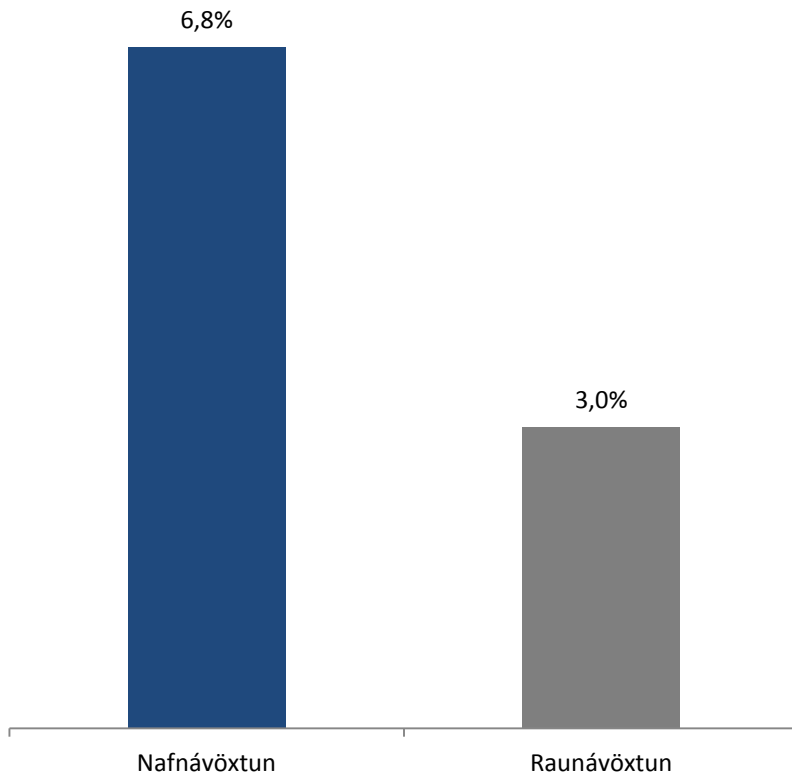
SAMSETNING VIÐMIÐUNARVÍSITÖLU

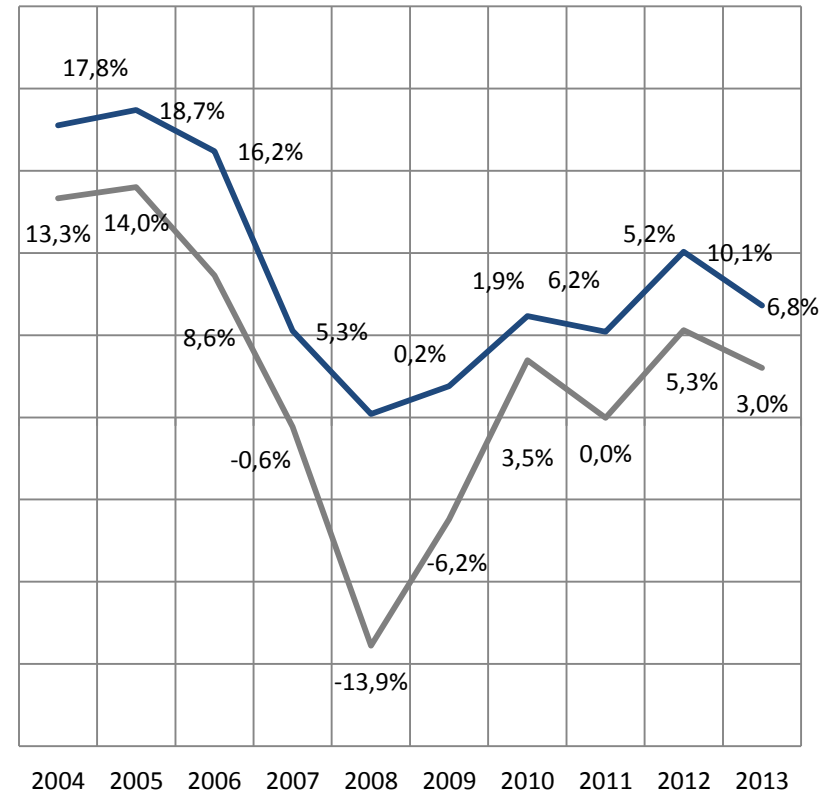
ÁVÖXTUN SJÓÐS

ÁVÖXTUN 2013

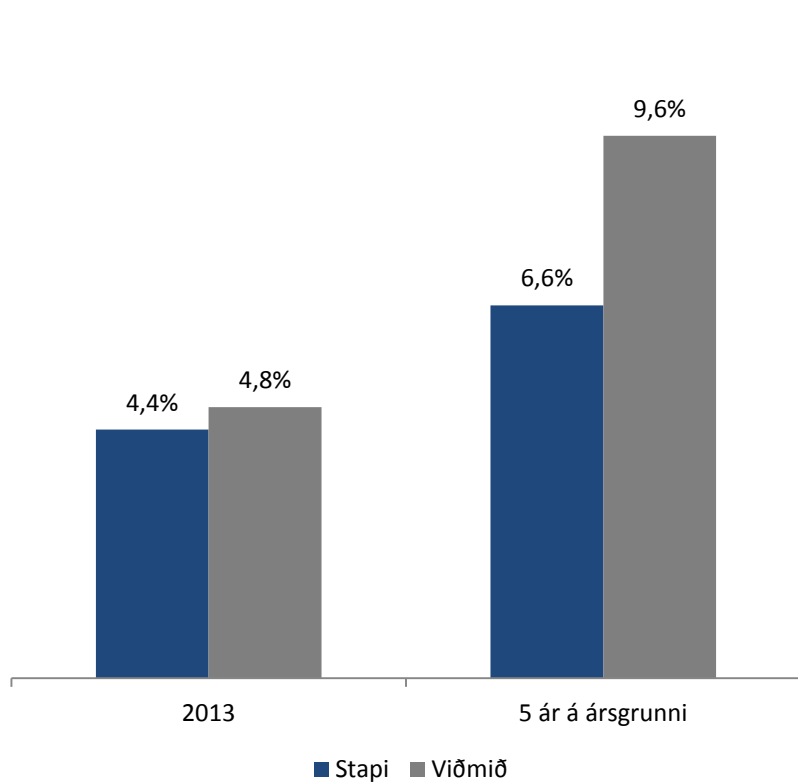
Raun- og nafnávöxtun frá 2004

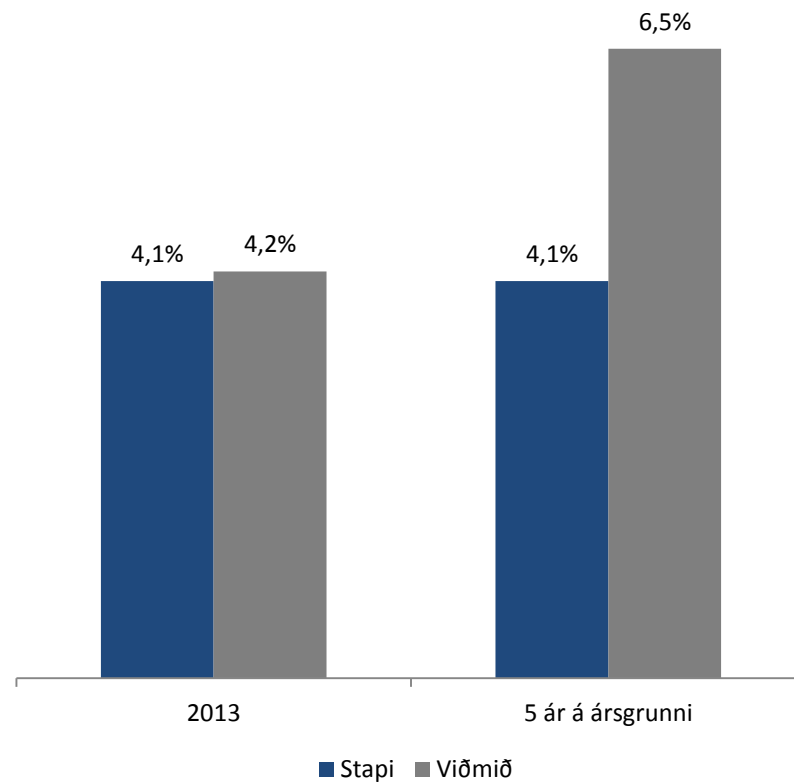
— Raunávöxtun — Nafnávöxtun

0,4% UNDIR VIÐMIÐUNARVÍSITÖLU Á ÁRINU

Nafnávöxtun samanborin við viðmið

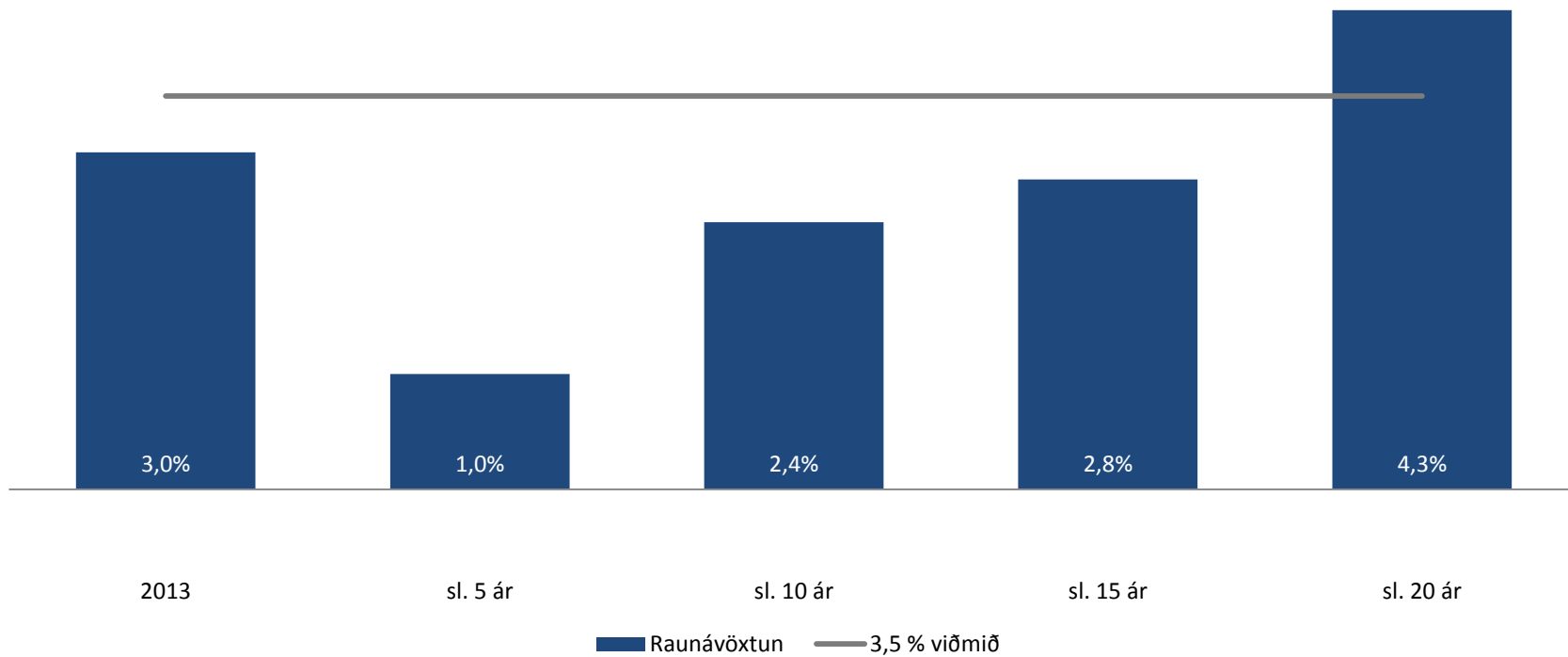

Áhætta samanborin við viðmið

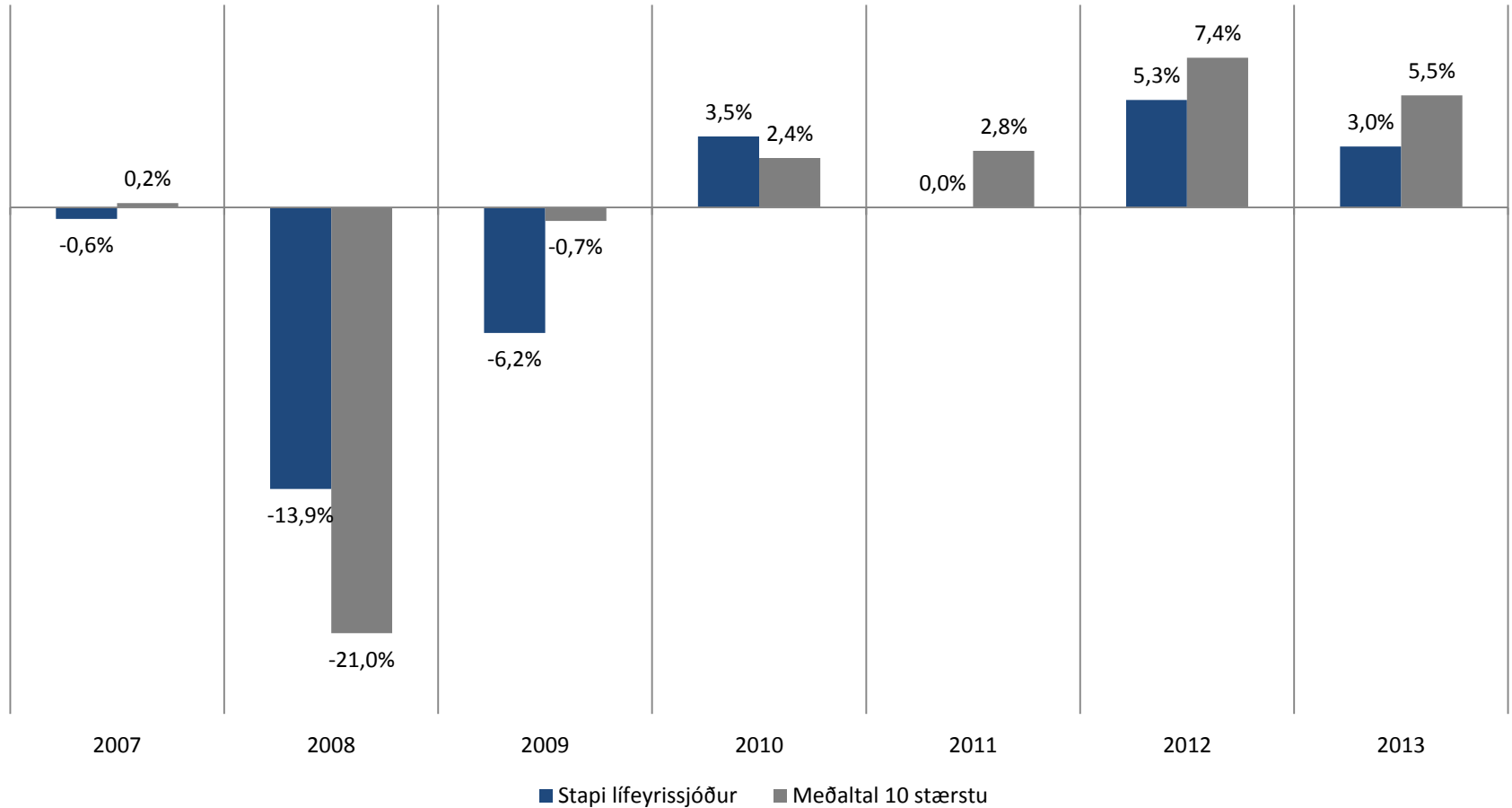

4,3% RAUNÁVÖXTUN Á ÁRSGRUNNI S.L. 20 ÁR

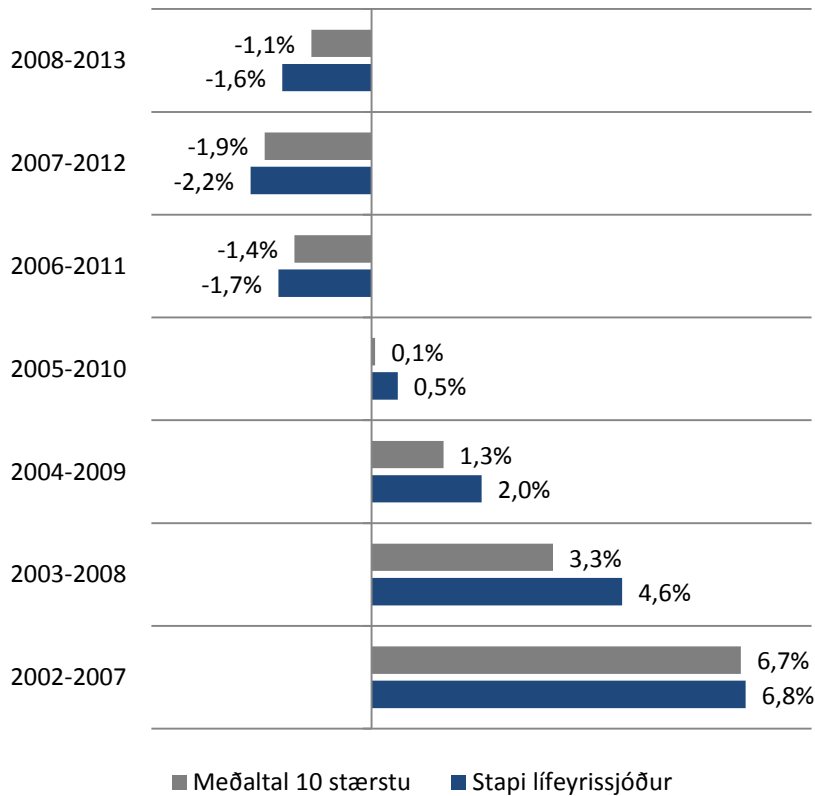

ÁVÖXTUN ER UNDIR ÁVÖXTUN MEÐALSJÓÐS SÍÐUSTU ÁR...

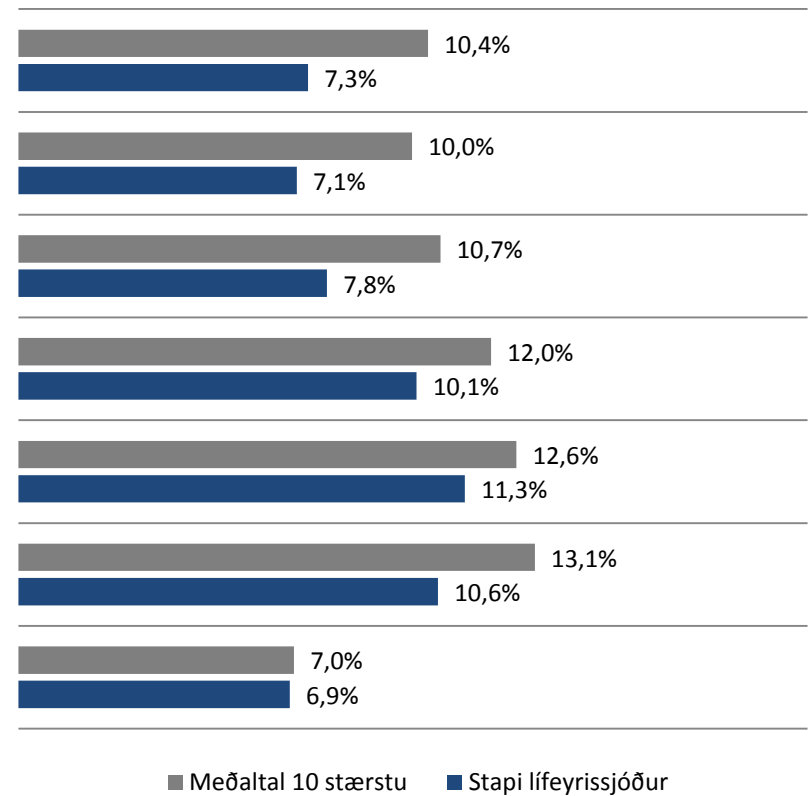

...EN SAMBÆRILEG MEÐ MINNI ÁHÆTTU TIL LENGRI TÍMA

Ávöxtun á ársgrunni

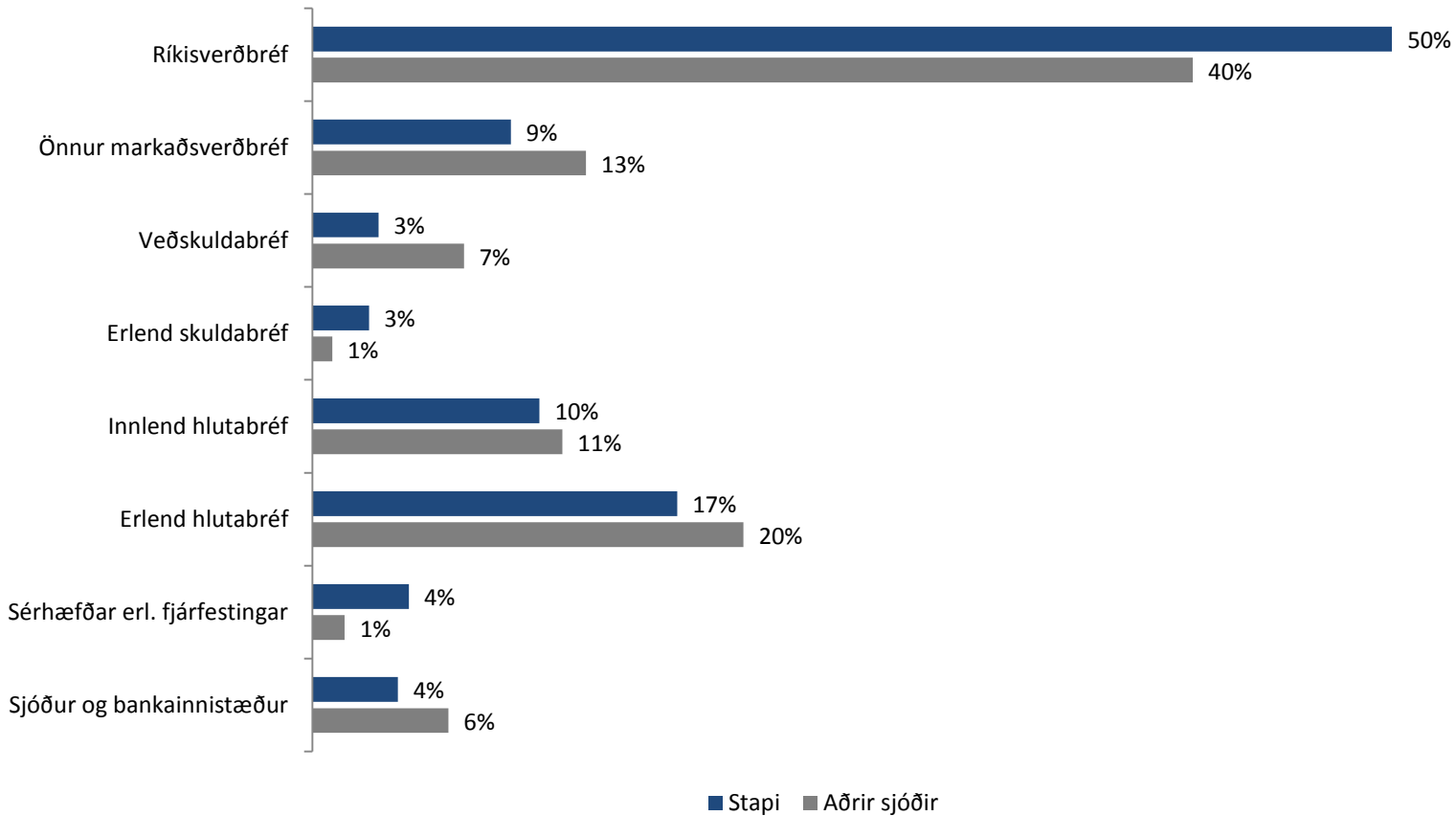
Áhætta á ársgrunni

EIGNASAMSETNING STAPA

Samanborið við aðra innlenda lífeyrissjóði

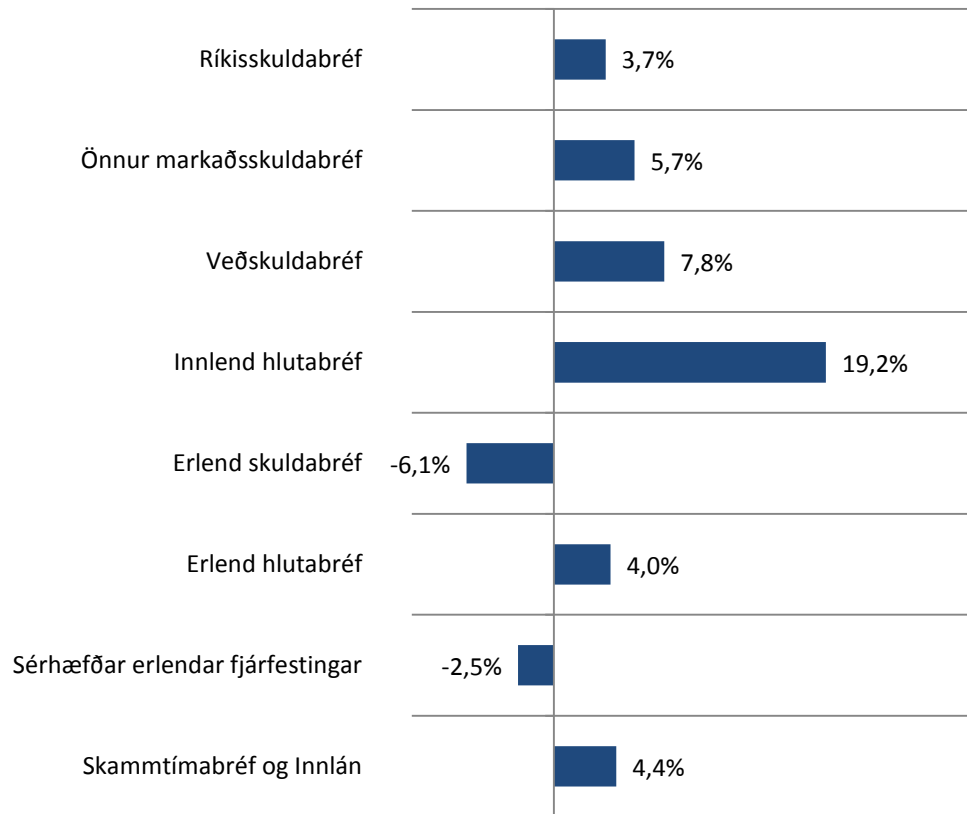
Heimild: Seðlabanki Íslands (lok árs 2013)

ÁVÖXTUN EIGNAFLOKKA OG VIÐSKIPTI 2013

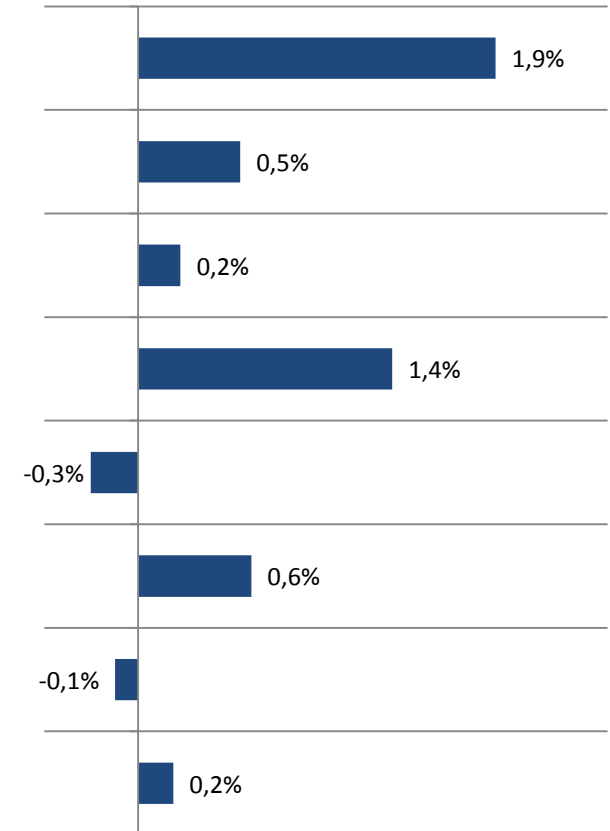

ÁVÖXTUN EIGNAFLOKKA OG ÁVÖXTUNARFRAMLAG 2013

Nafnávöxtun

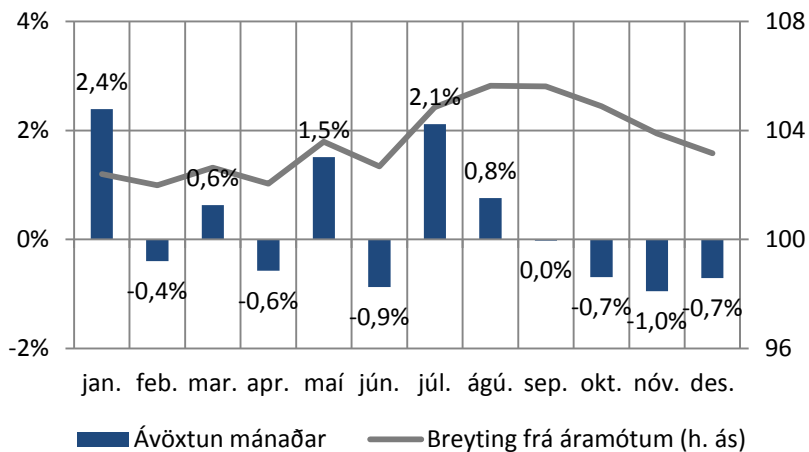
Ávöxtunarfremlag

INNLEND SKULDABRÉF

	Eign í upphafi árs	Ávöxtun ársins	Hrein viðskipti og aðrar greiðslur	Eign í lok árs	Nafnávöxtun
Ríkisskuldabréf	76.960	2.637	-7.014	72.584	3,7%
Önnur markaðsskuldabréf	11.930	753	1.383	14.066	5,7%
Veðskuldabréf	3.978	312	66	4.356	7,8%
Skammtíamabréf	5.251	260	126	5.637	4,4%
Samtals	98.120	3.963	-5.439	96.643	4,2%

Þróun vísitölu innleindra ríkisskuldabréfa 2013

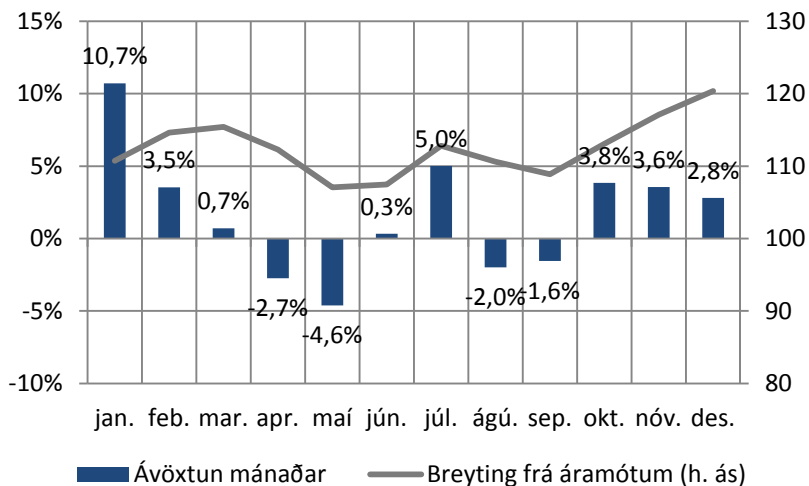

- Í ríkisskuldabréfum var dregið úr óverðtryggðri eign sjóðsins á árinu (-8,9 ma. kr.) en einnig voru seldir verðbréfasjóðir fyrir 1,9 ma. kr. og á móti aukið við verðtryggð skuldabréf um 3,8 ma. kr.
- Aukning annarra markaðsskuldabréfa má fyrst og fremst rekja til kaupa á fasteignaveðtryggðum útgáfum sem skráðar eru í Kauphöll Íslands

INNLEND HLUTABRÉF

Eignaflokkur	Eign í upphafi árs	Ávöxtun ársins	Hrein viðskipti og aðrar greiðslur	Eign í lok árs	Nafnávöxtun
Innlend skráð hlutabréf	2.823	1.596	6.333	10.751	28,6%
Innlend óskráð hlutabréf	3.098	415	-99	3.415	12,2%
Innlendar framtaksfjárfestingar	653	-137	237	753	-17,3%
Samtals	6.574	1.874	6.471	14.919	19,2%

Þróun OMXI6 vísitölu innlendra hlutabréfa 2013

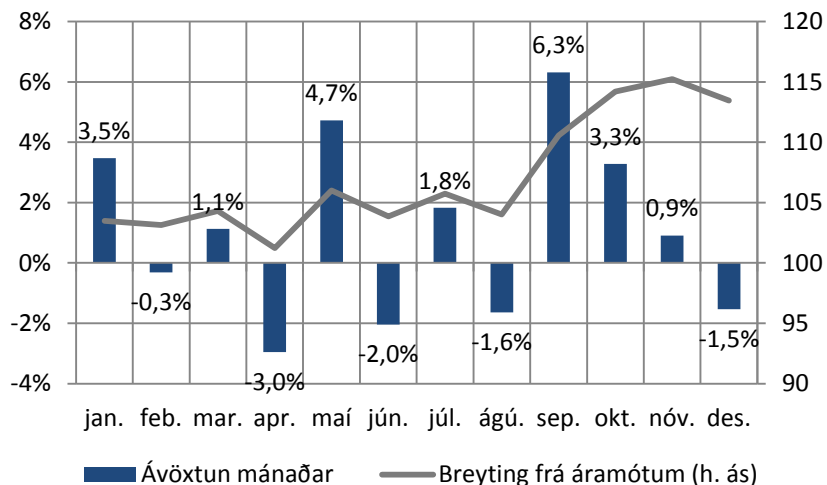

- Stærstu viðskipti ársins í safni skráðra hlutabréfa voru kaup í Marel, Eimskipum og Icelandair auk hlutabréfasjóða
- Stærstu viðskipti í safni óskráðra hlutabréfa og framtaksfjárfestinga voru í AO fjárfestingafélagi ásamt ádrætti í fasteignafélaginu SRE II og framtaksfjárfestinum Kjölfestu

ERLEND HLUTABRÉF

Eignaflokkur	Eign í upphafi árs	Ávöxtun ársins	Hrein viðskipti og aðrar greiðslur	Eign í lok árs	Nafnávöxtun
Skráð hlutabréf	3.912	685	6.521	11.118	9,7%
Framtaksfjárfestingar	14.327	150	-1.581	12.896	1,1%
Samtals	18.239	835	4.940	24.014	4,0%

Þróun MSCI heimsvísitölu hlutabréfa 2013

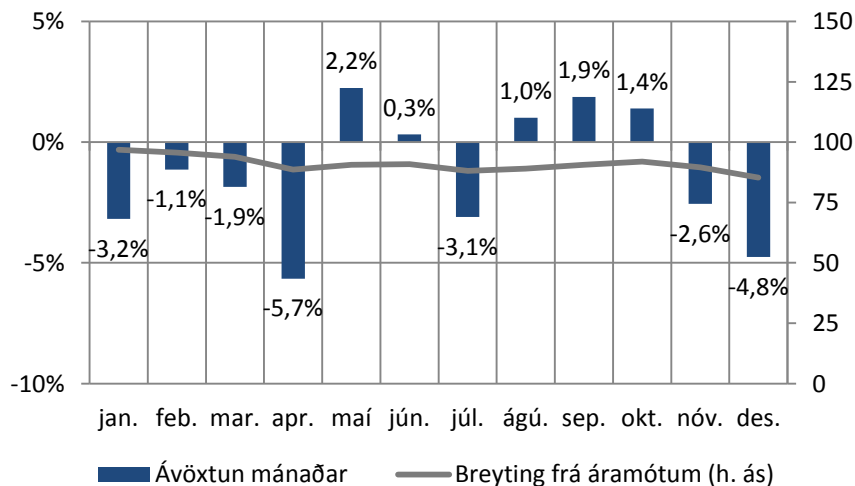

- Í safni skráðra hlutabréfa var fyrst og fremst fjárfest í heimsvísitölusjóðum hjá State Street og Blackrock auk þess sem fjárfest var í evrópskum arðgreiðslusjóðum.
- Í safni framtaksfjárfestinga var samþykkt áskriftarloforð í þrjá framtakssjóði auk þess sem núverandi sjóðir skiluðu töluverðri endurgreiðslu á árinu.

ERLEND SKULDABRÉF

Eignaflokkur	Eign í upphafi árs	Ávöxtun ársins	Hrein viðskipti og aðrar greiðslur	Eign í lok árs	Nafnávöxtun
Ríkisskuldabréf	427	-11	-416	0	-2,7%
Önnur skuldabréf	2.848	-93	-7	2.748	-3,6%
Skammtímaþréf	3.490	-245	-2.266	980	-8,9%
Samtals	6.765	-349	-2.688	3.728	-6,1%

Þróun JPM vísitölu erlendra skuldabréfa 2013

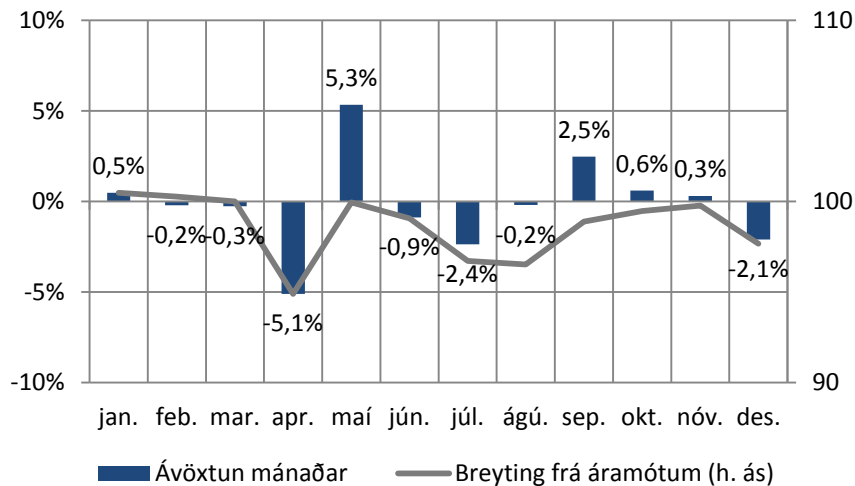

- Erlend ríkisskuldabréf voru seld í upphafi árs
- Nokkrar breytingar gerðar á öðrum skuldabréfum, m.a. fjárfest í sjóði skuldabréfa með breytirétti og á móti seldir sjóðir skuldabréfa í fjárfestingaflokki (e. Investment grade).

SÉRHÆFÐAR ERLENDAR FJÁRFESTINGAR

Eignaflokkur	Eign í upphafi árs	Ávöxtun ársins	Hrein viðskipti og aðrar greiðslur	Eign í lok árs	Nafnávöxtun
Marksjóðir	4.674	-133	-771	3.770	-3,3%
Fasteignasjóðir	2.014	-130	-89	1.796	-6,6%
Hrávörusjóðir	649	103	0	752	15,9%
Samtals	7.336	-159	-860	6.318	-2,5%

Þróun HFRI vísitölu marksjóða 2013

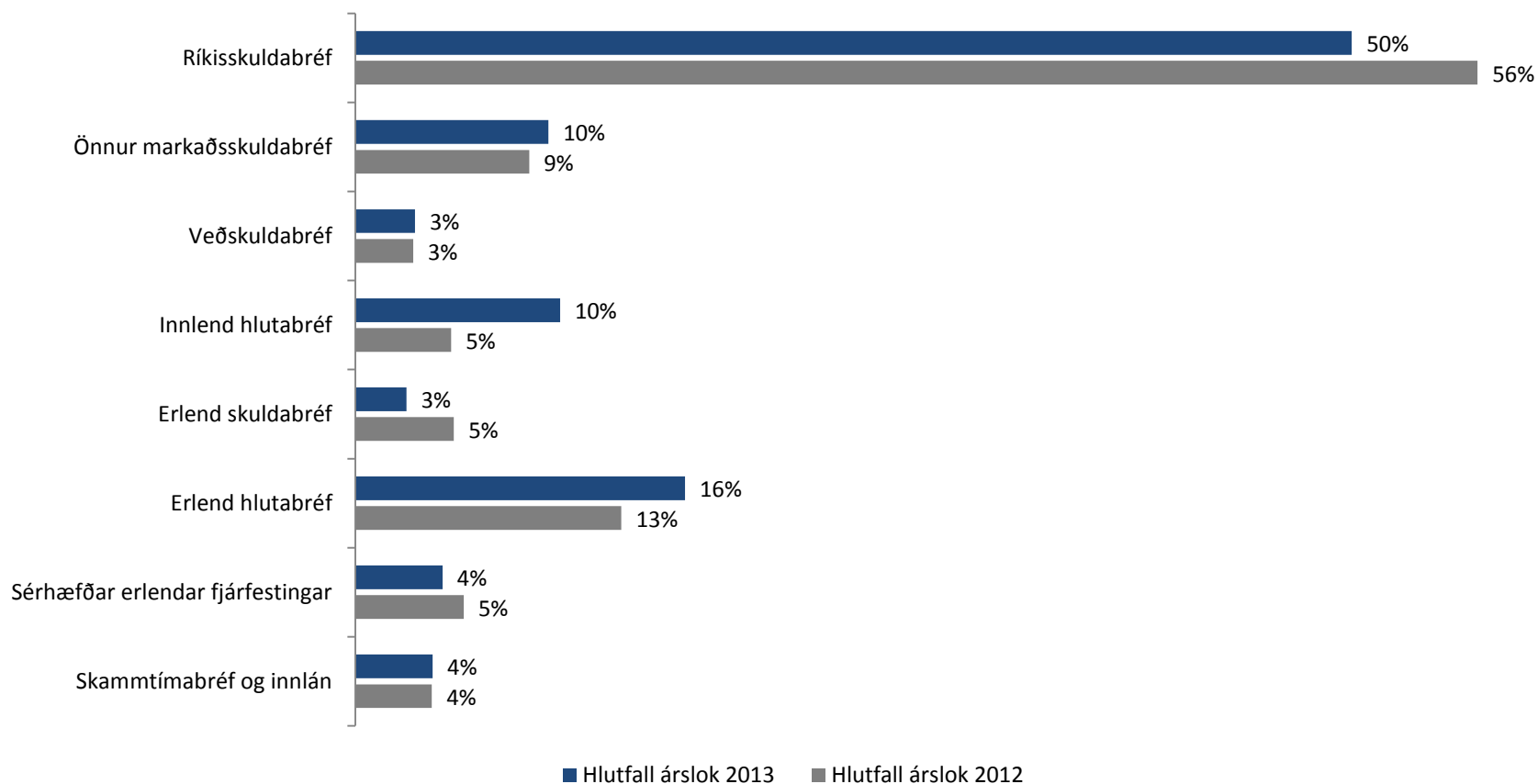

- Litlar breytingar voru gerðar á sérhæfðum erlendum fjárfestingum á árinu
- Einn marksjóður var seldur í upphafi árs og þess utan skiluðu fasteignasjóðir tæplega 100 m.kr. endurgreiðslu.

EIGNIR Í ÁRSLOK 2013

Samanborið við eignir í árslok 2012

ÁVÖXTUN SÉREIGNASAFNA STAPA LÍFEYRISJÓÐS

FJÁRFESTINGARHEIMILDIR SÉREIGNASAFNA

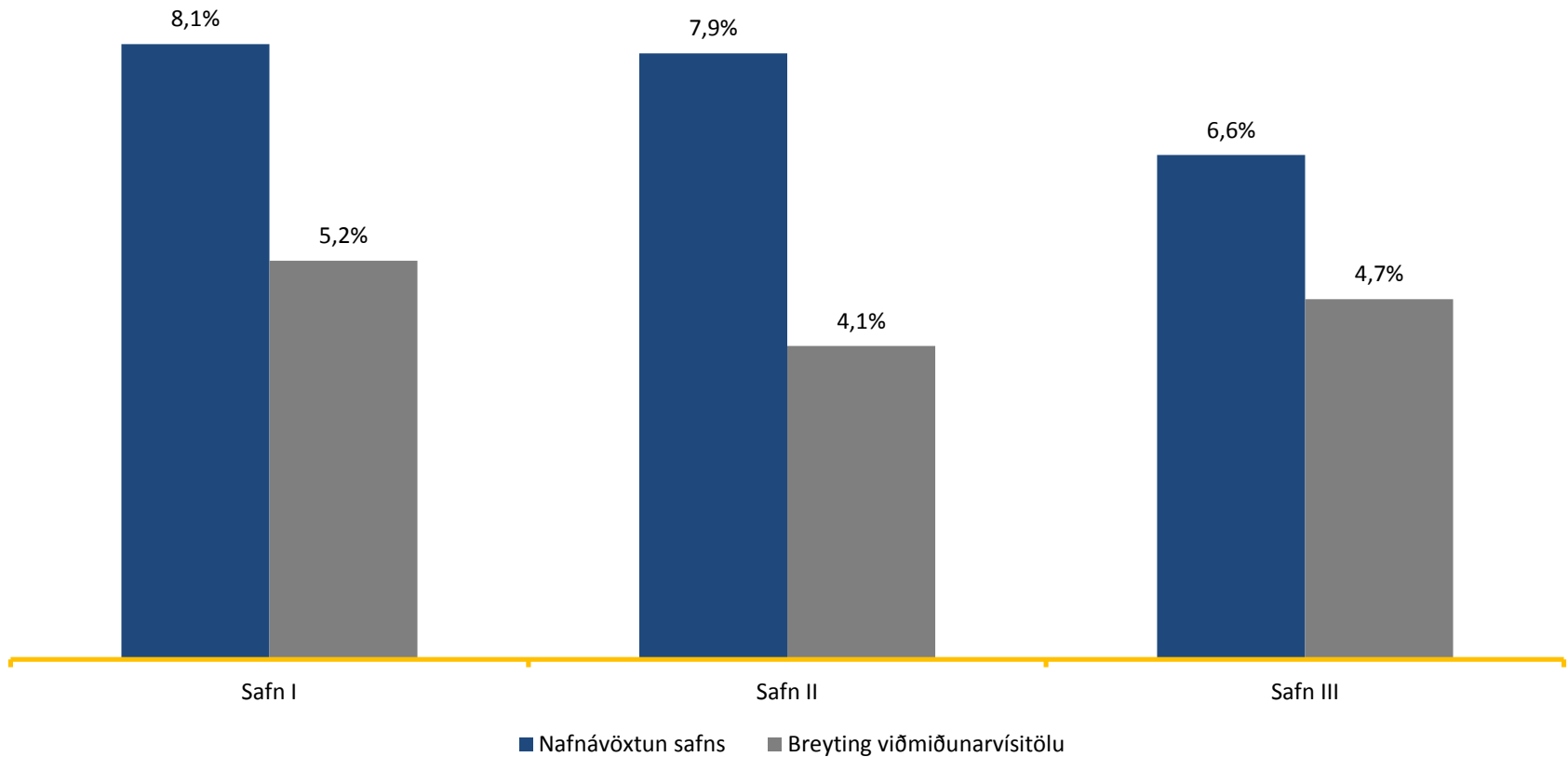
Eignaflokkar	Safn I	Safn II	Safn III
Innlend skuldabréf	0-100%	0-100%	
Innlend ríkisskuldabréf	0-100%	0-80%	
Traust innlend markaðsskuldabréf	0-20%	0-20%	
Skammtímabréf og innlán	0-100%	0-80%	0-100%
Skammtímasjóðir	0-25%	0-40%	
Verðtryggð innlán	0-100%	0-80%	0-100%
Óverðtryggð innlán	0-100%	0-80%	0-100%
Innlend hlutabréf	0-20%	0-20%	
Erlend verðbréf	0-30%	0-50%	
Erlend hlutabréf	0-20%	0-40%	
Erlend skuldabréf	0-20%	0-20%	
Erlend skammtímabréf		0-20%	
Erlend marksjóðir		0-20%	

Brackets in the original image indicate the following constraints:

- For Skammtímabréf og innlán: Safn I ≥ 65% and Safn II ≥ 40%.
- For Erlend verðbréf: Safn I ≤ 35% and Safn II ≤ 60%.

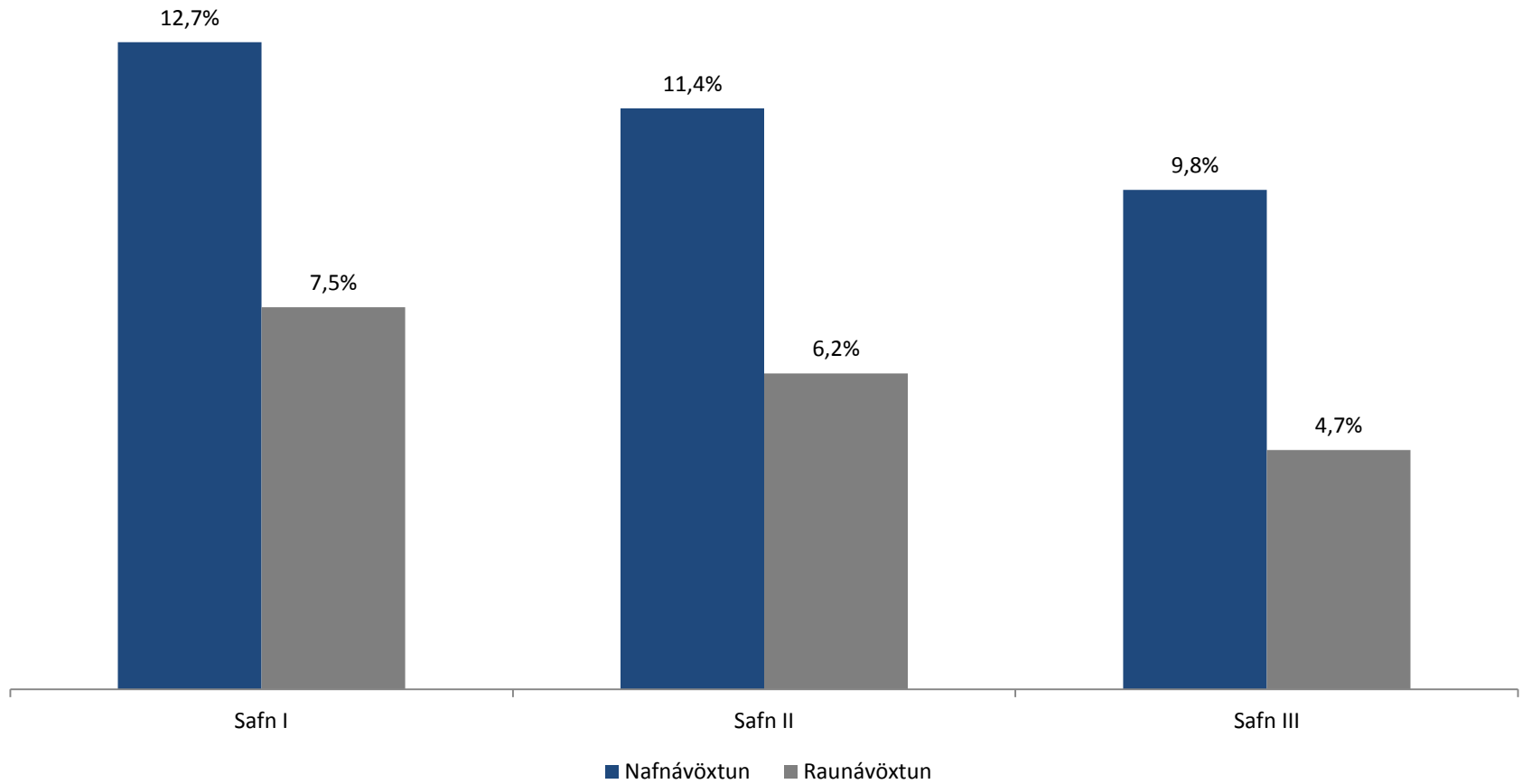
ÁVÖXTUN SÉREIGNASAFNA 2013

Samanborið við viðmiðunarvísitölur

ÁVÖXTUN SÉREIGNASAFNA S.L. 5 ÁR

SAMANTEKT

- Töluverðar breytingar gerðar á eignasafni 2013
  - » Aukið við eign í innlendum og erlendum hlutabréfum
- Ávöxtun ársins litast af varfærinni fjárfestingarstefnu Stapa
  - » Stapi er áhættuminni en flestir aðrir íslenskir lífeyrissjóðir
  - » Stór hluti eigna er fjárfestur í innlendum skuldabréfum sem skiluðu slakri ávöxtun árið 2013
  - » Erlendir framtakssjóðir drógu einnig nokkuð úr ávöxtun en á móti skiluðu skráð innlend og erlend hlutabréf góðri ávöxtun
- Fyrstu fjóra mánuði ársins er ávöxtun yfir viðmiði
  - » Markaðir hafa þó verið sveiflukenndir og nokkur óvissa ríkir um framhaldið bæði innanlands og erlendis

3. GERÐ GREIN FYRIR FJÁRFESTINGARSTEFNU SJÓÐSINS

ÁHÆTTUSTÝRING

JÓNA FINNDÍS JÓNSDÓTTIR, ÁHÆTTUSTJÓRI

ÁHÆTTUSTÝRING

- Markmið
  - » Hámarka líkur á að sjóðurinn standi við skuldbindingar.
  - » Stuðla að árangri og skilvirkni í starfsemi sjóðsins.
  - » Tryggja áreiðanleika fjárhagsupplýsinga.
  - » Tryggja hlítingu við lög og reglur.

- Framkvæmd
  - » Töluleg markmið áhættu við ávöxtun fjármuna.
  - » Vöktun ýmissa áhættuþátta.
  - » Hlíting við lög, tilmæli og reglur er könnuð.

HELSTU ÁHERSLUATRÍÐI

- Mikil áhersla er lögð á eftirfylgni við fjárfestingar sjóðsins.
  - » Kostgæfniathuganir eru unnar á nýjum eignastýrendum og óskráðum eignum.
  - » Fjárfestingar eftir atvikum bornar undir framkvæmdastjóra, áhættustjóra og stjórn.
  - » Mánaðarlegar skýrslur um afkomu og horfur eigna.
- Eins er mikil áhersla lögð á réttmæti úrskurða lífeyris.
  - » Lífeyrisnefnd fer yfir alla úrskurði.
  - » Áhættustjóri og innri endurskoðandi fer yfir úrtak lífeyrisúrskurða.
- Aukin áhersla verður á næstunni lögð á upplýsingagjöf til sjóðfélaga.

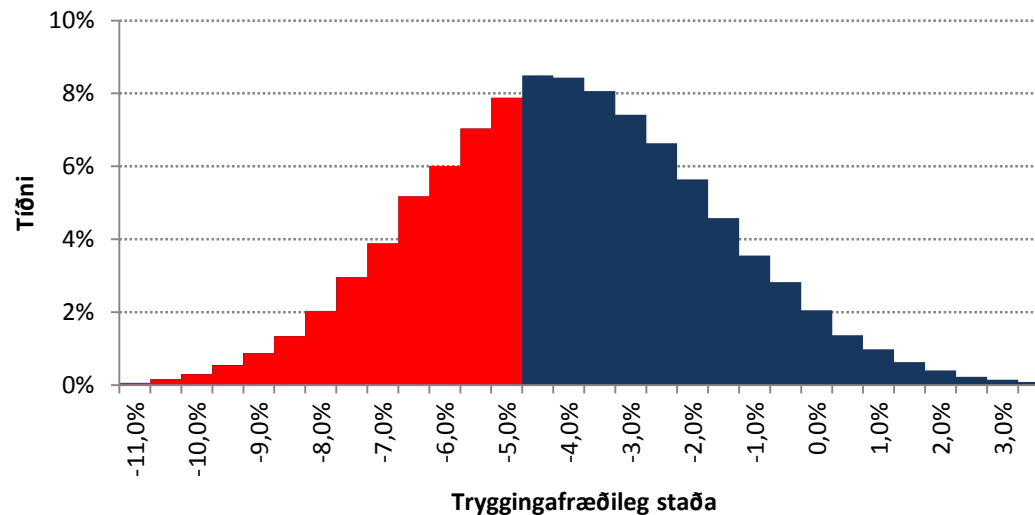

HELSTU ÁHÆTTUÞÆTTIR SJÓÐSINS

SKERÐINGARÁHÆTTA

- **Skerðingaráhætta** er talsverð þar sem tryggingafræðileg staða sjóðsins var neikvæð um 4,6% í lok árs 2013.
  - » Lög um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða nr. 129/1997 kveða á um að sé tryggingafræðileg staða sjóðsins neikvæð um meira en 10% verði sjóðurinn að skerða.
  - » Sama gildir ef munur samkvæmt tryggingafræðilegum athugunum á milli eignarliða og lífeyrisskuldbindinga hefur haldist meiri en 5% samfelt í fimm ár.
  - » Ef spá sjóðsins skv. fjárfestingarstefnu um ávöxtun og áhættu eignaflokka gengur eftir þá eru um 40% líkur á að tryggingafræðileg staða sjóðsins verði neikvæð um meira en 5% í lok árs 2014.

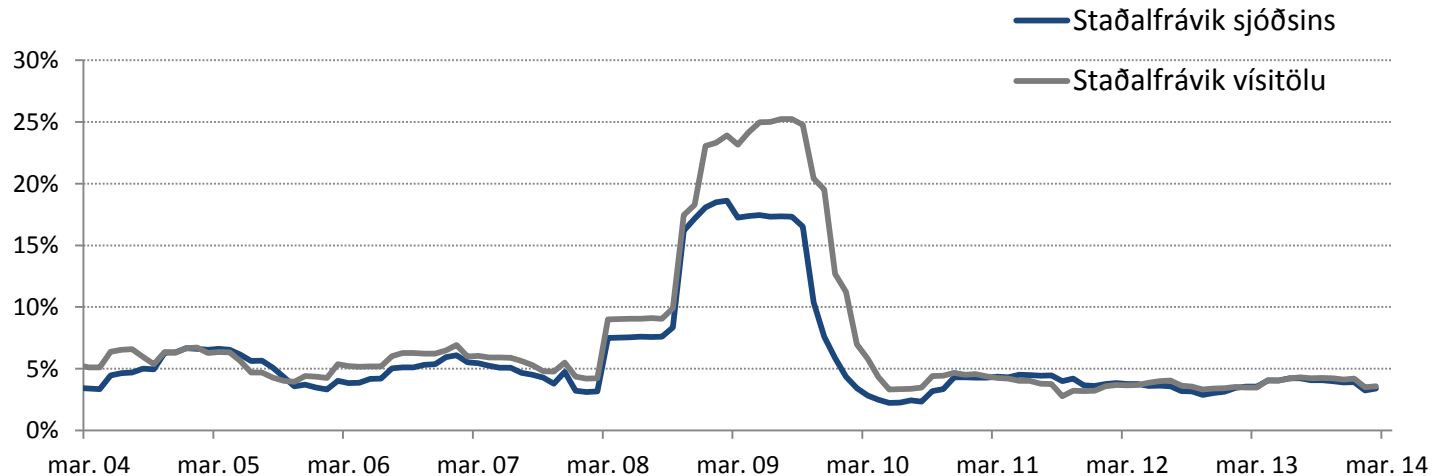
SKERÐINGARÁHÆTTA

- Þróun tryggingafræðilegrar stöðu næstu ár, m.v. núverandi tryggingafræðilega stöðu og framtíðar raunávöxtun.

Raunávöxtun	Fjöldi ára				
	1	2	3	4	5
6%	-3,3%	-2,0%	-0,6%	0,7%	2,2%
4%	-4,3%	-4,1%	-3,8%	-3,6%	-3,3%
3,50%	-4,6%	-4,6%	-4,6%	-4,6%	-4,6%
3%	-4,9%	-5,1%	-5,4%	-5,6%	-5,9%
2%	-5,4%	-6,1%	-6,9%	-7,6%	-8,4%
0%	-6,4%	-8,1%	-9,8%	-11,5%	-13,0%
-2%	-7,4%	-10,1%	-12,7%	-15,1%	-17,4%

VERÐBREYTINGARÁHÆTTA

- Stærsti hluti eigna Stapa eru skráðar á markað og verð þeirra er breytilegt.
- Óskráðar eignir sveiflast líka í verði þó svo upplýsingar um verðbreytingar séu oft óaðgengilegar.
- Sjóðurinn er þó með varfærna fjárfestingarstefnu og flökt eignasafnsins í heild mælist nú lágt í sögulegu tilliti eða 3,4% (mælt sem 12 mánaða staðalfrávik, reiknað til árs).

VERÐBREYTINGARÁHÆTTA - ÁHÆTTUÁÆTLUN

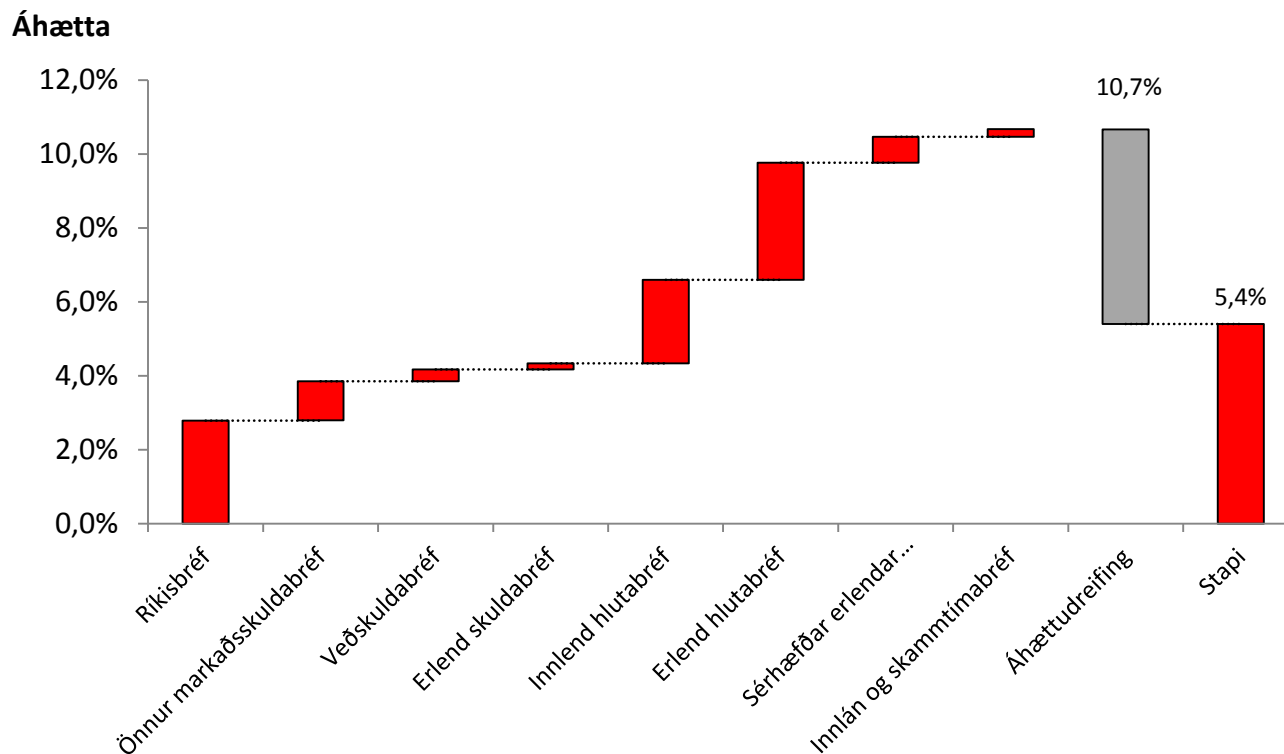

- Í árlegri fjárfestingarstefnu er sett upp áhættuáætlun vegna fjárfestinga, þ.e. töluleg markmið um markaðsáhættu.
- Markmið fyrir 2014:

Mældur áhættuþáttur	Markmið	Spábil	Sögulegt meðaltal
Staðalfrávik sjóðs	5,4%	2-9%	6,6%
Samanlagt staðalfrávik eignaflokka	10,7%	9-12%	10,8%
Áhættulækkun vegna áhættudreifingar	50%	40-55%	39%
Hlutfall tryggingaeigna	65%	60-75%	71%
Jákvæðir mánuðir	>75%	70-80%	71%

VERÐBREYTINGARÁHÆTTA - ÁHÆTTUDREIFING

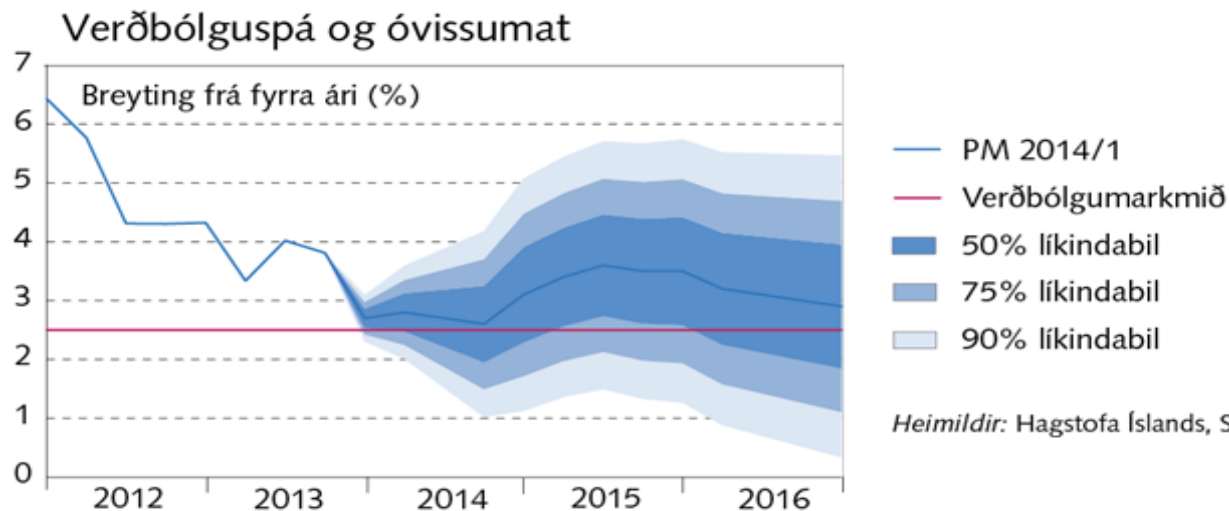
- Eignaflokkar bera með sér mismikla áhættu.
- Með því að blanda saman eignum úr ólíkum eignaflokkum minnka líkur á að eignasafnið í heild sveiflist eins mikið að markaðsvirði og hver eignaflokkur fyrir sig.

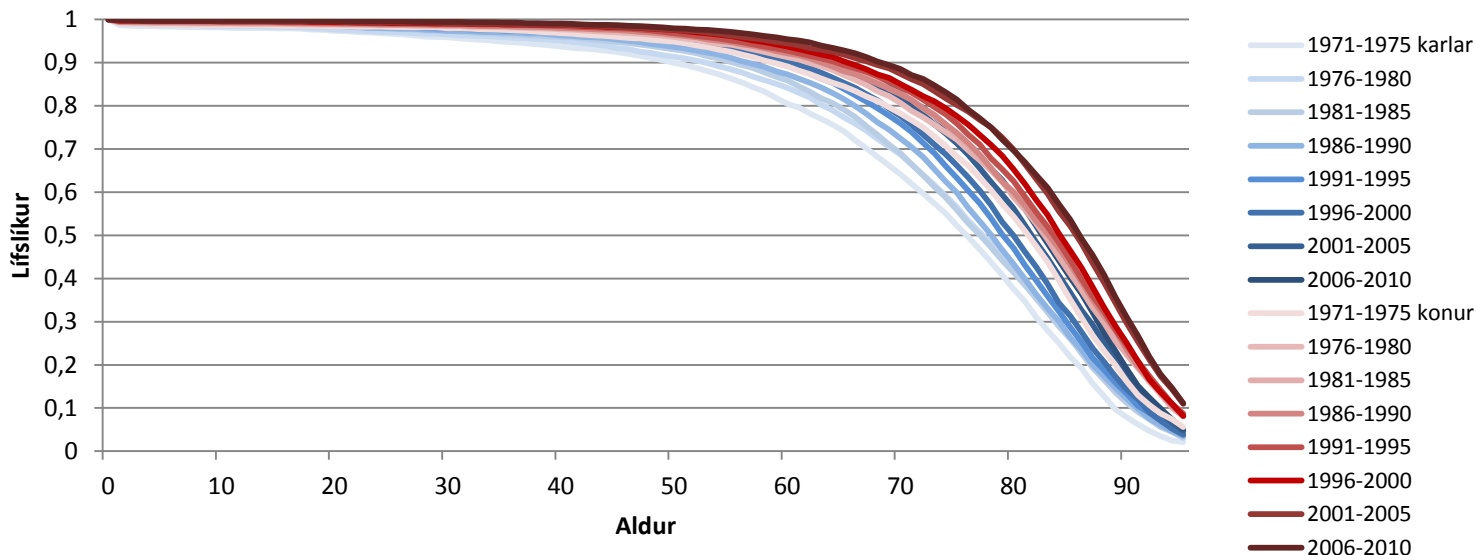
VERÐBÓLGUÁHÆTTA

- Einungis 48% eigna sjóðsins eru verðtryggðar með vísitölu neysluverðs en allar skuldbindingar sjóðsins eru verðtryggðar.
- Ef vísitala til verðtryggingar hækkar um 10% þá versnar tryggingafræðileg staða um 3%.
- Verðbólguhorfur eru þó tiltölulega góðar fyrir árið 2014 en líkur eru á að hún aukist aftur snemma á næsta ári.

LÝÐFRÆÐILEG ÁHÆTTA

- **Lýðfræðileg áhætta** íslenskra lífeyrissjóða er mikil.
- Við mat á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins og þeirri réttindaávinnslu sem samþykktir kveða á um er ekki tekið tillit til þeirrar leitni sem hefur verið í lengingu lífaldurs Íslendinga undanfarna áratugi.
- Nú eru notaðar lífslíkur árána 2007-2011 en ef tekið væri tillit til sænskrar spár um hækkandi lífslíkur væri tryggingafræðileg staða sjóðsins 8-9% verri en nú er reiknað með miðað við að upphaf lífeyristöku verði áfram óbreytt þ.e. við 67 ára aldur.

EFTIRFYLGNI SJÓÐFÉLAGA

IÐGJÖLD OG YFIRLIT RÉTTINDA

- Mikilvægt er að sjóðfélagar beri saman iðgjöld samkvæmt launaseðlum og yfirlit iðgjaldagreiðslna hjá Stapa.
- Senda sjóðnum launaseðla ef iðgjöld skila sér ekki.
- Sjóðfélagayfirlit eru send út tvisvar á ári til virkra sjóðfélaga.
- Sjóðfélagar geta fengið aðgang að sjóðfélagavef.

www.stapi.is -> Vefur sjóðfélaga ->

Innskráning

Vinsamlega skráðu þig inn á Sjóðfélagavef

Kennitala:

Veflykill:

ÁVINNSLA RÉTTINDA OG ÚRSKURÐIR LÍFEYRIS

- Samþykktir sjóðsins skilgreina:
  - » Hvernig sjóðfélagar ávinna sér réttindi í samræmi við inngreidd iðgjöld.
  - » Hvenær og hversu háan lífeyri sjóðfélagar fá úrskurðaðan.
- Áreiðanleiki úrskurða mikilvægur, bæði fyrir lífeyrisþega og sjóðinn í heild.
  - » Mikilvægt er að lífeyrisþegar skoði vel hvaða lífeyri þeir fá úrskurðaðan og leiti skýringa hjá sjóðnum séu þeir í vafa um einhver atriði.

4. BREYTINGAR Á SAMÞYKKTUM

ENGAR BREYTINGAR Á SAMÞYKKTUM
LIGGJA FYRIR Á ÁRSFUNDI 2014

5. KOSNING STJÓRNAR

KOSNING STJÓRNAR

Frá launagreiðendum:

- Skipaðir til tveggja ára:
  - » Aðalmaður: Ágúst Torfi Hauksson, Akureyri
    - Til vara: Erla Jónsdóttir, Blöndósi

  - » Aðalmaður: Unnur Haraldsdóttir, Hvammstanga
    - Til vara: Sigurður Sigurðsson, Akureyri

- Skipaðir til eins árs:
  - » Aðalmaður: Gunnþór Ingvason, Neskaupstað
    - Til vara: Þórunn Sif Harðardóttir, Akureyri

  - » Aðalmaður: Kristín Halldórsdóttir, Akureyri
    - Til vara: Björn Víkingur Björnsson, Kópaskeri

STJÓRNARKJÖR - STÉTTARFÉLÖG

Frá launamönnum:

Fyrir í stjórn:

- Aðalmaður: Björn Snæbjörnsson – Eining- lðja, Akureyri, (á eftir ár af kjörtíma)
- Aðalmaður: Pálína Margeirsdóttir – AFL starfsgreinafélag, Reyðarfirði, (á eftir ár af kjörtíma)
- Varamaður: Sverrir Mar Albertsson – AFL starfsgreinafélag , Eskifirði, (á eftir ár af kjörtíma)

Tillaga til ársfundar 2014

Aðalmenn til tveggja ára:

- Þórarinn Sverrisson – Aldan stéttarfélag, Sauðárkróki
- Huld Aðalbjarnadóttir – Framsýn, Húsavík

Varamaður til eins árs:

- Tryggvi Jóhannsson, - Eining- lðja, Akureyri

Varamaður til tveggja ára:

- » Erla Björg Guðmundsdóttir, FVSA, Akureyri
- » Sigríður Dóra Sverrrisdóttir, AFL starfsgreinafélag, Vopnafirði

6. KOSNING LÖGGILTS ENDURSKOÐANDA

KOSNING LÖGGILTS ENDURSKOÐANDA

- Tillaga:
  - » Deloitte hf., Akureyri
    - Knútur Þórhallsson, löggiltur endurskoðandi
    - Ragnar Jóhann Jónsson, löggiltur endurskoðandi

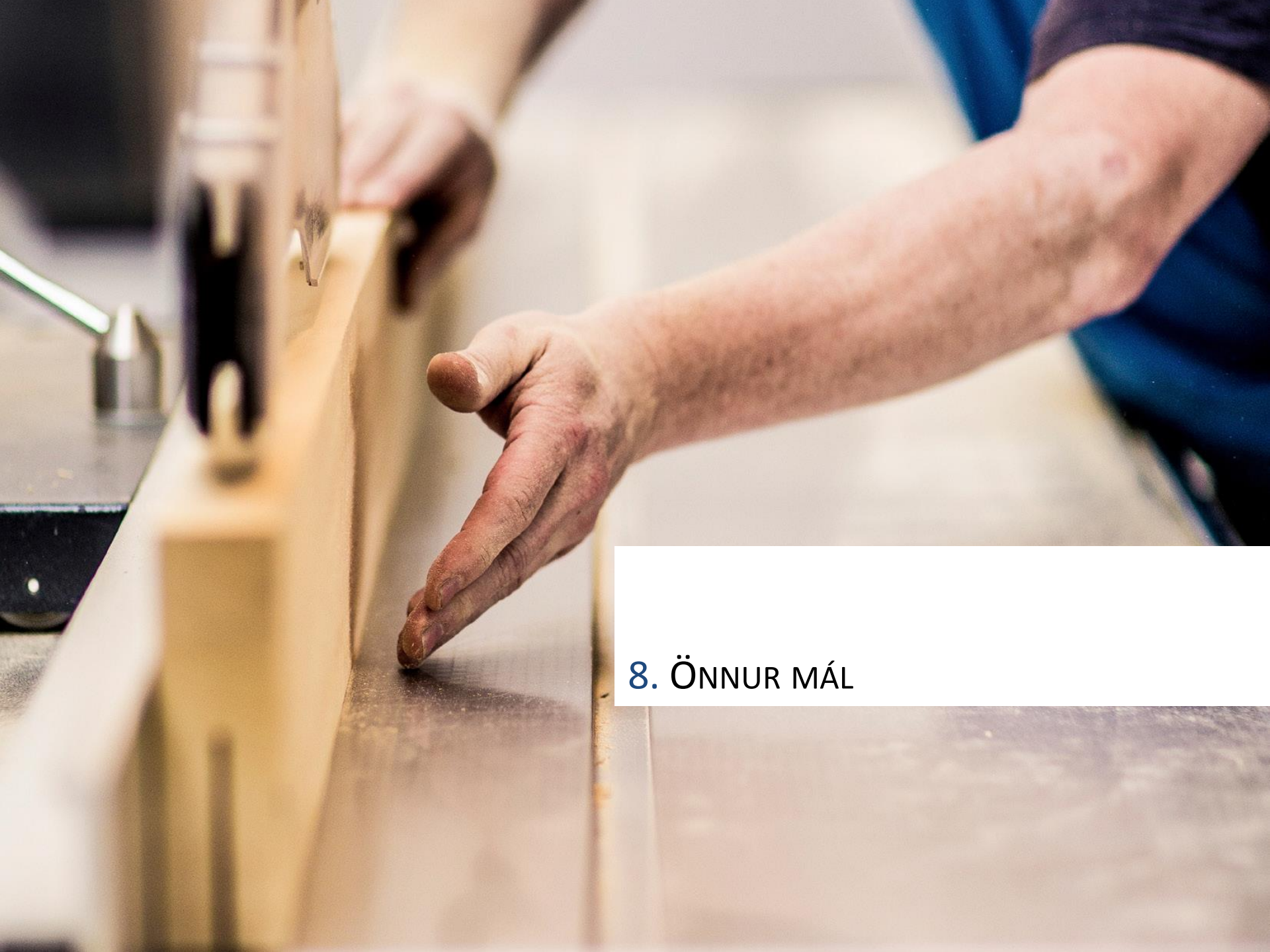
7. LAUN STJÓRNAR

STJÓRNARLAUN

Tillaga um að stjórnarlaun verði óbreytt frá fyrra ári

- Stjórnarlaun 80.000 kr. á mánuði
- Varamaður: 40.000 kr. fyrir hvern setinn fund
- Formaður stjórnar 160.000 kr. á mánuði
- Varaformaður stjórnar 120.000 kr. á mánuði

8. ÖNNUR MÁL

NÝTT KERFI -SAMANBURÐUR Á RÉTTINDAÁVINNSLU

BJARNI GUÐMUNDSSON, TRYGGINGASTÆRÐFRÆÐINGUR

NÝTT KERFI

- Flokkun lífeyriskerfa
- Núverandi kerfi
- Breytt uppsetning
- Samanburður
- Útfærsla á nýju kerfi

FLOKKUN RÉTTINDAKERFA

Öflun lífeyrisréttinda er skipt í tvo megin flokka :

- Kerfi með skilgreindum réttindum (e: defined benefit)
- Kerfi með skilgreindum framlögum (e: defined contribution)
- **Kerfi með skilgreindum réttindum:** Réttindareglur sem kveða á um að fyrir tiltekinn starfstíma eða iðgjald ávinnist lífeyrisréttur, oft skilgreindur miðað við laun.
- **Kerfi með skilgreindum framlögum:** Reglur kerfisins tilgreina hversu háan hluta launa skuli leggja fram til lífeyrisréttinda.
- Kerfi með skilgreind réttindi komu fyrr fram, en kerfi ákvarðaðra framlaga eru nú orðin mun algengari .

FLOKKUN RÉTTINDAKERFA

Ákvörðuð réttindi

- **Einkenni kerfa með ákveðnum réttindum**
  - Eins og nafnið bendir til eru réttindin fasti.
  - Kostnaðurinn hins vegar breytilegur.
    - Ævilengd breytist
    - Afrakstur af ávöxtun iðgjalda óviss
- **Kerfin þurfa bakábyrgðaraðila**
  - Ríki eða sveitarfélag
  - Fyrirtæki
- **Erfitt hefur reynst að áætla kostnað áratugi fram í tímann**
  - Freisting er til að leggja ekki nægjanlega til hliðar fyrir þeim kostnaði sem safnast upp.
  - Bakábyrgðaraðilar vilja losna við þær óvissu skuldbindingar sem slíkum kerfum fylgja.

FLOKKUN RÉTTINDAKERFA

Ákvörðuð framlög

- **Einkenni kerfa með ákveðnum framlögum**
  - Eins og nafnið bendir til eru framlög föst
  - Réttindin verða breytileg
    - Ævilengd breytist
    - Afrakstur af ávöxtun iðgjalda óviss
- **Þau kerfi sem eru algengust nú eru kerfi m. ákveðnum framlögum**
- **Víða erlendis stefnt að lokun kerfa með ákvörðuð réttindi**

FLOKKUN RÉTTINDAKERFA

Hvernig eru íslenskir lífeyrissjóðir flokkaðir?

- Kerfi með ákveðnum réttindum
  - LSR B-deild, eldri sjóðir sveitarfélaga
  - LSR A-deild, LSS A-deild
- Almennir lífeyrissjóðir (t.d. Stapi)
  - Hlutfall iðgjalda af launum er fast
  - Og samþykktir kveða á um tiltekin réttindi
    - En.....
- Bakábyrgðaraðlinn er enginn, svo í reynd eru almennir lífeyrissjóðir með ákvörðuð framlög, og breytileg réttindi.

NÚVERANDI KERFI

- Iðgjöld sem eru greidd til sjóðsins mynda bæði eignir og réttindi.
- Réttindi ávinnast miðað við fasta reiknireglu (réttindatöflu).
- Réttindataflan byggir á ákveðnum forsendum (3,5% raunvextir, lífslíkur, örorkulíkur o.s.frv.).
- Eignir eru ávaxtaðar á markaði þar til þær koma til útgreiðslu.

NÚVERANDI KERFI

- Markaðsverðbréf sveiflast í verði og fyrir koma öfgakennd tímabil, bólur og kreppur.
- Réttindin fylgja ekki eignum.
- Verðmæti eigna mun því annað veifið víkja umtalsvert frá verðmætum réttinda.
- Gildandi lög segja að ef frávik milli eigna og réttinda eru umfram tiltekin mörk á að jafna muninn (aukning eða skerðing réttinda).
- Aðlögun réttinda að eignum er lögbundin.

NÚVERANDI KERFI -AÐLÖGUN EIGNA OG RÉTTINDA

- Mörkin eru +/- 10% á hverju ári eða +/- 5% yfir hvert 5 ára tímabil.
- Þetta þýðir af ef eignir eru 10% hærrí en réttindi verður að hækka réttindi og ef eignir eru 10% lægri en réttindi verður að skerða réttindi.
- Ef eignir eru 5% hærrí en réttindi í 5 ár samfelld verður að hækka réttindi og á sama hátt ef eignir eru 5% lægri en réttindi í 5 ár samfelld verður að skerða réttindi.
- Lögin leggja það í hendur stjórnar og tryggingastærðfræðings að gera tillögu um framkvæmd.
- Tillagan er síðan afgreidd af ársfundi.

NÚVERANDI KERFI -AÐLÖGUN EIGNA OG RÉTTINDA

- Hversu oft þarf að breyta réttindum ?
- Útreikningar miðað við sögulegan breytileika ávöxtunar benda til að á 40 ára inngreiðslutíma megi búast við 4 til 8 réttindabreytingum [Sjá : Nýtt kerfi – Stapi lífeyrissjóður].
- Á tíma lífeyristöku sem getur verið 20 ár eða lengri má svo búast við áframhaldandi breytingum.

AÐLÖGUN MEÐ RÉTTINDABREYTINGU - HÆKKUN

- Þegar eignir hækka meira en réttindi verður til umfram eign.
- Eignir umfram verðmæti lífeyrisréttinda skapa ekki vandamál – en þennan mun ber að jafna út með hækkun á réttindum.
- Þegar það gerist er tilhneigingin að hækka réttindi og taka út alla umfram eignina – núllstilla sjóðinn.
- Hækkun gerist yfirleitt án þess að hún valdi miklum viðbrögðum.
- En ekki er endilega tryggt að hækkunin dreifist á sjóðfélaga í hlutfalli við framlag þeirra til afgangansins.

AÐLÖGUN MEÐ RÉTTINDABREYTINGU - LÆKKUN

- Þegar eignir ná ekki að fylgja réttindum (hækka minna en réttindi) verður halli á sjóðnum.
- Til að jafna hallan þarf að lækka réttindi.
- Lækkun réttinda skapar vandamál.
- Tilhneigingin er að lækka minna en nemur lækkun eigna.
- Sjóðurinn er ekki núllstilltur og vandamálið skilið eftir að hluta - oft tekur langan tíma að jafna neikvæða stöðu.
- Þegar ekki er leiðrétt að fullu eru greiðandi sjóðfélagar eru að „niðurgreiða“ réttindi þeirra sem eiga í fyrir í sjóðnum.

HVERS VEGNA ER LÆKKANIR ERFIÐAR?

- Sjóðfélaginn upplifir að áunnin réttindi séu eign sem ekki verði frá honum tekin.
- Samanburðurinn við sjóði með ákvörðuð réttindi er nærtæk, þau réttindi eru talin eign og varin af eignarréttarákvæðum stjórnarskrár.
- Ekki er skilningur á því að réttindin séu háð verðmæti eigna, enda gefa „réttindaákvæði“ samþykka ekki þá vísbendingu.
- Ekki er skilningur á því að eignir sveiflast í verði og lækkanir á eignamörkuðum verða alltaf annað veifið.

LÆKKUN SÉRSTAKLEGA ERFIÐ FYRIR LÍFEYRISÞEGA

- Lífeyrisþegar eru í annarri stöðu en aðrir sjóðfélagar.
- Þeir eru farnir að lifa á lífeyrinum og lækkanir hafa því bein áhrif á afkomu þeirra.
- Samkvæmt lögum ber að greiða verðtryggðan lífeyri.
- Lífeyri þarf að hækka um verðbólgu og lækka síðan aftur þegar skerðingar eru.
- Þetta er afar óvinsælt.

NÚVERANDI KERFI

- Samþykktir gefa til kynna að iðgjaldagreiðslur afli fastra réttinda.
- Gera má ráð fyrir að breyta þurfi réttindum sjóðfélaga nokkrum sinnum á inngreiðslutíma.
- Áframhald verði á breytingum á greiðslutíma lífeyris.
- Er þetta besta lausnin ?

BREYTT UPPSETNING

- Fyrsta skrefið er að viðurkenna að réttindi, til lengri tíma litið, ráðast af ávöxtun eigna – ekki reiknireglu réttinda.
- Annað skrefið er að breyta kerfinu þannig að réttindi breytist í samræmi við ávöxtun eigna á hverjum tíma.
- Þetta þýðir auknar sveiflur í réttindamyndun.
- Lífeyrisréttindi myndu sveiflast á sama hátt og eignir.
- Mismunur á eignum og réttindum væri úr sögunni.

HVAÐ MEÐ LÍFEYRISÞEGA?

- Hugsa má sér að eftir að taka lífeyris hefst sé lífeyrir áfram verðtryggður eða að lífeyrir tengist við áhættuminna eignasafn.
- Minnka má verulega líkur á að lífeyrisþegar fái skerðingar þegar áföll verða, en á sama hátt eru litlar líkur á að þeir fái hækkanir í góðærum.
- Svigrúm lífeyrissjóðsins til sveiflna í tryggingafræðilegri stöðu yrði nýtt fyrir lífeyrisþega, fyrir aðra sjóðfélaga eru réttindi aðlöguð eignum.

Í RAUN EKKI MIKIL BREYTING

- Reynslan sýnir að þegar litið er til lengri tíma, þ.e. áratuga, þá verða c.a. 4-8 breytingar á réttindum (hækkanir og skerðingar).
- Réttindin taka því mið af eignum til lengri tíma litið.
- Er ekki rétt að viðurkenna það í verki og láta réttindin fylgja eignum í stað hækkana og skerðinga?
- Engar „millifærslur“ verða þá milli sjóðfélaga þar sem eignir og réttindi standast alltaf á.

KOSTIR

- Losnum við galla aðlagana sem framkvæmdar eru í stórum skrefum.
- „Gagnsætt“ og skiljanlegra kerfi – ekki gefnar óraunhæfar væntingar um eðli réttinda.
- Gefur færi á að tryggja betur stöðugleika fyrir lífeyrisþega.
- Eftir því sem nær dregur töku lífeyris minnkar óvissa um hver lífeyrir verður.
- Engar „millifærslur“ verða þá milli sjóðfélaga þar sem eignir og réttindi standast alltaf á.

HVER ER MUNURINN Á RÉTTINDAÁVINNSLU Í NÚVERANDI OG NÝJU KERFI?

Núverandi kerfi:

- Réttindi samkvæmt reiknireglu með aðlögun að eignum ef of mikill munur verður á verðmæti eigna og réttinda.

Nýtt kerfi:

- Réttindi á hverjum tíma eru miðuð við ávöxtun eigna. Aldrei er mismunur á eignum og skuldbindingum.

HVAÐ UM ELDRI RÉTTINDI?

- Þessi breyting hefur ekki áhrif á eldri réttindi.
- Réttindi munu ávinnast skv. nýrri eignavísitölu – þ.e. miðað við ávöxtun sjóðsins frá þeim tíma sem nýja kerfið tekur gildi.
- Ávöxtun í framtíðinni mun þó alltaf hafa áhrif á eldri réttindi sama hvert réttindaávinnslukerfið er.

UPPSETNING Á NÝJU RÉTTINDAKERFI

- Aukið gagnsæi :
  - » Áhrif ávöxtunar hvers árs sýnileg
  - » Auðveldara að sýna í hvað iðgjald sjóðfélaga fer

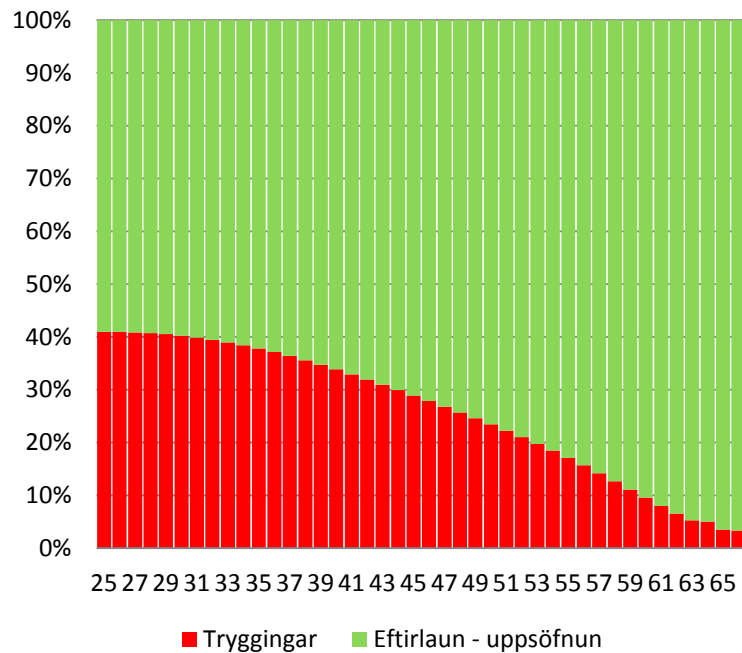
Í HVAD FER IÐGJALDIÐ?

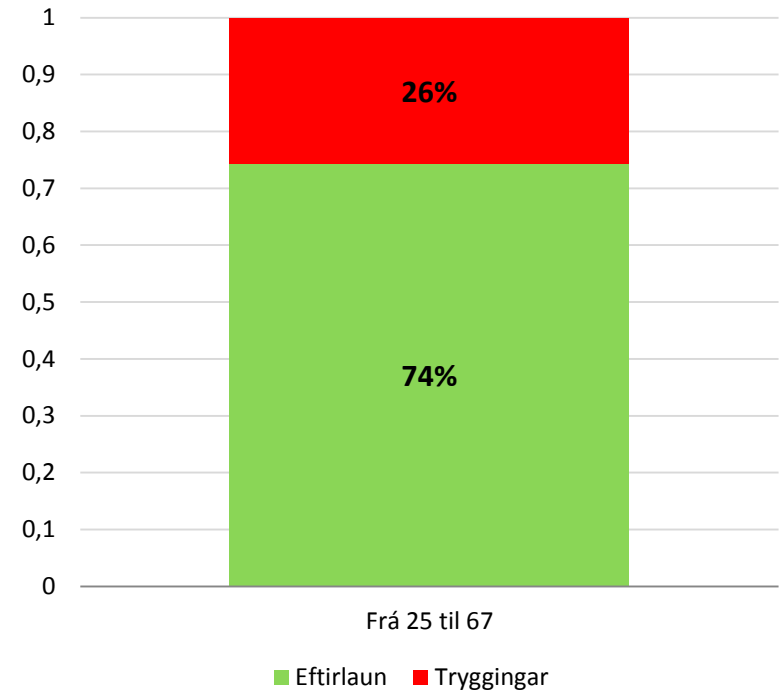
- Stapi er tryggingasjóður og allt iðgjaldið fer í tryggingar.
- Við 20 ára aldur fer um 40% af iðgjaldinu í áfallatryggingar þ.e. tryggingar fyrir örorku- og makamissi. Þetta smálækkar þegar líður á starfsævina. Yfir starfsævina í heild fer 75% í eftirlaun.
- Um 5% af iðgjaldinu til ellilífeyris fer í að tryggja ellilífeyri öryrkja (vegna framreiknings) - á móti því kemur 7% viðbót frá látnum sjóðfélögum.
- Af þeim hluta iðgjaldsins sem fer í áfallatryggingar, fer 70% í örorkulífeyri, 25% í makalífeyri og 5% í barnalífeyri.

Í HVAD FER IÐGJALDIÐ?

Skipting iðgjalds eftir á mismunandi aldri

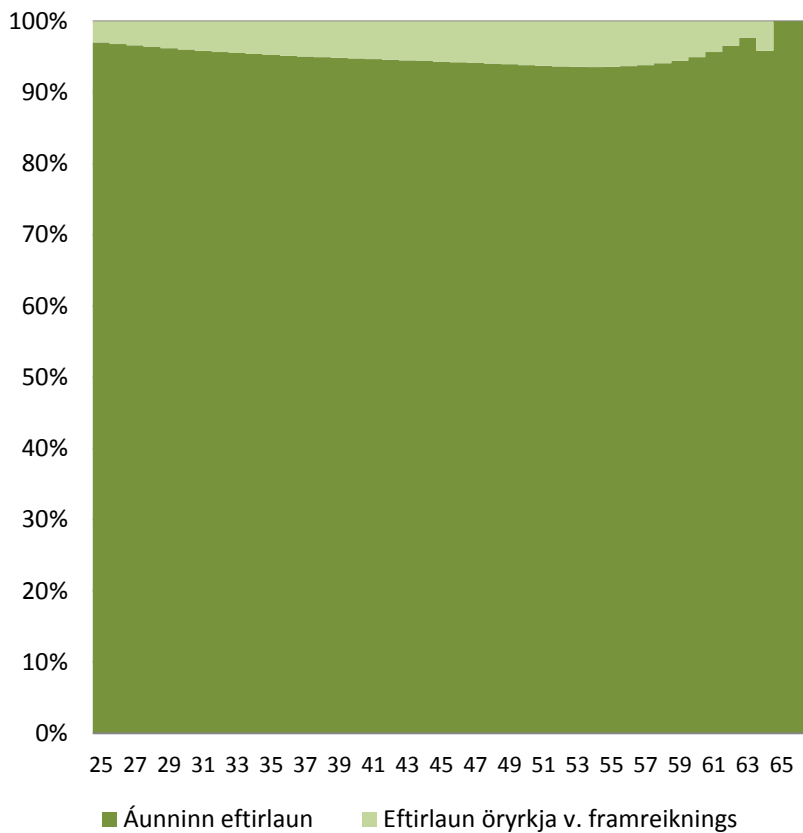

Skipting iðgjalds á starfsævinni

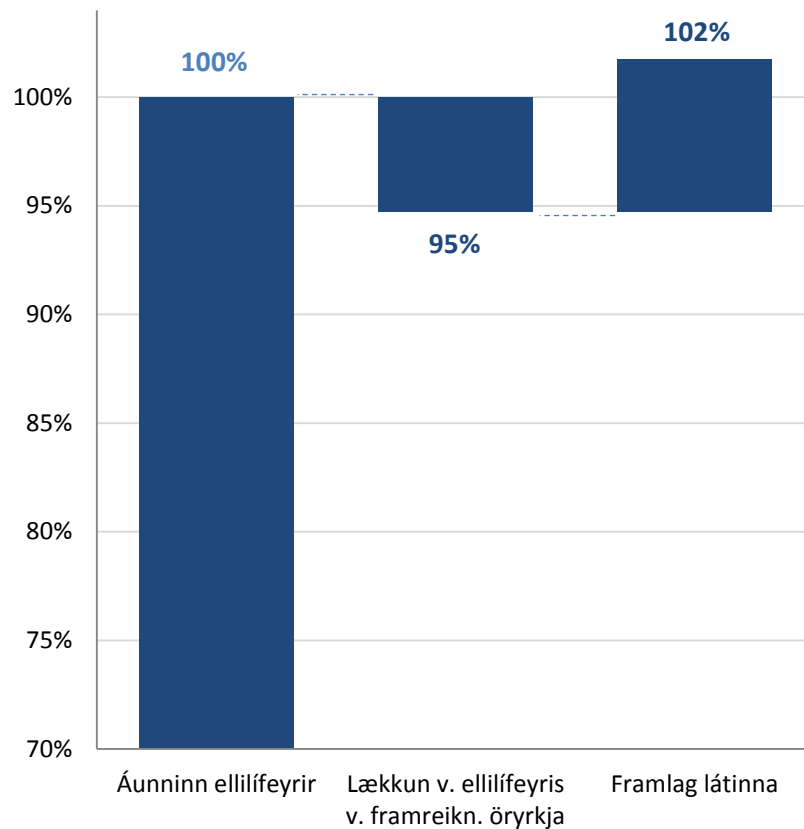

IÐGJÖLD Í ELLILÍFEYRI

Skipting iðgjalds vegna ellilífeyris

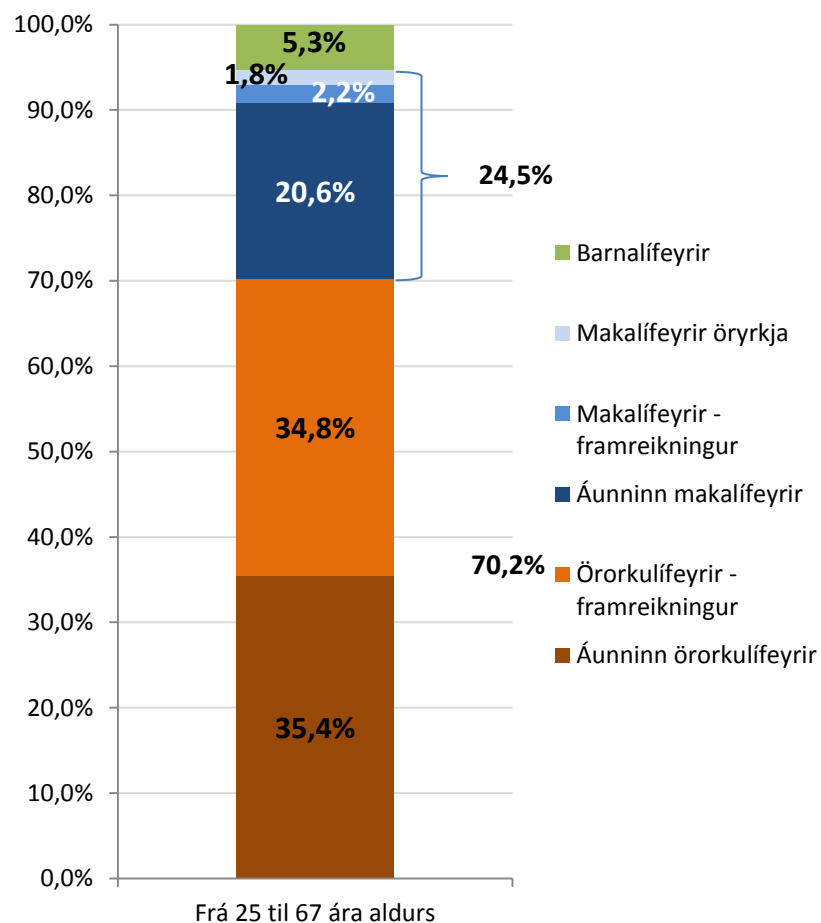
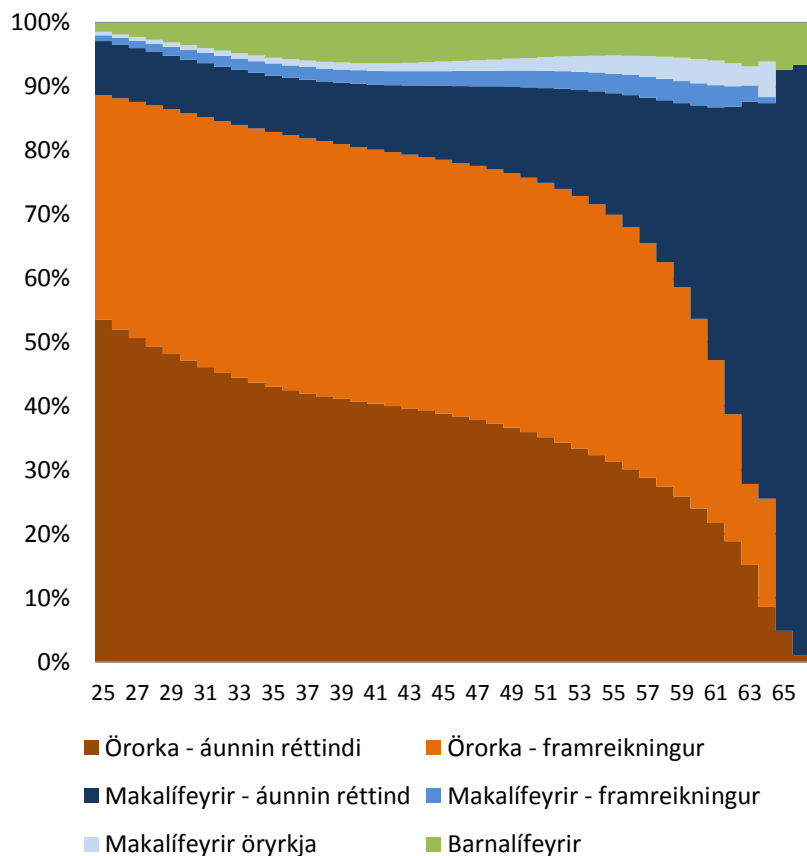

Myndun ellilífeyrisréttinda

IÐGJÖLD Í ÁFALLALÍFEYRI

Skipting á tryggingar hluta iðgjalds eftir aldri

YFIRLIT SJÓÐFÉLAGA - 26 ÁRA

Uppsöfnun frá fyrra ári				279.226
Iðgjald		480.000		
Áfallatryggingar		-206.400		
Til söfnunar				273.600
Vextir ársins				14.248
Uppsöfnun				567.074
Mán. lífeyrir m,v vexti fram að töku lífeyris og óbreytt iðgjald				
2,50%		150.230		
3,50%		203.528		
4,50%		256.003		

YFIRLIT SJÓÐFÉLAGA - 61 ÁRA

Uppsöfnun frá fyrra ári				20.585.822
Iðgjald		480.000		
Áfallatryggingar		-57.600		
Til söfnunar				422.400
Vextir ársins				634.591
Uppsöfnun				21.642.814
Mán. lífeyrir m,v vexti fram að töku lífeyris og óbreytt iðgjald				
2,50%		194.919		
3,50%		203.528		
4,50%		212.471		

TILLAGA UM UPPTÖKU Á NÝJU RÉTTINDAKERFI

TILLAGA

- Ársfundur Stapa lífeyrissjóðs, haldinn í Hofi á Akureyri 21. maí 2014, samþykkir að vinnu við gerð nýs réttindakerfis í anda þess sem kynnt var á fundinum verði haldið áfram.
- Stefnt verði að auka ársfundi haustið 2014, til frekari kynningar, og að tekin verði endanleg ákvörðun um nýtt kerfi á árfundi sjóðsins 2015.

TAKK FYRIR !